

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ –

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Διπλωματική εργασία

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στα νομοθετικά κείμενα. Αποτύπωση και σύγκριση των δύο τελευταίων επεισοδίων αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο.

της Παρασκευοπούλου Χρυσάνθης

Επιβλέπων καθηγητής: Εμμανουήλ Κουτούζης, Καθηγητής, Ε.Α.Π.

Εξεταστές: 1. Γεώργιος Ιορδανίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής, Π.Δ.Μ.

2. Πλιόγκου Βασιλική, Επίκουρη Καθηγήτρια, Π.Δ.Μ.

Φλώρινα, Φεβρουάριος 2022

Ευχαριστίες

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής: Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης – Εκπαιδευτική Ηγεσία» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας υπό την εποπτεία και καθοδήγηση του Καθηγητή του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) κ.Κουτούζη Εμμανουήλ, τον οποίο θα ήθελα πρωτίστως να ευχαριστήσω για την αμέριστη βοήθεια και υποστήριξή του.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλο το διδακτικό προσωπικό του μεταπτυχιακού προγράμματος για όλα όσα μου μετέδωσαν.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου που στηρίζει αδιάκοπα κάθε προσπάθεια μου...

Στην Αδερφή μου...

Copyright © Παρασκευοπούλου Χρυσάνθης, 2022.

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα. Ερωτήματα που αφορούν στη χρήση της εργασίας για κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται προς τον συγγραφέα. Οι απόψεις και τα συμπεράσματα που περιέχονται σε αυτό το έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και μόνο.

Όνοματεπώνυμο: Παρασκευοπούλου Χρυσάνθη

A.E.M.: 1021

Ηλεκτρονική διεύθυνση: xrysapara@hotmail.com

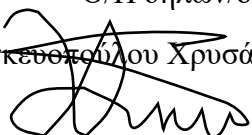
Έτος εισαγωγής: 2020

Τίτλος διπλωματικής εργασίας: Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στα νομοθετικά κείμενα. Αποτύπωση και σύγκριση των δύο τελευταίων επεισοδίων αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο.

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία δεν αποτελεί προϊόν λογοκλοπής, είναι προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας, η βιβλιογραφία και οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα με παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή. Επισημαίνεται πως η συγκεκριμένη επιλογή βοηθά στον περιορισμό της λογοκλοπής διασφαλίζοντας έτσι το/τη συγγραφέα.

Ημερομηνία 11- 02 - 2022

Ο/Η δηλών/ουσα
Παρασκευοπούλου Χρυσάνθη

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
ABSTRACT.....	9
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	11
ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	13
1 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ.....	13
1. Εννοιολογική αποσαφήνιση όρων.....	13
1.1. Εκπαιδευτική αξιολόγηση.....	13
1.2. Το εκπαιδευτικό έργο.....	15
1.3. Η ποιότητα στην εκπαίδευση.....	16
1.4. Η αναγκαιότητα και ο σκοπός αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.....	22
1.5. Μοντέλα αξιολόγησης.....	24
1.6. Κριτήρια και φορείς εκπαιδευτικής αξιολόγησης.....	26
1.7. Ανασταλτικοί παράγοντες εφαρμογής της εκπαιδευτικής αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο.....	33
1.8. Αξιολόγηση και συγκεντρωτισμός.....	37
1.9. Υπερεθνικοί οργανισμοί (ΟΟΣΑ,ΕΕ) και αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου.....	40
2 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.....	44
2. Επεισόδια εκπαιδευτικής αξιολόγησης στον ελλαδικό χώρο (2002-2022).....	44
2.1. Πρώτο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης.....	44
2.2. Δεύτερο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης.....	49
2.3. Τρίτο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης.....	54
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	61
3 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	61
3.1. Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα.....	61
3.2. Μεθοδολογία της έρευνας.....	62
3.3. Το υπό μελέτη υλικό.....	64
4 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ.....	65
4. Ανάλυση Περιεχομένου.....	65
5 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	91

5. Συζήτηση.....	91
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	102
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	114

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εκπαιδευτική αξιολόγηση στον ελληνικό χώρο αποτελεί ένα ενδιαφέρον πεδίο μελέτης, έχοντας αποτελέσει διαχρονικά ένα ζήτημα σύγκρουσης και αντιπαράθεσης. Παρά το γεγονός ότι υπήρξε μια σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων, δεν έχει εφαρμοστεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης. Η παρούσα εργασία αφορά την ανάλυση και σύγκριση των δύο τελευταίων επεισοδίων αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας στον ελλαδικό χώρο, όπως αυτά αποτυπώνονται στα σχετικά νομοθετικά κείμενα. Πιο συγκεκριμένα επιχειρείται η ανάλυση και σύγκριση του περιεχομένου της αξιολόγησης, των σχετικών δεικτών αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου και φορέων της αξιολογικής διαδικασίας, καθώς και η αναζήτηση συσχετίσεων με τις διεθνείς τάσεις βάσει του κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού συγκείμενου.

Η μεθοδολογία που θα εφαρμόζεται είναι η ανάλυση περιεχομένου (content analysis) και συγκεκριμένα η θεματική ανάλυση (thematic analysis approach), η οποία χρησιμοποιείται στην ανάλυση ποιοτικού υλικού. Ως μονάδα ανάλυσης ορίστηκε το «θέμα», η έκταση του οποίου κυμαίνεται από μία έως και αρκετές περιόδους, αλλά και ολόκληρες παραγράφους οι οποίες αποτυπώνουν τον σκοπό της αξιολογικής διαδικασίας, το περιεχόμενο της διαδικασίας, τα κριτήρια και τους φορείς. Το υπό μελέτη υλικό αποτέλεσαν τρία νομοθετικά κείμενα και συγκεκριμένα δύο Υπουργικές Αποφάσεις και μια Εγκύκλιος. Η μέθοδος ανάλυσης του υπό μελέτη υλικού και η διατύπωση του σκοπού και των ερευνητικών ερωτημάτων της έρευνας, υπαγόρευσε τη συγκρότηση του συστήματος κατηγοριών βάσει του οποίου πραγματοποιείται η ανάλυση, η οποία έχει ως εξής: 1. Στοχοθεσία αξιολόγησης 2. Δείκτες αποτίμησης εκπαιδευτικού έργου 3. Μεθοδολογία-Διαδικασία αξιολόγησης 4. Φορείς αξιολόγησης 5. Εκθέσεις καταγραφής Αξιολόγησης Εκπαιδευτικού έργου.

Η ανάλυση και σύγκριση των δεδομένων καταδεικνύει σημαντικές διαφορές αλλά και ταυτίσεις αναφορικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας,

όπως αποτυπώνεται στα νομοθετικά κείμενα που συνθέτουν τα δύο τελευταία επεισόδια αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, εντοπίζεται επιρροή από τις διεθνείς τάσεις, ενώ τα εν λόγω επεισόδια αποτυπώνουν και την ιδεολογική κατεύθυνση της εκάστοτε εκπαιδευτικής πολιτικής.

Λέξεις-κλειδιά: Εκπαιδευτική αξιολόγηση, εκπαιδευτικό έργο, σχολική μονάδα, νομοθετικά κείμενα, επεισόδια αξιολόγησης.

ABSTRACT

Educational evaluation in Greece is an interesting field of study having been a matter of conflict and controversy over time. Despite several legislations, a comprehensive evaluation system has not been implemented. The present work concerns the analysis and comparison of the last two acts of evaluation of an educational project at the level of a school in Greece, as they are reflected in the relevant legislative texts. More specifically, the analysis and comparison of the content of the evaluation, the relevant evaluation indicators of the educational work and actors of the evaluation process is attempted, as well as the search for correlations with international trends based on the social, political and economic context.

The methodology that will be applied is the content analysis (thematic analysis) and specifically the thematic analysis (thematic analysis approach), which is used in the analysis of quality material. The unit of analysis was defined as the "subject", the extent of which ranges from one to several periods, but also entire paragraphs which reflect the purpose of the evaluation process, the content of the process, the criteria and the bodies. The material under study consisted of three legislative texts, namely two Ministerial Decisions and a Circular. The method of analysis of the material under study and the formulation of the purpose and research questions of the research, dictated the formation of the system of categories based on which the analysis is performed, is as follows: 1. Evaluation goal 2. Educational project evaluation indicators 3.

Methodology- Evaluation procedure 4. Evaluation bodies 5. Records of evaluation of Educational Project Evaluation.

The analysis and comparison of the data demonstrates significant differences but also similarities regarding the evaluation of the educational project at school level, as reflected in the legislative texts that compose the last two acts of evaluation. At the same time, it is influenced by international trends, while these acts also reflect the ideological direction of the respective educational policy.

Keywords: Educational evaluation, Educational Work, school, legislation, acts of evaluation.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στον ελλαδικό χώρο η εκπαιδευτική αξιολόγηση έχει τις ρίζες της στις αρχές της σύστασης του Ελληνικού Κράτους και το θεσμό του Επιθεωρητή από το 1834 έως την κατάργησή του το 1982, όπου αντικαταστάθηκε με το θεσμό του Σχολικού Συμβούλου. Από την κατάργηση του θεσμού του Επιθεωρητή το 1982 έως σήμερα, η εκπαιδευτική αξιολόγηση έχει θεσμοθετηθεί με μια σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων, τα οποία στην πράξη παρέμειναν ανενεργά, με αποτέλεσμα από το 1982 έως σήμερα να μην εφαρμόζεται κανένα σύστημα αξιολόγησης (Μπουζάκης, 2003).

Σε γενικό πλαίσιο, το ζήτημα της αξιολόγησης αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη καχυποψία και σκεπτικισμό από τον χώρο της εκπαίδευσης, ενώ μια ποικίλοι παράγοντες, όπως οι σθεναρές αντιδράσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων και η απουσία διαλόγου και διαπραγμάτευσης εκ μέρους τους, η έλλειψη προτάσεων εκ μέρους των εκπαιδευτικών και η ελλιπής ενημέρωση σχετικά με τις σύγχρονες εξελίξεις στο διεθνή χώρο, ο συγκεντρωτικός και γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και η απουσία αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης από την Πολιτεία, υπονομεύουν την αποδοχή και εφαρμογή του θεσμού (Ματθαίου, 2006 · Χαραλάμπους & Γκανάκας, 2006 · Κασσωτάκης, 2005 · Μαυρογιώργος, 2002).

Το ζήτημα της αξιολόγησης αποτελεί έως σήμερα σημαντικό πεδίο συζήτησης και διαπραγμάτευσης. Παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερο σκεπτικισμό, ποικίλες επιστημονικές μελέτες αναδεικνύουν το θέμα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, ενώ είναι πια κοινά αποδεκτό πως πρόκειται για μια αναγκαία διαδικασία τόσο για την αναβάθμιση του παρεχόμενου έργου και τη βελτίωση της ποιότητας, όσο και για την ανατροφοδότηση και υποστήριξη μέσω των επιμορφωτικών προγραμμάτων. (Αθανασίου & Γεωργούση, 2006 · Φασούλης, 2001 · Πασιαρδής, 1996). Σύμφωνα με τον Κασσωτάκη (1992), η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ορίζεται ως η συστηματική διαδικασία ελέγχου του βαθμού στον οποίο επιτυγχάνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι και ο εντοπισμός των αιτιών που δυσχεραίνουν την

επίτευξή τους, ώστε μέσω της διαδικασίας της ανατροφοδότησης να βελτιώνεται η ποιότητα της εκπαίδευσης.

Από το 1997 επιχειρείται συστηματικά από όλες τις κυβερνήσεις η θεσμοθέτηση και η εφαρμογή μορφών αξιολόγησης, ενώ κατά καιρούς έχουν υπάρξει ποικίλα επεισόδια αξιολόγησης με κοινό χαρακτηριστικό τη σύγκρουση της κεντρικής εξουσίας με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και την ακύρωση της διαδικασίας στην πράξη (Μπάρδα, & Κουτούζης, 2021). Η παρούσα έρευνα εστιάζεται στην μελέτη των επεισοδίων αξιολόγησης που έλαβαν χώρα τα τελευταία 20 χρόνια και την ανάλυση και σύγκριση των δύο πιο πρόσφατων επεισοδίων αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου, όπως αυτά αποτυπώνονται στα σχετικά νομοθετικά κείμενα. Το αντικείμενο μελέτης επιλέχθηκε ως ένα ενδιαφέρον πεδίο μελέτης, καθώς το πιο πρόσφατο επεισόδιο αξιολόγησης διαδραματίζεται τη δεδομένη στιγμή και αναμένουμε την εξέλιξή του, ενώ στην επιλογή του θέματος συνετέλεσε και η αναγνώριση της αναγκαιότητας ύπαρξης της αξιολογικής διαδικασίας, τόσο ως μέσο παροχής ανώτερου επιπέδου εκπαίδευσης, όσο και ως απαίτηση της σύγχρονης κοινωνίας.

Η εργασία δομείται από πέντε κεφάλαια, όπου τα δυο πρώτα συνθέτουν το θεωρητικό μέρος της εργασίας και περιλαμβάνουν τη θεωρία της αξιολόγησης και την παρουσίαση των τριών τελευταίων επεισοδίων. Το τρίτο κεφάλαιο εισάγει το ερευνητικό μέρος και περιλαμβάνει τη μεθοδολογία της έρευνας, τους στόχους, τα ερευνητικά ερωτήματα και το υπό μελέτη υλικό. Τέλος, στο τέταρτο κεφάλαιο πραγματοποιείται η ανάλυση του περιεχομένου και στο τελευταίο παρουσιάζονται τα συμπεράσματα.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ

1. Εννοιολογική αποσαφήνιση όρων

1.1. Εκπαιδευτική αξιολόγηση

Σε μια προσπάθεια εννοιολογικής προσέγγισης του όρου «αξιολόγηση», θα μπορούσε να ορισθεί ως η συστηματική διαδικασία με την οποία αποδίδουμε ορισμένη αξία σε ένα αντικείμενο, μέσο, αποτέλεσμα, πρόσωπο, εφαρμόζοντας συγκεκριμένα κριτήρια και μεθοδολογία (Μαυρογιώργος, 2002). Πρόκειται για έναν περιεκτικό όρο ο οποίος συσχετίζεται με παρεμφερείς έννοιες όπως η αποτίμηση, η μέτρηση, ο έλεγχος, η δοκιμασία, η βαθμολόγηση, η εξέταση κ.α., που υφίστανται είτε ως υποσύνολα του όρου «αξιολόγηση» συνθέτοντας τον ορισμό της, είτε ως μέσα για την εφαρμογή της αξιολογικής διαδικασίας (Δημητρόπουλος, 2002). Η έννοια της αξιολόγησης υπεισέρχεται σε κάθε τομέα της ανθρώπινης δραστηριότητας, είτε πρόκειται για τυπική διαδικασία είτε για άτυπη, στοχεύοντας στην καταγραφή του βαθμού επίτευξης ενός προσχεδιασμένου στόχου βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων (Κωνσταντίνου, 2000 · Καψάλης & Χανιωτάκης, 2011).

Λαμβάνοντας υπόψη την παραδοχή που αφορά την ανάγκη αποτίμησης όλων των παρεχόμενων υπηρεσιών και λειτουργιών, ο χώρος της εκπαίδευσης δε θα μπορούσε να αποτελεί εξαίρεση. Πρόκειται για ένα βασικό τομέα της σύγχρονης κοινωνίας στο πλαίσιο του οποίου η έννοια της αξιολόγησης ορίζεται ποικιλοτρόπως, αντικατοπτρίζοντας κάθε φορά τις προθέσεις και τον τρόπο αντίληψης του ερευνητή σε συνάρτηση με το κοινωνικό, ιστορικό, πολιτικό και ιδεολογικό πλαίσιο διαμόρφωσής του (Σολομών, 1998 · Χαϊδεμενάκου, 2006). Η αξιολόγηση είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με κάθε λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος, αλλά και με το ευρύτερο σύστημα διοίκησης και οργάνωσης του κράτους, ενώ ως διαδικασία δεν αφορά ένα μόνο αντικείμενο, καθώς στο πλαίσιο της εκπαίδευσης αυτό μπορεί να είναι η απόδοση των μαθητών,

τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών, τα σχολικά εγχειρίδια κ.α (Παπακωνσταντίνου, 1993). Γενικότερα, πρόκειται για βασικό στάδιο κάθε συστηματικής και οργανωμένης διαδικασίας, η οποία έχει ως αφετηρία τον σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και, ακολούθως, την υλοποίηση και την εφαρμογή της Κωσταντίνου (2002).

Η αξιολόγηση στο πλαίσιο της εκπαίδευσης, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, μπορεί να αφορά και το σύνολο των λειτουργιών του εκπαιδευτικού συστήματος, περιλαμβάνοντας φυσικά και τον ίδιο τον εκπαιδευτικό και τη σχολική μονάδα. Επομένως, η αξιολόγηση αφορά το εκπαιδευτικό έργο στο σύνολό του, έννοια που για την οποία γίνεται λόγος στη συνέχεια της παρούσας εργασίας (MacBeath, 2001 · Ματσαγγούρας, 2002). Αξίζει να σημειωθεί πως πρόκειται για μια διαδικασία που αποτελεί ένα είδος απολογισμού και αποτίμησης του έργου που προγραμματίστηκε και υλοποιήθηκε, με στόχο την ανατροφοδότηση και βελτίωση κάθε εκπαιδευτικού οργανισμού. Επομένως, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου *«δε συνιστά αυτοσκοπό αλλά απόληξη και στοιχείο συνεκτικής υφής της εκάστοτε διαδικασίας διοικητικού χαρακτήρα»* (Κουτούζης, 2008).

Στον ελληνικό χώρο, η συζήτηση περί αξιολόγησης εξαντλούνταν στα υποκείμενα του μαθητή και εκπαιδευτικού ως απόρροια του γραφειοκρατικού χαρακτήρα της αξιολογικής διαδικασίας στο πλαίσιο του συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος. Ωστόσο, με τη πάροδο του χρόνου αναγνωρίστηκε ο ευρύτερος χαρακτήρας που οφείλει να έχει η έννοια της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, περιλαμβάνοντας όλους αυτούς τους παράγοντες που συνθέτουν και επηρεάζουν την εκπαιδευτική διαδικασία (Κουτούζης & Χατζηευστρατίου, 1999 · Αθανασούλα-Ρέππα, 2008). Σύμφωνα με τον Ανδρέου (1999) η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου μπορεί να οριστεί ως μία διαδικασία, κατά την οποία αποτιμώνται όλοι οι παράγοντες που προσδιορίζουν το εκπαιδευτικό έργο ή και συμβάλλουν σε αυτό, όπως η υλικοτεχνική υποδομή, τα προγράμματα σπουδών, τα εγχειρίδια, η οργάνωση του σχολείου, οι επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών και η εργασιακή συνέπειά τους.

1.2. Το εκπαιδευτικό έργο

Η εννοιολογική αποσαφήνιση του όρου «εκπαιδευτικό έργο» έχει αποτελέσει πεδίο μελέτης των ερευνητών από τα μέσα της δεκαετίας του 1980 έως σήμερα, λαμβάνοντας ποικίλες διαστάσεις και έχοντας ως σημασιολογική αφετηρία το αποτέλεσμα της λειτουργίας του σχολικού θεσμού με έμφαση στην αξιολόγηση του διδακτικού έργου εκ μέρους του εκπαιδευτικού (Μαντάς, Ταβουλάρη, Δαλαβίκας, 2009). Πρόκειται για έννοια για την οποία έχει διατυπωθεί πληθώρα ορισμών, οι οποίοι διαφοροποιούνται ανάλογα με την οπτική γωνία του εκάστοτε ερευνητή. Σε αυτό το πλαίσιο, ο Γκότοβος (1986) συνδέει την έννοια του εκπαιδευτικού έργου με τον εκπαιδευτικό και τη δράση του, ενώ ο Κασσωτάκης (1992) αντιλαμβάνεται ευρύτερα την έννοια του εκπαιδευτικού έργου συσχετίζοντάς την με το εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του και ορίζοντάς την ως *«το σύνολο των ποικιλόμορφων δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται σε μια χώρα κατά τρόπο οργανωμένο και συστηματικό, οι οποίες στοχεύουν στην υλοποίηση των καθιερωμένων σκοπών της εκπαίδευσης και περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα του εκπαιδευτικού συστήματος»*.

Σύμφωνα με τον Παπακωνσταντίνου (1993), το εκπαιδευτικό έργο δύναται να γίνει κατανοητό ως ένα έργο το οποίο επιτελείται σε τρία διαδοχικά επίπεδα: α) σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος, ως αποτέλεσμα της συνολικής λειτουργίας του β) σε επίπεδο σχολικής μονάδας ή ιδρύματος, ως αποτέλεσμα οργανωμένης και σχεδιασμένης δραστηριότητας και τέλος γ) σε επίπεδο σχολικής τάξης, ως αποτέλεσμα της εκπαιδευτικής και διδακτικής πράξης στο πλαίσιο μιας συντονισμένης δραστηριότητας συγκεκριμένου εκπαιδευτικού. Στην ίδια κατεύθυνση η Χαϊδεμενάκου (2006) επισημαίνει τη συνθετότητα του όρου θέτοντάς τον ως συνάρτηση του αποτελέσματος α) του εκπαιδευτικού συστήματος στο σύνολό του, β) του οργανισμού-ιδρύματος και γ) της εξ αποστάσεως ή δια ζώσης καθημερινής παιδαγωγικής και διδακτικής πράξης εκ μέρους των εκπαιδευτικών.

Το εκπαιδευτικό έργο ως έννοια, χρήζει εννοιολογικού επαναπροσδιορισμού με σκοπό τη νομιμοποίηση της διαδικασίας της αξιολόγησης, παρά το γεγονός ότι τη δεδομένη στιγμή οι

ερευνητές συμφωνούν για τη συνθετότητα του όρου, ο οποίος δεν περιορίζεται σε ό,τι άπτεται της διαδικασίας της διδακτικής πράξης (Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού, Τσάφος, 2007). Σύμφωνα με τον Κασσωτάκη (1992), η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ορίζεται ως η συστηματική διαδικασία ελέγχου του βαθμού στον οποίο επιτυγχάνονται οι εκπαιδευτικοί στόχοι και ο εντοπισμός των αιτιών που δυσχεραίνουν την επίτευξή τους, ώστε μέσω της διαδικασίας της ανατροφοδότησης να βελτιώνεται η ποιότητα της εκπαίδευσης. Στην ίδια κατεύθυνση, ο Πασιαρδής (1996) θεωρεί την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ως διαδικασία μέσω της οποίας η ηγεσία ενός εκπαιδευτικού συστήματος ή μιας σχολικής μονάδας συλλέγει πληροφορίες για τη διδασκαλία, τον εκπαιδευτικό και το μαθησιακό περιβάλλον της σχολικής μονάδας, με σκοπό τη βελτίωσή τους.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου ως διαδικασία συνδέεται άρρηκτα με τη διοικητική λειτουργία των εκπαιδευτικών οργανισμών και ως εκ τούτου εμπίπτει στο ευρύτερο πλαίσιο διοίκησης η οποία ενέχει τη διαδικασία της αποτίμησης με αντικείμενο τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις σχετικές διαδικασίες επίτευξης, τα μαθησιακά μέσα, τους μαθητές και εκπαιδευτικούς, καθώς και τα Αναλυτικά Προγράμματα (Κωνσταντίνου, 2004). Αξίζει να επισημανθεί ότι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου αφορά όλο το φάσμα των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Επομένως, οτιδήποτε άπτεται της εκπαιδευτικής δράσης και διδασκαλίας, δεν αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του εκπαιδευτικού (Μαυρογιώργος, 2008).

1.3. Η ποιότητα στην εκπαίδευση

Η αξιολόγηση για την οποία έγινε λόγος παραπάνω, αποτελεί μια διαδικασία συνυφασμένη με την έννοια της ποιότητας στην εκπαίδευση. Ο όρος «ποιότητα» είναι σύνθετος και πολυπαραγοντικός, χαρακτηριστικά που εμποδίζουν την ύπαρξη ενός κοινά αποδεκτού και συγκεκριμένου ορισμού. Πρόκειται για έννοια η οποία δε φέρει στατικό χαρακτήρα αλλά διαφοροποιείται ανάλογα με τους σκοπούς και τις λειτουργίες της εκπαίδευσης καθώς και το κοινωνικό, πολιτικό και οικονομικό πλαίσιο (Βλάχος, Δαγκλής, & Βαβουράκη, 2007). Οι πρώτες προσπάθειες εννοιολογικής αποσαφήνισης του όρου επισημαίνουν πως η ποιότητα δεν έγκειται

μόνο στο αποτέλεσμα, αλλά εκδηλώνεται σε όλο το φάσμα της εκπαίδευσης που αφορά τόσο το ανθρώπινο δυναμικό και τους υλικούς πόρους (εισροές) και τις πρακτικές διδασκαλίας όσο και τα αποτελέσματα (εκροές) (Grisay & Mahlck, 1991). Η πιο διαδεδομένη άποψη συνδέει τον ορισμό της ποιότητας με τον ανθρωποπλαστικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης και την αποτελεσματικότητα. Βάσει αυτής της θεώρησης η εκπαίδευση χαρακτηρίζεται ως ποιοτική, όταν συμβάλλει στην πνευματική καλλιέργεια του ατόμου, στην ηθική διάπλαση και ανάπτυξη της προσωπικότητας (Ματθαίου, 2000).

Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990, στο πλαίσιο καθορισμού της ποιότητας ως κεντρική έννοια στα εκπαιδευτικά συστήματα της Ευρωπαϊκής ένωσης, αναπτύχθηκαν σχετικές πολιτικές και δράσεις. Το Συμβούλιο της Λισσαβόνας τον Μάρτιο του 2000 επικαιροποιεί τον καταλυτικό ρόλο της ποιότητας στην εκπαίδευσης, συνδέοντας την με την αξιολόγηση (Κατσαρός, 2008). Βάσει των σχετικών συμπερασμάτων του Συμβουλίου της Λισσαβόνας, η Ευρωπαϊκή Ένωση καθορίζει μια σειρά δεικτών ποιότητας με στόχο την αποτίμηση της ισχύουσας κατάστασης και τη συλλογή στοιχείων που θα αξιοποιηθούν για βελτίωση των εκπαιδευτικών συστημάτων αλλά και τη μεταξύ τους σύγκριση, στοχεύοντας στη σύγκλιση. Πρόκειται για 16 δείκτες οι οποίοι περιλαμβάνονται σε 4 κατηγορίες: 1) επίδοση 2) επιτυχία και μετάβαση 3) παρακολούθηση της σχολικής εκπαίδευσης και 4) πόροι και δομές (Βαβουράκη, Ζουγανέλη, Σοφού, & Κούτρα, 2007). Οι δείκτες δομούνται με στόχο τη διευκόλυνση μετρήσεων κατά την αξιολογική διαδικασία του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο εκπαιδευτικού συστήματος με απώτερο σκοπό την ποιοτική βελτίωση του (Καρατζιά – Σταυλιώτη & Λαμπρόπουλος, 2006). Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί πως βασική προϋπόθεση για την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων βάσει των δεικτών ποιότητας αποτελεί η συσχέτιση τους με τα εκάστοτε κοινωνικά, οικονομικά και πολιτισμικά δεδομένα που επικρατούν τόσο στη σχολική μονάδα όσο και σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό πλαίσιο στα οποία υπάγονται οι σχολικές μονάδες (Παπαδημητρακόπουλος, 2006). Η σχετική Ευρωπαϊκή Έκθεση για την Ποιότητα της Σχολικής Εκπαίδευσης στην οποία καθορίζονται οι 16 Δείκτες Ποιότητας στοχεύει στη συγκριτική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών συστημάτων αντιμετωπίζοντας την πρόκληση παροχής σχολικής εκπαίδευσης υψηλού επιπέδου στον

Στο πλαίσιο της αποτίμησης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, το Τμήμα Αξιολόγησης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, υλοποιώντας το πειραματικό πρόγραμμα «Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα», συνθέτει 20 δείκτες ποιότητας οι οποίοι ομαδοποιούνται σε 7 θεματικές περιοχές για την εξέταση των διαστάσεων της σχολικής μονάδας (βλ. πίνακα 1). Οι θεματικές περιοχές είναι οι εξής: 1. διαθέσιμα μέσα – πόροι, 2. πρόγραμμα σπουδών – βιβλία, 3. προσωπικό σχολείου, 4. διοίκηση, 5. κλίμα – σχέσεις – συνεργασίες, 6. διδακτική – μαθησιακή Διαδικασία, 7. εκπαιδευτικά επιτεύγματα (Σολομών, 1999).

Πίνακας 1: Θεματικές Περιοχές και Δείκτες Ποιότητας Εκπαιδευτικού Έργου (Σολομών, 1999)

0.1	<i>Μαθητικό Δυναμικό: Κοινωνικά και Πολιτισμικά Χαρακτηριστικά</i>	↔	0.2	<i>Χαρακτηριστικά του Κοινωνικού και Πολιτισμικού Πλαισίου (Τοπικό - Περιφερειακό - Εθνικό)</i>
	↕		↕	
	ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ	
ΔΕΛΟΜΕΝΑ	1	<i>ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ ΜΕΣΑ - ΠΟΡΟΙ</i>	1.1 Κτίριο, Χώροι και Εξοπλισμός 1.2 Οικονομικοί Πόροι	
	2	<i>ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ - ΒΙΒΛΙΑ</i>	2.1 Πρόγραμμα Σπουδών 2.2 Σχολικά Βιβλία - Οδηγίες	
	3	<i>ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟΥ</i>	3.1 Διδακτικό Προσωπικό 3.2 Διοικητικό - Ειδικό Επιστημονικό - Βοηθητικό Προσωπικό	
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	4	<i>ΔΙΟΙΚΗΣΗ</i>	4.1 Συντονισμός Σχολικής Ζωής 4.2 Διαμόρφωση, Εφαρμογή Σχολικού Προγράμματος 4.3 Αξιοποίηση Μέσων - Πόρων	
	5	<i>ΚΛΙΜΑ - ΣΧΕΣΕΙΣ - ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ</i>	5.1 Σχέσεις Εκπαιδευτικών μεταξύ τους και με το Υπόλοιπο Προσωπικό 5.2 Σχέσεις Εκπαιδευτικών - Μαθητών και Μαθητών μεταξύ τους 5.3 Σχέσεις Σχολείου - Γονέων/Κηδεμόνων 5.4 Σχέσεις Σχολείου με Εκκλησιαστικούς Θεσμούς, Τοπική και Ευρύτερη Κοινωνία	
	6	<i>ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ - ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ</i>	6.1 Ποιότητα της Διδασκαλίας 6.2 Ποιότητα της Μάθησης 6.3 Λειτουργία της Αξιολόγησης	
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	7	<i>ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΕΠΙΤΕΥΓΜΑΤΑ</i>	7.1 Φοίτηση - Ροή - Διαρροή των Μαθητών 7.2 Επίδοση - Πρόοδος των Μαθητών 7.3 Ατομική και Κοινωνική Ανάπτυξη των Μαθητών 7.4 Κατευθύνσεις των Μαθητών	

Το Τμήμα Ποιότητας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου σε συνεργασία με μέλη της εκπαιδευτικής και επιστημονικής κοινότητας προχώρησε στην εκπόνηση μελέτης αναφορικά με την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου, συνθέτοντας τον «Οδηγό αποτίμησης και σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα». Στο πλαίσιο της μελέτης καταγράφηκαν 4 θεματικές περιοχές: 1. Διαχείριση και Αξιοποίηση Πόρων 2. Σχέσεις- Κλίμα 3. Εκπαιδευτικές Διαδικασίες και 4.

Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα (βλ. πίνακα 2) (Ματθαίου, Ξωχέλλης, Παπαναούμ & Πολυμεροπούλου, 2000).

Πίνακας 2: Δείκτες Ποιότητας του Εκπαιδευτικού Έργου σύμφωνα με το Τμήμα Ποιότητας του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Ματθαίου, 2000).

ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ (Σχολική Μονάδα)
1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΡΩΝ	1.1 Υλικοτεχνική Υποδομή 1.2 Ανθρώπινο Δυναμικό 1.3 Οργανωτικό Πλαίσιο 1.4 Προδιαγραφές και Μέσα Διδασκαλίας
2. ΣΧΕΣΕΙΣ - ΚΛΙΜΑ	2.1. Φυσιογνωμία Σχολικής Μονάδας 2.2. Σχέσεις μεταξύ Εκπαιδευτικών 2.3. Σχέσεις Εκπαιδευτικών – Μαθητών 2.4. Σχέσεις Μαθητών μεταξύ τους 2.5. Σχέσεις Σχολείου – Γονέων 2.6. Σχέσεις Σχολείου με το Θεσμικό του Περιβάλλον
3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	3.1. Διδακτική Διαδικασία 3.2. Μαθησιακή Διαδικασία 3.3. Αξιολόγηση
4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	4.1. Φοίτηση 4.2. Επίδοση/Πρόοδος 4.3. Συναισθηματική Ανάπτυξη 4.4. Επαγγελματική/Ακαδημαϊκή Ανέλιξη/Προοπτική

Η συζήτηση περί διασφάλισης της ποιότητας αποτυπώνει την αναγωγή της εκπαίδευσης σε οικονομική πολιτική και λιγότερο κοινωνική πολιτική, με τη διαμόρφωση των δεικτών να στοχεύουν στο να καταστεί η Ευρώπη ως η πιο ανταγωνιστική οικονομία με δυνατότητες αειφόρου ανάπτυξης (Γρόλλιος, Λιάμπας & Τζήκας, 2002). Έννοιες όπως η αξιολόγηση, η αποδοτικότητα, η παραγωγικότητα είναι συνυφασμένες με τον οικονομικό χώρο και κυριαρχούν στο διεθνή εκπαιδευτικό λόγο, εισχωρώντας και στην ελληνική ατζέντα (Zmas, 2012). Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως η αντιμετώπιση της εκπαίδευσης ως αγορά, εγείρει την κριτική και σχετικές αντιδράσεις αναφορικά με τους μηχανισμούς διασφάλισης της ποιότητας. Πρόκειται για απόρριψη του νέο-φιλελευθερισμού, με την κριτική να εδράζεται στην αδυναμία μέτρησης στοιχείων της κοινωνίας, της κουλτούρας και των αξιών και στην υιοθέτηση δεικτών με στόχο τη σύγκριση (Apple, 2002).

Στο πλαίσιο της διασφάλισης της ποιότητας, βαρύνουσα σημασία έχει η ανάπτυξη σχετικών σχεδίων και στόχων και η καλλιέργεια της κουλτούρας ποιότητας στην σχολική κοινότητα. Μέσα από την παρακολούθησή των διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα στο σχολικό περιβάλλον και την συσχέτιση με τις εισροές-εκροές, στόχος είναι η πρόληψη πιθανών προβλημάτων και όχι η εκ των υστέρων διόρθωσή τους (Creemers & Kyriakides, 2008· Δούκας, 2002). Πρόκειται λοιπόν για μία ολιστική προσέγγιση της αξιολογικής διαδικασίας η οποία βασίζεται στη φιλοσοφία της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας, σύμφωνα με την οποία το ανθρώπινο δυναμικό συμμετέχει στο σύνολό του στην προσπάθεια βελτίωσης της παρεχόμενης εκπαίδευσης, καταργώντας την ατομική αξιολόγηση των μελών του εκάστοτε οργανισμού (Φασουλής, 2001· Σαϊτής 2008). Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί η θέση ορισμένων σχετικά με την εφαρμογή των αρχών Διοίκησης Ολικής Ποιότητας πως παρά την προσφορά νέων ιδεών και τρόπων δεν θα πρέπει να υιοθετηθεί άκριτα ως βασικός διοικητικός προσανατολισμός, υπονομεύοντας τις ανθρώπινες σχέσεις και τους στόχους των εκπαιδευτικών οργανισμών (Κουτούζης, 1999). Άλλωστε, τα στοιχεία αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και του εκπαιδευτικού δύνανται να αξιοποιηθούν από όλους τους εμπλεκόμενους του εκπαιδευτικού συστήματος με στόχο τον

εξορθολογισμό των επιλογών τους και κατ' επέκταση τη βελτίωση των επιδόσεων τους (Hutchinson & Young, 2011 · Ehren, Altrichter, McNamara & O'Hara, 2013).

1.4. Η αναγκαιότητα και ο σκοπός αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου

Αναντίρρητα, σε κάθε κοινωνία πρέπει να αποτιμώνται όλες οι προσφερόμενες υπηρεσίες και λειτουργίες. Η απαίτηση της σύγχρονης κοινωνίας για αξιολόγηση δε θα μπορούσε να εξαιρέσει την εκπαίδευση, η οποία αποτελεί βασικό της πυλώνα, ενώ κρίνεται αναγκαία η εξασφάλιση παροχής ανώτερου επιπέδου εκπαίδευσης (Ξωχέλλης, 2006). Πιο συγκεκριμένα, τις τελευταίες δεκαετίες, η συζήτηση περί αξιολόγησης έχει προσελκύσει το ενδιαφέρον τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Στον ελλαδικό χώρο, οι παράγοντες οι οποίοι προωθούν τη σχετική συζήτηση αφορούν τη διαπίστωση της αναγκαιότητας της αξιολόγησης, αλλά και τη πίεση εκ μέρους εξωτερικών φορέων (UNESCO, Ευρωπαϊκή Ένωση, ΟΟΣΑ), οι οποίοι αποτελούν πηγές χρηματοδότησης εκπαιδευτικών προγραμμάτων και δράσεων (Δημητρόπουλος, 2010).

Ο κύριος σκοπός της εκπαιδευτικής αξιολόγησης αφορά τον έλεγχο και βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης μέσω της υιοθέτησης νέων στρατηγικών, αποτελώντας μια ανατροφοδοτική διαδικασία (Roggers, 1999). Οι στόχοι της εκπαιδευτικής αξιολόγησης τόσο στην ελληνική όσο και στη διεθνή βιβλιογραφία φαίνεται πως συγκλίνουν στα εξής σημεία : 1) Στον έλεγχο και στη διαχείριση του εκπαιδευτικού συστήματος 2) Στην ενίσχυση της μαθησιακής διαδικασίας 3) Στον σχεδιασμό προγραμμάτων, δραστηριοτήτων, φορέων, μέσων κ.α. 4) Στη βελτίωση του σχολικού περιβάλλοντος και του κλίματος που επικρατεί στην τάξη 5) Στη διάχυση των πληροφοριών σε αυτούς ενδιαφέρονται για την αξιολόγηση (Ντολιοπούλου & Γουργιώτου, 2008). Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως στα σχετικά νομοθετικά κείμενα, η Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου παρουσιάζεται αποκλειστικά ως ένας βελτιωτικός μηχανισμός στην ευχέρεια του εκπαιδευτικού, ενώ παρατηρείται η απουσία λέξεων και όρων που παραπέμπουν σε

έλεγχο ή λογοδοσία. Η αξιολόγηση ωστόσο δεν κρίνεται αναγκαία μόνο για βελτιωτικούς σκοπούς, αλλά και για σκοπούς λογοδοσίας του συστήματος στο πλαίσιο της κοινωνίας που το συντηρεί (Πασιαρδής, 2005). Ταυτόχρονα, η εκπαιδευτική αξιολόγηση ως εργαλείο μέτρησης της αποτελεσματικότητας αποτελεί μορφή κοινωνικού ελέγχου, που θεωρείται απαραίτητος για τη διασφάλιση της ολικής ποιότητας στην εκπαίδευση (Φασούλης, 2001).

Στο βασικό επιχείρημα περί βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω της ανατροφοδότησης, της επιμόρφωση και επαγγελματικής ενίσχυσης των εκπαιδευτικών που φέρει η αξιολογική διαδικασία, προστίθεται και η απαίτηση «απόδοσης λόγου». Το αίτημα για λογοδοσία βασίζεται στην αντίληψη η οποία εισάγει στον εκπαιδευτικό χώρο όρους ελεύθερης αγοράς, συνδέοντας την αξιολόγηση με τα αποτελεσματικά σχολεία (Moorley & Rassool, 2000 · Tsiakkios & Pashiardis, 2002). Γίνεται επομένως αντιληπτό πως η αναγκαιότητα της εκπαιδευτικής αξιολόγησης δεν εκπορεύεται από αμιγώς παιδαγωγικούς λόγους με στόχο την βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση. Το γεγονός ότι η παιδεία αποτελεί έναν τομέα αυξημένων δαπανών, έχει ως αποτέλεσμα τον μετασχηματισμό της εκπαίδευσης σε οικονομική δραστηριότητα, στο πλαίσιο επικράτησης νεοφιλελεύθερων πρακτικών (Μαυρογιώργος, 1993 · Κωνσταντίνου, 2013).

Σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο (2010), η ανάγκη εφαρμογής της εκπαιδευτικής αξιολόγησης αφορά τρία διαφορετικά επίπεδα: α) το οικονομικό, β) το ψυχολογικό-παιδαγωγικό και γ) το πρακτικό-διοικητικό. Αναλυτικότερα, το οικονομικό επίπεδο αφορά την απορρόφηση κονδυλίων και τεράστιων δαπανών για τη λειτουργία τη εκπαίδευσης. Πρόκειται για μια οικονομική επένδυση υψίστης σημασίας που επιβάλλει την ορθολογική διαχείριση των πόρων και κατ' επέκταση την αξιολόγηση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας (Morley&Rassool, 2010). Σε ψυχολογικό-παιδαγωγικό επίπεδο η αξιολόγηση συνδέεται με την υποστήριξη και διευκόλυνση της μαθησιακής διαδικασίας μέσω της χρήσης αποτελεσματικής διδακτικής μεθοδολογίας και με τη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου που στόχο έχει την ενίσχυση του μαθησιακού-γνωστικού επιπέδου των μαθητών (Υφαντή, 2003). Τέλος, σε πρακτικο-διοικητικό επίπεδο, η αξιολόγηση ως διαδικασία συμβάλλει στην αντιμετώπιση

πρακτικών προβλημάτων ποικίλου χαρακτήρα, όπως κρίση και επιλογή προσωπικού, προαγωγή στελεχών, εκπαιδευτικό προγραμματισμό κ.α. και αποτελεσματική διοίκηση (Δημητρόπουλος, 2010).

1.5. Μοντέλα αξιολόγησης

Κάθε σύστημα εκπαιδευτικής αξιολόγησης διαμορφώνεται και καθορίζεται από τη μορφή του ισχύοντος εκπαιδευτικού συστήματος και το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται (Σολομών, 1998). Τις τελευταίες δεκαετίες εντοπίζονται στη βιβλιογραφία διάφορες προσεγγίσεις σχετικά με τα μοντέλα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου. Ο όρος «μοντέλο αξιολόγησης» αφορά μια συνολική προσέγγιση της αξιολόγησης στο πλαίσιο της οποίας υπάγονται οι προτάσεις, οι σκοποί και στόχοι της διαδικασίας, το εύρος της εφαρμογής της, η αξία και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων, οι ρόλοι όλων των συντελεστών, οι ερευνητικές μέθοδοι και τεχνικές και φυσικά τα αντικείμενα και οι άξονες της αξιολόγησης (Δημητρόπουλος, 2002). Οι τάσεις που επικρατούν κατά καιρούς στην εκπαιδευτική διοίκηση, επηρεάζουν και διαμορφώνουν αντίστοιχα και τα συστήματα εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Οι τάσεις αυτές αποτυπώνονται σε δύο γενικά μοντέλα, το τεχνοκρατικό ή γραφειοκρατικό και το πλουραλιστικό-ανθρωπιστικό ή διερευνητικό-μετασχηματιστικό (Μαυρογιώργος, 1993 · Χατζηγεωργίου, 2004). Πρόκειται για δύο μοντέλα διαφορετικών κατευθύνσεων, όπου το πρώτο βασίζεται στον τεχνικό προσανατολισμό και την ποσοτική εκπαιδευτική έρευνα, ενώ το δεύτερο βασίζεται σε ένα συμμετοχικό και ανθρωπιστικό προσανατολισμό και την ποιοτική έρευνα (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008).

- Το τεχνοκρατικό μοντέλο αξιολόγησης

Το τεχνοκρατικό μοντέλο αξιολόγησης υπήρξε το κυρίαρχο μοντέλο αξιολόγησης στη χώρα μας έως το 1982, με το θεσμό επιθεωρητή να είναι το πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα του εν λόγω μοντέλου (Αθανασούλα-Ρέππα, 2008). Πρόκειται για ένα μοντέλο στο οποίο ασκήθηκε βαρύτατη κριτική, με τους επιθεωρητές οι οποίοι κατείχαν το ρόλο του αξιολογητή να κατηγορούνται για κατάχρηση εξουσίας, προκαλώντας την αντίδραση του εκπαιδευτικού κλάδου

μέσω των συνδικαλιστικών οργανώσεων, οι οποίες ζητούσαν την κατάργηση του θεσμού του Επιθεωρητή, αίτημα το οποίο πραγματοποιήθηκε με σχετικό νόμο το 1982 (Μαυρογιώργος, 1993). Το συγκεκριμένο μοντέλο αξιολόγησης αντιπροσωπεύει το γραφειοκρατικό τομέα της σχολικής μονάδας, ενώ επιβάλλεται ή συνίσταται από τον διευθυντή ή τα ανώτερα επίπεδα ιεραρχίας του συστήματος (Meuret & Morlaix, 2003).

Το τεχνοκρατικό μοντέλο αξιολόγησης εστιάζεται στο τελικό αποτέλεσμα της διαδικασίας, λειτουργώντας ως ελεγκτικός μηχανισμός, ο οποίος μέσω της παροχής μετρήσεων που εκφράζονται ποσοτικά βάσει συγκεκριμένης κλίμακας, επιδιώκεται η ιεράρχηση και ταξινόμηση. Προβλέπει την αξιολόγηση των κατώτερων από τους ανωτέρους, με τον αξιολογούμενο να είναι αποδέκτης και όχι μέτοχος της αξιολόγησής του (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008). Ουσιαστικά πρόκειται για ένα μοντέλο το οποίο επιδιώκει να διαπιστώσει το βαθμό κάλυψης των προκαθορισμένων στόχων, τον έλεγχο και την ταξινόμηση των αποτελεσμάτων με τη χρήση ποσοτικών μεθόδων αξιολόγησης (Μαυρογιώργος, 1993 · Χατζηγεωργίου, 2004). Η κριτική που του ασκήθηκε αφορά την αδυναμία εντοπισμού ποιοτικών χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού συστήματος, τα οποία αντιπροσωπεύουν συγκεκριμένους στόχους. Ταυτόχρονα, η επιδίωξη ιεράρχησης και ταξινόμησης δύναται να οδηγήσει σε αποκλεισμούς ή τιμωρητικές συνέπειες (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008).

- Το ανθρωπιστικό-πλουραλιστικό ή διερευνητικό-μετασχηματιστικό μοντέλο αξιολόγησης

Η αμφισβήτηση του τεχνοκρατικού μοντέλου στο διεθνή χώρο δημιούργησε νέες τάσεις με κεντρική ιδέα την έννοια της ποιότητας, η οποία σχετίζεται με το βελτιωτικό σκοπό της αξιολόγησης και όχι με αυτόν του ελέγχου και της συμμόρφωσης με τον οποίο είναι συνυφασμένο το τεχνοκρατικό μοντέλο. Σε αυτό το πλαίσιο, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, αναπτύχθηκε το ανθρωπιστικό-πλουραλιστικό μοντέλο, το οποίο σύμφωνα με την ετυμολογία του επικεντρώνεται στα υποκείμενα της εκπαίδευσης, συνυπολογίζοντας ταυτόχρονα πολλούς παράγοντες πέρα από την επίτευξη των στόχων (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008).

Το ανθρωπιστικό-πλουραλιστικό μοντέλο αμφισβητεί τη δυνατότητα των μετρήσιμων αποτελεσμάτων να αποτυπώσουν ποιοτικά στοιχεία. Επομένως, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην ποιότητα της εκπαίδευσης, μετατοπίζοντας το ενδιαφέρον της αξιολογικής διαδικασίας στον εντοπισμό των αλληλεπιδράσεων όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία, στον εντοπισμό ελλείψεων και ατελειών με βελτιωτικό και ανατροφοδοτικό σκοπό (Κατσαρού & Τσάφος, 2001). Στο πλαίσιο του ανθρωπιστικού-πλουραλιστικού μοντέλου αξιολογούνται τόσο οι έμπυχοι όσο και οι άψυχοι συντελεστές της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με τον αξιολογούμενο να μετέχει στην αξιολόγηση του μέσω της αυτοαξιολόγησης, σε αντίθεση με το τεχνοκρατικό μοντέλο που έχει ρόλο παθητικού αποδέκτη, ενώ αναδεικνύεται ο παιδαγωγικός ρόλος της αξιολόγησης και όχι ο τιμωρητικός (Αθανασούλα-Ρέππα, 2008 · Creemers & Kyriakides, 2008)

Η έλλειψη αντικειμενικών και προκαθορισμένων στόχων, ο υποκειμενικός χαρακτήρας, οι δυσκολίες που προκύπτουν λόγω του αυξημένου αριθμού δεξιοτήτων που απαιτούνται και η μεγάλη χρονική διάρκεια υλοποίησης του είναι τα στοιχεία για τα οποία το ανθρωπιστικό-πλουραλιστικό μοντέλο έχει δεχθεί κριτική (Κατσαρού & Τσάφος, 2001). Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί πως το συγκεκριμένο μοντέλο όπως υποστηρίζεται, αποτελεί το καταλληλότερο είδος αξιολόγησης για ένα σύστημα που επιδιώκει τη βελτίωση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας μέσω της λήψης ορθολογικών αποφάσεων, εντοπισμό προτερημάτων και αδυναμιών και τη βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου (Κουτούζης & Χατζηευστρατίου, 1999 · Σολομών, 1999).

1.6. Κριτήρια και φορείς εκπαιδευτικής αξιολόγησης

Ο προσδιορισμός των κριτηρίων βάσει των οποίων θα εφαρμοστεί η αξιολογική διαδικασία αποτελεί ένα δύσκολο εγχείρημα και βρίσκεται σε άμεση συνάρτηση με το είδος, το αντικείμενο και το σκοπό της αξιολόγησης. Υπό αυτό το πρίσμα, δε νοείται αξιολόγηση χωρίς τον αυστηρό καθορισμό κριτηρίων ανάλογα με τον τύπο και τη μορφή αξιολόγησης και τα ειδικά χαρακτηριστικά, όπως οι επιμέρους στόχοι, τα αντικείμενα αξιολόγησης, τα προσδοκώμενα αποτελέσματα κ.α., ώστε να εξασφαλιστεί αποτελεσματικότητα του εγχειρήματος.

Αναλυτικότερα, τα παραπάνω χαρακτηριστικά οδηγούν στη διατύπωση ορισμένων ερωτημάτων και κατ' επέκταση προσδιορίζονται οι άξονες της αξιολόγησης, οι οποίοι μαρτυρούν τις σχετικές κατευθύνσεις της, ενώ από την ανάλυσή τους εξάγονται τα κριτήρια αξιολόγησης (Κωνσταντίνου, 2013 · Ντολιοπούλου & Γουργιώτου, 2008 · Δημητρόπουλος, 2002).

Σε μια προσπάθεια εννοιολογικής αποσαφήνισης του όρου «κριτήριο», θα λέγαμε πως *«Κριτήριο είναι ένας άξονας αναφοράς πάνω στον οποίο γίνεται μια κρίση· είναι μια καθιερωμένη αρχή, ένας καθιερωμένος κανόνας ή μια καθιερωμένη στάση, όταν αυτά χρησιμοποιούνται προκειμένου, με βάση αυτά, να πραγματοποιηθεί κρίση της αξίας, επιλογή, προτίμηση, ιεράρχηση κτλ. Το κριτήριο έχει πάντα να κάνει με χαρακτηριστικά ή προδιαγραφές που είναι επιθυμητό να έχει το αντικείμενο αξιολόγησης, σε συνάρτηση με τους σκοπούς της αξιολόγησης»* (Δημητρόπουλος, 2010:131). Πρόκειται για κανόνες, αρχές ή μεγέθη (μεταβλητές), βάσει των οποίων περιγράφονται ή μετρώνται τα χαρακτηριστικά των αντικειμένων της αξιολόγησης, τα οποία στη συνέχεια συγκρίνονται με αντίστοιχα επιθυμητά χαρακτηριστικά, που ανταποκρίνονται στο σκοπό και τους στόχους της αξιολόγησης (Ντολιοπούλου & Γουργιώτου, 2008).

Σύμφωνα με τον Δημητρόπουλο (2010), τα κριτήρια εκπαιδευτικής αξιολόγησης ταξινομούνται στις εξής κατηγορίες:

1. Εσωτερικά και εξωτερικά κριτήρια, ανάλογα με τη σχέση τους με τον αξιολογητή. Πιο συγκεκριμένα, τα εξωτερικά κριτήρια είναι προκαθορισμένα και γνωστά τόσο στον αξιολογητή όσο και στον αξιολογούμενο, ενώ η χρήση τους από οποιονδήποτε αξιολογητή οδηγεί σε κοινά αποτελέσματα. Αντίθετα, τα εσωτερικά κριτήρια έχουν υποκειμενική χροιά, καθώς δεν είναι προκαθορισμένα και γνωστά στις δύο πλευρές (αξιολογητής-αξιολογούμενος), ενώ η χρήση τους από τον εκάστοτε αξιολογητή μπορεί να δώσει διαφοροποιημένα αποτελέσματα.
2. Ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια, ανάλογα με τη φύση και τη μορφή τους, όπου τα ποσοτικά κριτήρια περιγράφονται με ποσοτική μορφή, όπως για παράδειγμα με τη χρήση ποσοστών, στατιστικών δεικτών και γραφικών παραστάσεων, ενώ τα ποιοτικά κριτήρια παρουσιάζονται με περιγραφικό τρόπο.

3. Παιδαγωγικά-εκπαιδευτικά κριτήρια, οικονομικά κριτήρια και γενικά κριτήρια που αφορούν την εκπαίδευση στο σύνολό της. Πρόκειται για κριτήρια τα οποία ταξινομούνται με βάση τον τομέα στον οποίο αναφέρονται.
4. Κριτήρια σχεδιασμού, διαδικασίας και αποτελέσματος, βάσει της σχέσης τους με την εκπαιδευτική διαδικασία, δηλαδή τις ενέργειες που αφορούν τη φάση σχεδιασμού, υλοποίησης και αποτελέσματος.
5. Βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα κριτήρια, ανάλογα με την εμβέλεια θεώρησής τους σε σχέση με το υπό αξιολόγηση αντικείμενο. Έτσι, τα πρώτα αφορούν τις άμεσες συνέπειες της εκπαιδευτικής διαδικασίας και αντίστοιχα τα μεσοπρόθεσμα αφορούν τις μεσοπρόθεσμες επιπτώσεις και τα μακροπρόθεσμα τις μακροπρόθεσμες συνέπειες.
6. Γενικά και ειδικά κριτήρια, ανάλογα με το εύρος αναφοράς τους. Τα πρώτα αφορούν γενικές όψεις του αντικειμένου αξιολόγησης ή το σύνολό του, ενώ τα δεύτερα αφορούν περιορισμένες όψεις και ειδικές διαστάσεις.
7. Κριτήρια έμψυχων και μη έμψυχων παραγόντων, ανάλογα με την κατηγορία του αντικειμένου αξιολόγησης.

Τα κριτήρια βάσει των οποίων εφαρμόζεται η εκπαιδευτική αξιολόγηση μπορεί να ορίζονται από την εκπαιδευτική κοινότητα και την Πολιτεία, η οποία υποχρεούται και έχει το δικαίωμα να εποπτεύει, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τα επιστημονικά δεδομένα με στόχο την αναβάθμιση της Ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Παμουκτσόγλου, 2003). Τα τελευταία χρόνια γίνεται ιδιαίτερος λόγος για την ποιότητα στην εκπαίδευση, ενώ παρατηρείται τάση σύγκλισης ανάμεσα σε ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα ως προς τη χρήση δεικτών ποιότητας και κριτηρίων αποτίμησης (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α, 2012).

Οι δείκτες ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου χαρτογραφούν την ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης, λειτουργώντας ταυτόχρονα ως εργαλεία ελέγχου προόδου και πρότυπα αναφοράς (Σταμέλος & Βασιλόπουλος, 2013 · Ματθαίου 2000). Οι δείκτες και τα κριτήρια ποιότητας οφείλουν να είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την εκάστοτε στοχοθεσία της αξιολογικής

διαδικασίας, ενώ η πληροφορία που παρέχουν δεν έχει αξία αν δεν συσχετίζεται με άλλους δείκτες και επομένως δε δύναται να προωθηθεί η εν λόγω ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης (Gielen, Dochy, Onghena, Struyven, & Smeets, 2011 · Καρατζιά-Στυλιώτη & Λαμπρόπουλος 2006). Ταυτόχρονα, η στοχοθεσία της αξιολόγησης προσδιορίζει την ελεγκτική ή ανατροφοδοτική διαδικασία της εφαρμογής της διαμορφώνοντας αντίστοιχα τα κριτήρια (Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού & Τσάφος, 2009). Οι πληροφορίες που παρέχουν οι δείκτες ποιότητας αντλούνται από ευρείες θεματικές περιοχές, όπως είναι οι εισροές (προγράμματα σπουδών, σχολικά βιβλία, οικονομικοί πόροι κ.α.), οι διαδικασίες (διδασκαλία, μάθηση, παιδαγωγικό κλίμα κ.α.) και τα αποτελέσματα (εκπαιδευτικά επιτεύγματα κ.α.).

Ως φορέας αξιολόγησης νοείται αυτός ο οποίος είτε αναθέτει και εποπτεύει τη διαδικασία της αξιολόγησης, είτε αυτός ο οποίος την υλοποιεί. Ενδέχεται να είναι ένα πρόσωπο ή μια ομάδα ατόμων, αλλά ακόμα και κάποιο γραφείο ή υπηρεσία, ενώ σε κάθε περίπτωση εμπλέκονται εξειδικευμένοι φορείς (Δημητρόπουλος, 2010). Η επιλογή των φορέων οφείλει να είναι αξιοκρατική ώστε να εξασφαλίζεται το κύρος και η αποδοχή της διαδικασίας, ενώ απαραίτητη κρίνεται η σχετική επιμόρφωση αναφορικά με τους στόχους, τα κριτήρια, τις τεχνικές και τα μέσα έκφρασης του αποτελέσματος της αξιολογικής διαδικασίας (Κωνσταντίνου, 2000).

Αν επιλέξουμε να κατηγοριοποιήσουμε τους φορείς αξιολόγησης, μπορούν να διακριθούν σε:

- Φορείς ανάθεσης και εποπτείας: Πρόκειται για τους φορείς οι οποίοι παραγγέλλουν ή αναθέτουν την εφαρμογή της αξιολογικής διαδικασίας, μεριμνώντας για την υποστήριξή της, εποπτεύοντας άμεσα ή έμμεσα την εξέλιξή της, ενώ λαμβάνουν και αξιοποιούν τα αποτελέσματα της.
- Φορείς εκτέλεσης και υλοποίησης: Πρόκειται για πρόσωπα ή όργανα που υλοποιούν την αξιολόγηση, ανεξάρτητα από τους φορείς ανάθεσης και εποπτείας, έχοντας το ρόλο του αξιολογητή στην περίπτωση του ενός προσώπου και το ρόλο του εξειδικευμένου συντονιστή στη περίπτωση ομάδας. Σε κάθε περίπτωση, είτε

πρόκειται για φυσικά πρόσωπα, είτε για υπηρεσίες, η ειδίκευση αποτελεί προϋπόθεση.

- Ουδέτεροι ή επικουρικοί φορείς αξιολόγησης: Πρόκειται για άτομα ή όργανα τα οποία αξιοποιούνται επικουρικά από τους αξιολογητές για τους σκοπούς της αξιολόγησης. Ένα συναφές παράδειγμα είναι η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού από τον Διευθυντή μέσω της επίδοσης των μαθητών. Σε αυτή τη περίπτωση ο Διευθυντής αποτελεί τον κύριο φορέα αξιολόγησης, ο εκπαιδευτικός το αντικείμενο αξιολόγησης, ενώ οι μαθητές αποτελούν τους ουδέτερους φορείς, η επίδοση των οποίων θα αξιολογήσει τον εκπαιδευτικό (Δημητρόπουλος, 2010).

Επιπρόσθετα, λαμβάνοντας ως κριτήριο την ενεργητικότητα του ρόλου που φέρει ο φορέας, κατηγοριοποιούνται ως εξής:

- Κύριοι φορείς, οι οποίοι έχουν ηγετικό ρόλο στη διαδικασία της αξιολόγησης. Η αξιολόγηση διενεργείται από έναν αξιολογητή που αποτελεί τον κύριο φορέα ή από έναν επικεφαλής μιας ομάδας που ηγείται της διαδικασίας.
- Δευτερεύοντες φορείς, οι οποίοι λειτουργούν συμπληρωματικά μέσω του ενεργητικού τους ρόλου, όπως για παράδειγμα ένα πρόσωπο το οποίο αναλαμβάνει τη συγκέντρωση δεδομένων, χωρίς να έχει εμπλακεί στη σχεδίαση και υλοποίηση της διαδικασίας.

Τέλος, με κριτήριο τον χώρο προέλευσης του αξιολογητή προς τον αξιολογούμενο, οι αξιολογητές διακρίνονται σε εσωτερικούς αξιολογητές, όταν βρίσκονται μέσα στο υπό αξιολόγηση σύστημα και σε εξωτερικούς αξιολογητές, όταν βρίσκονται εκτός του συστήματος αλλά αξιοποιούνται στην αξιολογική διαδικασία. Αναλυτικότερα, η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση καθορίζεται από τη σχέση του αξιολογητή με το αξιολογούμενο αντικείμενο. Η εσωτερική αξιολόγηση εφαρμόζεται από τους ίδιους τους παράγοντες της σχολικής μονάδας, ενώ η εξωτερική αξιολόγηση γίνεται από φορείς που δεν ανήκουν στη σχολική μονάδα ή προέρχονται

από τις ανώτερες βαθμίδες της διοίκησης αναλαμβάνοντας το ρόλο του αξιολογητή. (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008 · Σολομών, 1999)

Στην εξωτερική αξιολόγηση ο αξιολογητής δεν σχετίζεται με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το έργο ή την εκπαιδευτική μονάδα που αξιολογείται, ενώ τα κριτήρια αξιολόγησης διαμορφώνονται από την κεντρική διοίκηση, η οποία είναι και αποδέκτης των (Κουτούζης & Χατζηευστρατίου, 1999, Eurydice, 2004). Μορφές της Εξωτερικής Αξιολόγησης είναι οι εξής:

A) Επιθεώρηση: Εντοπίζεται κατά βάση σε γραφειοκρατικά και συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα όπου η αξιολόγηση εστιάζεται στον έλεγχο των μαθησιακών αποτελεσμάτων και την ποιότητα της διδασκαλίας,

B) Παρακολούθηση: Αφορά την παρακολούθηση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω στατιστικών δεδομένων που προκύπτουν από έρευνες,

Γ) Εντοπισμένες μελέτες αξιολόγησης: Μπορούν να διεξαχθούν σε περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο και επικεντρώνονται σε πτυχές της εκπαιδευτικής διαδικασίας και κυρίως στην επίδοση των μαθητών και τους παράγοντες που την επηρεάζουν (Μαντάς, Ταβουλάρη & Δαλαβίκας, 2009).

Στην εσωτερική αξιολόγηση ο αξιολογητής έχει άμεση σχέση με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ή το έργο που αξιολογείται. Διενεργείται από τους ίδιους τους παράγοντες της σχολικής μονάδας και διακρίνεται σε ιεραρχική εσωτερική αξιολόγηση και σε συλλογική εσωτερική αξιολόγηση ή αυτοαξιολόγηση (Κουτούζης & Χατζηευστρατίου, 1999 · Σολομών, 1999). Πιο συγκεκριμένα, κατά την ιεραρχική εσωτερική αξιολόγηση οι ανώτεροι στη διοικητική ιεραρχία κρίνουν τους κατώτερους. Ο έλεγχος εστιάζεται σε μεμονωμένα άτομα και το βαθμό υπακοής σχετική νομοθεσία, ενώ στηρίζεται σε υποκειμενικές κρίσεις, εμποδίζοντας τη δημιουργία συλλογικού πνεύματος συνεργασίας αλλά και την ανάπτυξη του σχολείου (Κουτούζης, 1999: 24 · Σολομών, 1999 · Κατσαρού & Δεδούλη, 2008).

Αντίθετα, η συλλογική εσωτερική αξιολόγηση ή αυτοαξιολόγηση οργανώνεται και παρακολουθείται από τους ίδιους τους παράγοντες του οργανισμού που αξιολογείται, οι οποίοι

είναι κυρίως οι εκπαιδευτικοί και συχνά οι γονείς και μαθητές. Στο πλαίσιο της αυτοαξιολόγησης, ευνοείται η ανάπτυξη κλίματος συνεργασίας και επιδιώκεται η αναβάθμιση της σχολικής μονάδας ενώ εντοπίζεται κυρίως σε αποκεντρωμένα εκπαιδευτικά συστήματα. (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008 · Σολομών, 1999). Τα τελευταία χρόνια επικρατεί η τάση αντικατάστασης της εξωτερικής αξιολόγησης με ένα σύστημα εσωτερικής, ή και η σύζευξη των δύο τύπων η οποία εμπλουτίζει τα αποτελέσματα της αξιολογικής διαδικασίας καθιστώντας την περισσότερο έγκυρη (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008).

Η εξαγωγή ορθών αποτελεσμάτων αποτελεί ευθύνη του φορέα σε συνδυασμό με τον καθορισμό του σκοπού και των στόχων της αξιολόγησης. Στον ελλαδικό χώρο, το Υπουργείο Παιδείας αποτελεί φορέα ανάθεσης και εποπτείας του εκπαιδευτικού έργου, ενώ φορείς εκτέλεσης έχουν υπάρξει οι διευθυντές σχολικών μονάδων και διευθύνσεων, οι επιθεωρητές οι Σχολικοί Σύμβουλοι και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και πρόσφατα το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Δημητρόπουλος, 2010).

Τη δεδομένη στιγμή σε επίπεδο εφαρμογής διενεργείται η Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας όπως προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία, για την οποία ευθύνη υλοποίησης έχουν ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων. Σε αυτό το πλαίσιο, το εκπαιδευτικό έργο αποτιμάται βάσει καθορισμένων δεικτών ποιότητας, ενώ στο τέλος του διδακτικού έτους συμπληρώνεται Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, προβλέπεται και η εξωτερική αξιολόγηση η οποία διενεργείται από τους Συμβούλους Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης και του Επόπτες και Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης (Υ.Α 108906/ΓΔ4/10-09-2021). Μέχρι τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές έχει ολοκληρωθεί ο Συλλογικός Προγραμματισμός του Εκπαιδευτικού έργου της Σχολικής μονάδας στο πλαίσιο της Αυτοαξιολόγησης και αναμένουμε την εξέλιξη της διαδικασίας, η οποία παρουσιάζεται αναλυτικότερα στο ερευνητικό μέρος της εργασίας.

1.7. Ανασταλτικοί παράγοντες εφαρμογής της εκπαιδευτικής αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο

Στον ελλαδικό χώρο η εκπαιδευτική αξιολόγηση έχει τις ρίζες της στις αρχές της σύστασης του Ελληνικού Κράτους και το θεσμό του Επιθεωρητή από το 1834 έως την κατάργησή του το 1982, όπου αντικαταστάθηκε με το θεσμό του Σχολικού Συμβούλου. Από την κατάργηση του θεσμού του Επιθεωρητή το 1982 έως σήμερα, η εκπαιδευτική αξιολόγηση έχει θεσμοθετηθεί με μια σειρά νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων. Παρόλα αυτά πρόκειται για νομοθετικά κείμενα τα οποία στην πράξη παρέμειναν ανενεργά με αποτέλεσμα από το 1982 έως σήμερα να μην εφαρμόζεται κανένα σύστημα αξιολόγησης (Μπουζάκης, 2003). Σε πρακτικό επίπεδο μέχρι σήμερα, η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας στην Ελλάδα αποτελεί μια στείρα γραφειοκρατική διαδικασία η οποία όπως αναφέρθηκε παραπάνω διεκπεραιώνεται μέσω υπηρεσιακών εγγράφων προς τα όργανα κεντρικού εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Τη δεδομένη στιγμή αναμένουμε να δούμε πως θα εξελιχθεί η αξιολογική διαδικασία όπως αυτή ορίζεται βάσει του Ν.4692/2020 και της Υ.Α 108906/ΓΔ4.

Σε γενικό πλαίσιο, το ζήτημα της αξιολόγησης αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη καχυποψία και σκεπτικισμό από τον χώρο της εκπαίδευσης, γεγονός που υπονομεύει την αποδοχή και εφαρμογή του θεσμού. Οι σθεναρές αντιδράσεις των συνδικαλιστικών οργανώσεων και η απουσία διαλόγου και διαπραγμάτευσης εκ μέρους τους, η έλλειψη προτάσεων εκ μέρους των εκπαιδευτικών και η ελλιπής ενημέρωση σχετικά με τις σύγχρονες εξελίξεις στο διεθνή χώρο, ο συγκεντρωτικός και γραφειοκρατικός χαρακτήρας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και η απουσία αξιοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης από την Πολιτεία, αποτελούν τους βασικότερους ανασταλτικούς παράγοντες αναφορικά με την εφαρμογή της αξιολόγησης. Γενικότερα, οι αντιδράσεις απέναντι στην αξιολογική διαδικασία εντοπίζονται σε τρεις διαστάσεις και συγκεκριμένα στην συνδικαλιστική διάσταση, στην φιλοσοφική- πολιτική και στην παιδαγωγική διάσταση (Ματθαίου, 2006 · Χαραλάμπους & Γκανάκας, 2006 · Κασσωτάκης, 2005 · Μαυρογιώργος, 2002).

Ο συνδικαλιστικός λόγος φαίνεται να είναι το ισχυρότερο όπλο στη φαρέτρα ενάντια στην αξιολόγηση εκ μέρους του εκπαιδευτικού κλάδου, υποστηρίζοντας πως πρόκειται για διαδικασία άσκησης προσωπικού ελέγχου του εκπαιδευτικού και της εκπαιδευτικής πράξης (Μπουζάκης, 1998). Αναλυτικότερα, η δυστοκία εφαρμογής της αξιολόγησης αποδίδεται σε σημαντικό βαθμό στις σχετικές αντιδράσεις. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις φαίνεται να επιχειρούν να προσανατολίσουν την αξιολογική διαδικασία στο εκπαιδευτικό έργο και όχι στον εκπαιδευτικό, αξιωνοντας την εφαρμογή της σε επίπεδο σχολικής μονάδας, περιφέρειας κα κράτους με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών, των γονέων, της κρατικής και τοπικής αυτοδιοίκησης και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων για βελτιωτικούς σκοπούς και όχι για λόγους μισθολογικής και βαθμολογικής εξέλιξης. Ειδικότερα, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις των ΟΛΜΕ και ΔΟΕ αποδέχονται τις διαδικασίες «κρίσης», όσον αφορά την ανάδειξη στελεχών εκπαίδευσης, δηλαδή διευθυντών σχολικών μονάδων, διεύθυνσης, σχολικών συμβούλων και προϊσταμένων. Η ΔΟΕ διατείνεται πως η αξιολογική διαδικασία θα στεφθεί με επιτυχία εφόσον οι εκπαιδευτικοί πεισθούν πως τα συναφή αποτελέσματα θα αξιοποιηθούν εποικοδομητικά προς όφελος της εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών. Ταυτόχρονα, υποστηρίζει πως πρόκειται για Εσωτερική διαδικασία και όχι Εξωτερική αποτίμηση, η οποία αποσκοπεί στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και αναμόρφωση της παιδαγωγικής πράξης. Συνοπτικά, τα συνδικάτα αντιτάσσονται στις προθέσεις των κυβερνήσεων για ένα Διοικητικό- Γραφειοκρατικό μοντέλο αξιολόγησης προτείνοντας ένα αποκεντρωτικό και συμμετοχικό μοντέλο (Μπάρδα & Κουτούζης, 2021 · Ζουγανέλη, Καφετζόπουλος, Σοφού & Τσάφος, 2007).

Η προσπάθεια εισαγωγής και εφαρμογής ενός συστήματος εκπαιδευτικής αξιολόγησης μέχρι πρότινος έχει αποτύχει. Από το 1997 επιχειρείται συστηματικά από όλες τις κυβερνήσεις η θεσμοθέτηση κα η εφαρμογή μορφών αξιολόγησης, ως μέρος της εκπαιδευτικής πολιτικής η οποία επηρεάζεται από προτάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των υπερεθνικών οργανισμών για υιοθέτηση κοινών δεικτών αξιολόγησης εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Κατά καιρούς έχουν υπάρξει ποικίλα επεισόδια αξιολόγησης με κοινό χαρακτηριστικό τη σύγκρουση της κεντρικής εξουσίας με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και την ακύρωση της διαδικασίας στην πράξη (Μπάρδα,& Κουτούζης, 2021 · Κουτούζης, 2021). Τίθεται, λοιπόν, το ερώτημα που αφορά την επάρκεια και

ικανότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων να αποτρέπουν συνεχώς τέτοιου είδους προσπάθειες, τη στιγμή που στο πλαίσιο ενός συγκεντρωτικού συστήματος ο ηγεμονικός λόγος περί αξιολόγησης είναι κυβερνητικός και όχι συνδικαλιστικός (Δημητρόπουλος, 2002 · Ρηγοπούλου – Σεραφεΐμ, 2002). Το ερώτημα αυτό μάλιστα ενισχύεται από το γεγονός πως ο συνδικαλιστικός λόγος φαίνεται να μην έχει επαρκή επιχειρήματα, αλλά να παρουσιάζεται ασαφής και όχι κατηγορηματικά αντίθετος (Παπακωνσταντίνου, 1993).

Ο Μαυρογιώργος (1993) θεωρεί τη στάση του Υπουργείου Παιδείας ως εσκεμμένα υποχωρητική με σκοπό να εκτεθούν οι εκπαιδευτικοί ως αδιάλλακτοι και αρνητικοί ως προς την αξιολόγηση λόγω ελλείψεων. Επομένως αμφισβητείται η ισχύς των συνδικαλιστικών φορέων για τη δυστοκία εφαρμογής της αξιολόγησης, η οποία φαίνεται να είναι το αποτέλεσμα σκόπιμης διανομής της πολιτικής εξουσίας ανάμεσα στα συνδικαλιστικά όργανα, με τις δύο παρατάξεις ΟΛΜΕ και ΔΟΕ να εφαρμόζουν αυτό που η Πηγιάκη (2000) κατονομάζει ως «στρατηγική του αριστερού λόγου και του συγκρουσιακού αντικυβερνητισμού». Ταυτόχρονα, ο Κουτούζης (2003) ερμηνεύει την αδυναμία εισαγωγής ενός συστήματος αξιολόγησης ως μια συνισταμένη διαφόρων παραγόντων, οι οποίοι θα πρέπει να αναζητηθούν τόσο στην κυβερνητική πολιτική, όσο και στην αδυναμία των συνδικαλιστικών οργανώσεων να φέρουν μια ολοκληρωμένη πρόταση, αλλά και στην αρνητική στάση των εκπαιδευτικών η οποία διέπεται από προκατάληψη λόγω προηγούμενης εμπειρίας.

Πέρα από τον συνδικαλιστικό λόγο, υπάρχει μια σειρά ζητημάτων που απασχολούν τους εκπαιδευτικούς σε σχέση με μεθοδολογικά ζητήματα της αξιολόγησης. Πιο συγκεκριμένα, τα ζητήματα αυτά αφορούν τόσο τον σκοπό της αξιολόγησης, τον αντικειμενικό χαρακτήρα της διαδικασίας και τον τρόπο αξιοποίησης των αποτελεσμάτων που προκύπτουν, όσο και τα συναφή κριτήρια αξιολόγησης του εκπαιδευτικού και το ρόλο του στη διαδικασία, καθώς και την επάρκεια(;) ιδιότητα (;) του αξιολογητή (Παπακωνσταντίνου, 1993 · Δούκας, 2000 · Δημητρόπουλος, 2002). Αναφορικά με το σκοπό της αξιολόγησης τίθεται το ερώτημα που αφορά τον προσδιορισμό του, ο οποίος μπορεί να ποικίλει και να αφορά την ανατροφοδότηση και τη συμμετοχή σε επιμόρφωση, την μισθολογική εξέλιξη ή μονιμοποίηση, τον κρατικό έλεγχο για τη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής ή τον εντοπισμό και κάλυψη αναγκών του εκπαιδευτικού

συστήματος (Μαυρογιώργος (1993). Σύμφωνα με την Παμουκτσόγλου (2003), οι εκπαιδευτικοί στην πλειοψηφία τους εμφανίζονται θετικοί ως προς την εφαρμογή της αξιολογικής διαδικασίας, ωστόσο η επιφυλακτική τους στάση προκύπτει από το αίσθημα φόβου αναφορικά με την ενίσχυση της αναξιοκρατίας, θέση που επιβεβαιώνει και ο Πασιαρδής (2003), ο οποίος συνδέει την ύπαρξη ενδοιασμών με τον υποκειμενικό χαρακτήρα της αξιολόγησης. Τέλος, η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων φαίνεται να συνδέεται με την επιμόρφωση, με τον Μαυρογιώργο (1993) να εκφράζει τον προβληματισμό του υπογραμμίζοντας πως η τάση αυτή ενδεχομένως να δημιουργήσει ένα πρόσφορο έδαφος νομιμοποίησης του ελέγχου που αφορά τη συμμόρφωση των εκπαιδευτικών με την εκπαιδευτική πολιτική.

Αναφορικά με τα κριτήρια αξιολόγησης, τα οποία εντοπίζονται σε πληθώρα, έρευνα της Παμουκτσόγλου (2003) αναδεικνύει ως δημοφιλέστερα η μαθητική επίδοση, η επιστημονική κατάρτιση του εκπαιδευτικού, η κοινωνική προσφορά, καθώς και η αποτελεσματικότητα και το συγγραφικό έργο. Σε αυτό το σημείο πρέπει να σημειωθεί πως οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν με σκεπτικισμό το κριτήριο που αφορά τη σχολική επίδοση, θεωρώντας πως υπονομεύονται οι μορφωτικές ανάγκες των μαθητών οι οποίες παραμερίζονται στο πλαίσιο επιτυχούς ολοκλήρωση της αξιολογικής διαδικασίας εκ μέρους των εκπαιδευτικών. Ταυτόχρονα, οι ίδιοι φαίνεται πως δίνουν έμφαση κυρίως σε κοινωνικούς και εκπαιδευτικούς παράγοντες όπως το κοινωνικό επίπεδο των μαθητών, η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου κ.α, θεωρώντας πως αυτού του είδους παράγοντες ασκούν σημαντική επιρροή στο παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο (Κάτσικας, Θεριανός, Τσιριγώτης, & Καββαδίας, 2007 · Νανούρης, 2003)

Επίσης, σχετικά με το φορέα της διαδικασίας, οι επιφυλάξεις των εκπαιδευτικών αφορούν την καταλληλότητα των σχολικών συμβούλων και διευθυντών σε ρόλο αξιολογητών, θέτοντας όρους που αφορούν κυρίως στην επιστημονική κατάρτιση και διδακτική εμπειρία των προσώπων αυτών (Αθανασίου & Γεωργούση, 2006). Η ανάμειξη του διευθυντή στην αξιολογική διαδικασία, παρά το γεγονός ότι αποτελεί μια κοινή πρακτική, ενδέχεται να λάβει εξουσιαστικό χαρακτήρα εκ μέρους του διευθυντή προς τον εκπαιδευτικό, γεγονός που συντηρεί τις σχετικές επιφυλάξεις (Δούκας, 2000). Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως ο σύγχρονος τρόπος διοίκησης αποδίδει στον διευθυντή το ρόλο του επόπτη, με την αξιολογική διαδικασία να εφαρμόζεται είτε για

υπηρεσιακούς λόγους, είτε για λόγους ανέλιξης του εκπαιδευτικού μέσω της επιμόρφωσης (Κουτούζης, 1999).

Συνοπτικά και συμπληρωματικά με όσα διατυπώθηκαν παραπάνω, η εκπαιδευτική κοινότητα εκφράζει μια σειρά επιχειρημάτων κατά της αξιολόγησης, τα βασικότερα από τα οποία αφορούν ζητήματα αντικειμενικότητας και εγκυρότητας, προβλήματα χρόνου και εστίαση σε γραφειοκρατικές διαδικασίες, απουσία ανατροφοδότησης, ανεπαρκή επιμόρφωση αξιολογητών και εφαρμογή άκριτης αξιολόγησης βάσει ελλιπών στοιχείων (Stronge, 2010). Ταυτόχρονα, υποστηρίζεται ότι πρόκειται για διαδικασία η οποία προσβάλλει την ατομική ευθύνη του εκπαιδευτικού ακυρώνοντας την επιστημονική του κατάρτιση, περιορίζει την ελεύθερη δράση και δημιουργικότητα με αποτέλεσμα τη χειραγώγησή του και υπακοή σε άνωθεν επιταγές (Χαρίσης, 2007). Πρόκειται για μια διαδικασία η οποία υπονομεύει τη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, προωθώντας την ατομικότητα και τον ανταγωνισμό, ενώ προκαλεί άγχος και νευρικότητα επιδρώντας αρνητικά στην αποδοτικότητά τους (Αθανασίου & Γεωργούση, 2006).

Το ζήτημα της αξιολόγησης αποτελεί έως σήμερα σημαντικό πεδίο συζήτησης και διαπραγμάτευσης. Παρά το γεγονός ότι αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερο σκεπτικισμό, ποικίλες επιστημονικές μελέτες αναδεικνύουν το θέμα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, ενώ είναι πια κοινά αποδεκτό πως πρόκειται για μια αναγκαία διαδικασία τόσο για την αναβάθμιση του παρεχόμενου έργου και τη βελτίωση της ποιότητας, όσο και για την ανατροφοδότηση και υποστήριξη μέσω των επιμορφωτικών προγραμμάτων. Ταυτόχρονα, η αξιολογική διαδικασία ενισχύει το ηθικό και επαγγελματικό κύρος των εκπαιδευτικών των εκπαιδευτικών, ενώ ως μορφή κοινωνικού ελέγχου διασφαλίζει την ολική ποιότητα στην εκπαίδευση (Αθανασίου & Γεωργούση, 2006 · Φασούλης, 2001 · Πασιαρδής, 1996).

1.8. Αξιολόγηση και συγκεντρωτισμός

Στη βιβλιογραφική ανασκόπηση σχετικά με τα εκπαιδευτικά συστήματα, συχνά γίνεται αναφορά στους όρους συγκεντρωτισμός και αποκέντρωση. Η απόδοση του αντίστοιχου όρου στο

εκάστοτε εκπαιδευτικό σύστημα γίνεται με γνώμονα την κατανομή της εξουσίας ανάμεσα στις αρχές, σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, αλλά και βάσει της συμμετοχής των συντελεστών της εκπαίδευσης στη λήψη αποφάσεων (Κατσαρός, 2008). Αναλυτικότερα, στα συγκεντρωτικά εκπαιδευτικά συστήματα, η εξουσία ανήκει στην Κεντρική Αρχή η οποία είναι υπεύθυνη για τη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής, ενώ στα αποκεντρωμένα συστήματα η εξουσία αυτή μεταβιβάζεται μέσω της κατανομής αρμοδιοτήτων σε περιφερειακά ή τοπικά διοικητικά όργανα (Κωτσίκης, 2007 · Cuellar-Marchelli, 2003).

Τα εκπαιδευτικά συστήματα τα οποία υπόκεινται στο συγκεντρωτικό μοντέλο διοίκησης φαίνεται να παρουσιάζουν ορισμένες δυσλειτουργίες αναφορικά με την εσωτερική λειτουργία τους, αλλά και με την επικοινωνία του εκάστοτε συστήματος με το περιβάλλον. Το γεγονός αυτό έχει οδηγήσει διάφορες χώρες να στραφούν σε ένα πιο αποκεντρωμένο μοντέλο διοίκησης (Ozga, 2009). Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποκέντρωσης αποτελεί η Αγγλία, η οποία μεταβίβασε στις τοπικές αρχές αρμοδιότητες διοίκησης, χρηματοδότησης και εποπτείας της εκπαίδευσης (Λυμπέρης, 2012). Γενικότερα, η δυνατότητα προγραμματισμού σε επίπεδο σχολικής μονάδας απαιτεί σημαντικό βαθμό αυτονομίας, ο οποίος εξασφαλίζεται από την υιοθέτηση ενός αποκεντρωμένου συστήματος εκπαίδευσης και διοίκησης (Λαΐνας, 2000).

Το εκπαιδευτικό σύστημα στον ελλαδικό χώρο διέπεται από συγκεντρωτικό χαρακτήρα, με την κεντρική εξουσία να λαμβάνει κοινές αποφάσεις για όλη την ελληνική επικράτεια. Ο υψηλός βαθμός συγκεντρωτισμού αφήνει στην σχολική μονάδα πολύ μικρά περιθώρια να διαμορφώσει τον στρατηγικό προγραμματισμό, την ευθύνη του οποίου έχει αποκλειστικά το Υπουργείο Παιδείας (Κατσαρός, 2008). Σε ένα τέτοιο πλαίσιο ο ρόλος του διευθυντή εμφανίζεται αποδυναμωμένος αποτελώντας τον αποδέκτη εγκυκλίων που ρυθμίζουν τα διδακτικά και λειτουργικά θέματα του σχολείου (Παπαναούμ-Τζίκα, 1995). Σύμφωνα με τον Ιορδανίδη (2002:58), η θέση του διευθυντή της σχολικής μονάδας φαίνεται να αποτελεί «έναν μάλλον “ισχνό” κρίκο στην ιεραρχική διάταξη των επιπέδων διοίκησης ανάμεσα στον Προϊστάμενο Διεύθυνσης και το σύλλογο διδασκόντων».

Γενικότερα, η επικρατούσα άποψη αμφισβητεί την αποτελεσματικότητα ενός συστήματος που δε λαμβάνει υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες και συνθήκες (Cuellar-Marchelli, 2003) . Από την άλλη πλευρά, τα χαρακτηριστικά που αφορούν την ομοιόμορφη κατανομή των πόρων, την ομοιόμορφη και εύκολη επιβολή μεταρρυθμίσεων και τη μείωση ανισοτήτων, δικαιολογούν την συντήρηση του συγκεντρωτισμού μέχρι σήμερα (Caldwell, 2009). Στο πλαίσιο του συγκεντρωτικού συστήματος, η διαδικασία της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου γίνεται με ευθύνη της κεντρικής εξουσίας και εξασφαλίζει την άσκηση ελέγχου για την επιβολή της εκπαιδευτικής πολιτικής και ως εκ τούτου την συμμόρφωση των εκπαιδευτικών και την ομοιομορφία του εκπαιδευτικού έργου (Apple, 2002 · Γιαννόπουλος & Χρονόπουλου, 2001 · Μαυρογιώργος 1993). Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί πως η αξιολόγηση αφορά μία σειρά στοιχείων αξιολόγησης, όπως οι διαθέσιμοι πόροι, τα Προγράμματα Σπουδών, οι κτιριακές υποδομές κ.α., για τα οποία η σχολική μονάδα ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος δεν έχει περιθώρια παρέμβασης και επίδρασης (Σολομών, 1999).

Ο συγκεντρωτικός και γραφειοκρατικός χαρακτήρας του εκπαιδευτικού μας συστήματος, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο της εργασίας, αποτελεί έναν από του παράγοντες που δυσχεραίνουν την εφαρμογή της συστηματικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου. Στο πλαίσιο του συγκεντρωτισμού, το Υπουργείο Παιδείας κατέχει τον κυρίαρχο συντονιστικό ρόλο στην αξιολογική διαδικασία σε επίπεδο λήψης και εφαρμογής των αποφάσεων, ενώ αποτελεί και τον τελικό αποδέκτη και διαχειριστή του συνόλου των πληροφοριών που συλλέγονται με τη βοήθεια εφαρμοσμένων πληροφοριακών συστημάτων. Ως εκ τούτου, η περιορισμένη δυνατότητα προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας αφαιρεί το ουσιαστικό νόημα της αξιολόγησης (Κασσωτάκης, 2021).

Συμπερασματικά, η αξιολόγηση αποτελεί το κυριότερο όπλο ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος για τον έλεγχο εφαρμογής της εκπαιδευτικής πολιτικής. Σήμερα στον ελλαδικό χώρο αναγνωρίζεται μια σχετική αυτονομία στην εκπαιδευτική μονάδα μέσω της άσκησης επιστημονικής διοίκησης η οποία ενέχει ευθύνες προγραμματισμού, διοίκησης, απολογισμού και λογοδοσίας (Κουτούζης, 2012· Μαυρογιώργος, 2008). Η διαμόρφωση στρατηγικού προγραμματισμού στο επίπεδο της σχολικής μονάδας σχετίζεται με το βαθμό

αποκέντρωσης και προϋποθέτει σημαντικό βαθμό αυτονομίας βάσει δημοκρατικών αρχών και συνεργασίας των εμπλεκόμενων (Λαΐνας, 2000). Στην Ελλάδα οι τάσεις αποκέντρωσης φαίνεται να έχουν μόνο χωροταξική μετατόπιση αρμοδιοτήτων, με το κράτος να διενεργεί κατ' επίφαση αποκέντρωση, κρατώντας ταυτόχρονα τον κυρίαρχο ρόλο στην άσκηση εκπαιδευτικής πολιτικής, με ορίζοντα την εξασφάλιση της κοινωνικής λογοδοσίας και της συμμετοχής των «πελατών» στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι και της μελλοντικής ελεύθερης επιλογής σχολείου (Κουτούζης & Χατζηευστρατίου, 1999 · Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994).

1.9. Υπερεθνικοί οργανισμοί (ΟΟΣΑ,ΕΕ) και αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου

Οι σύγχρονες εξελίξεις και οι προσταγές της παγκοσμιοποίησης δε θα μπορούσαν να μην επηρεάσουν τον τομέα της εκπαίδευσης με τη συγκρότηση ενός νέου χώρου διασταύρωσης ιδεών και επιρροών, επιστημονικού, ερευνητικού και ακαδημαϊκού περιεχομένου (Mitter, 2004). Σε αυτό το πλαίσιο, διαπιστώνεται η σύγκλιση εκπαιδευτικών στόχων, ακόμα και ανάμεσα σε κράτη με διαφορετικό ιστορικό, πολιτισμικό και οικονομικό υπόβαθρο, γεγονός που καθιστά τη συζήτηση περί ποιότητας, αξιολόγησης, απόδοσης λόγου, αποτελεσματικότητας και ανταγωνιστικότητας, αναπόσπαστο κομμάτι των εκπαιδευτικών θεμάτων (Ματθαίου, 2006). Η διεθνοποίηση της εκπαίδευσης αναδεικνύει και καθιστά πρωταγωνιστές διεθνείς και περιφερειακούς παγκόσμιους οργανισμούς, διαφοροποίηση η οποία έγκειται στο χώρο δραστηριοποίησης και γεωγραφικής θέσης των χωρών που συμμετέχουν στους οργανισμούς. Έτσι, οργανισμοί όπως η UNESCO και ο ΟΟΣΑ συνιστούν διεθνείς υπερεθνικούς, ενώ οργανισμοί όπως Ευρωπαϊκή Ένωση κ.α χαρακτηρίζονται ως περιφερειακοί (Mitter, 2004 · Dale & Robertson, 2002).

Βασική αποστολή του ΟΟΣΑ είναι η επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής οικονομικής ανάπτυξης με στόχο τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών των κρατών-μελών του. Έχοντας συμβουλευτικό ρόλο, παράγει μελέτες και αναλύσεις για όλους τους τομείς του

οικονομικού και κοινωνικού βίου (Rinne, 2008). Ο τομέας της εκπαίδευσης δεν βρίσκονταν εξ αρχής στην ατζέντα του οργανισμού, ωστόσο, στα χρόνια που ακολούθησαν κατέκτησε μια σημαντική θέση ως ένα αγαθό προς επένδυση.

Το 2002 η ο τομέας της εκπαίδευσης καθίσταται μέρος της οργανωτικής δομής του οργανισμού, με τη Διεύθυνση Εκπαιδευσεως του ΟΟΣΑ να αυτονομείται και να συνδέεται με τους ακόλουθους τομείς και προγράμματα α) Μάθηση, Κοινωνία, Οικονομία, β) Αποτελέσματα της Εκπαίδευσης, γ) Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, δ) Ποιότητα της Εκπαίδευσης, ε) Κοινωνική Συνοχή και Εκπαίδευση, στ) Το μέλλον της Εκπαίδευσης, ζ) Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας και Καινοτομίας (Centre for Educational Research and Innovation- CERI), η) Πρόγραμμα Διοίκησης Θεσμών Ανώτατης Εκπαίδευσης (Programme on Institutional Management in Higher Education- IMHE), θ) Πρόγραμμα Διεθνούς Μαθητικής Αξιολόγησης (Programme for International Student Assessment-PISA), ι) Πρόγραμμα Εκπαιδευτικών Κτιρίων (Programme on Educational Building - PEB) (Istance, 2011 · Τσαούσης, 2007, www.oecd.org).

Σήμερα, ο ΟΟΣΑ αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους διεθνείς οργανισμούς, ο οποίος μέσω της ισχυρής επίδρασης στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής επιτρέπει στα 38 κράτη-μέλη του να δημιουργήσουν συνθήκες συνεργασίας για την αντιμετώπιση και προσαρμογή τους στις νέες οικονομικές και κοινωνικές επιταγές στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (Rinne, 2008 · Ματθαίου, 1997). Παρόλο που δε νομιμοποιείται να επεμβαίνει σε ζητήματα εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής έχοντας μικρές θεσμικές αρμοδιότητες, τα στατιστικά δεδομένα και αναλύσεις των μελετών του σπανίως αμφισβητούνται. Ως εκ τούτου ο ΟΟΣΑ ασκεί βαρύνουσα επιρροή στην εκπαιδευτική πολιτική συνδιαμορφώνοντας ουσιαστικά την εκπαιδευτική ατζέντα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο (Istance, 2011). Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως σε αντίθεση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο ΟΟΣΑ δεν αποσκοπεί μέσω συγκριτικών μελετών και ερευνών να φέρει σε ανταγωνιστική αντιπαράβολή τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με τις ΗΠΑ (Schuller, 2005).

Ο ΟΟΣΑ στο πλαίσιο αναγνώρισης της αξίας της εκπαίδευσης για την εθνική οικονομική ανταγωνιστικότητα αποτελεί μηχανισμό αξιολόγησης εκπαιδευτικών συστημάτων δίνοντας

έμφαση στους δείκτες αξιολόγησης και τη συγκριτική μελέτη τους, με στόχο να προσεγγίσουν τα εθνικά συστημάτων τα ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα (Grek, 2010). Αναφορικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στον ελληνικό χώρο, οι προτάσεις του ΟΟΣΑ αφορούν την Αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων και τη σύσταση ενός ολοκληρωμένου συστήματος αξιολόγησης βάσει αποτελεσμάτων και όχι βάσει εισροών και διαδικασιών, με σκοπό τη βελτίωση ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης αλλά και την προώθηση της λογοδοσίας. Σε αυτό το πλαίσιο, σύμφωνα με τον οργανισμό, οι αρμόδιοι φορείς και συγκεκριμένα το Υπουργείο, οφείλει βραχυπρόθεσμα 1) να οργανώσει την αυτοαξιολόγηση στις σχολικές μονάδες, ώστε τα αποτελέσματα να είναι συγκρίσιμα ανάμεσα στις σχολικές μονάδες, να επικυρώνονται και να συμπληρώνονται από εξωτερική αξιολόγηση 2) να σχεδιάσει και να υλοποιήσει τακτική εξωτερική αξιολόγηση με σκοπό την επικύρωση της αυτοαξιολόγησης, 3) να συμπεριλάβει κριτήρια που σχετίζονται με την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών όσον αφορά την ποιότητα και την ισονομία, την ποιότητα της διδασκαλίας και της αξιολόγησης και την ανταπόκριση στη διαφορετικότητα των μαθητών, την οργάνωση και διαχείριση του σχολείου (απόδοση διαχείρισης πόρων), την αυτορρύθμιση και την ικανότητα αυτοβελτίωσης, την ηγετική ικανότητα του σχολείου και 4) να εξασφαλίσει την αποτελεσματικότητα της εξωτερικής αξιολόγησης (ΟΟΣΑ, 2011).

Μεσοπρόθεσμα, ο ΟΟΣΑ (2011) προτείνει την επέκταση της τυποποιημένης εθνικής αξιολόγησης με τη δημιουργία κεντρικής «τράπεζας θεμάτων» και την παροχή επαγγελματικής εξέλιξης για την ενίσχυση της ικανότητας των δασκάλων να χρησιμοποιούν διαμορφωτικές μεθόδους αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ταυτόχρονα, προτείνει τη χρήση ενός ολοκληρωμένου συστήματος αξιολόγησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχει δημιουργηθεί για να αξιολογεί συγκριτικά την επίδοση των μαθητών, της τάξης, της σχολικής μονάδας, της περιφέρειας και του συστήματος συνολικά. Επιπρόσθετα, συστήνει την ανάπτυξη ενός σταθερού, αξιόπιστου και πρακτικού συστήματος αξιολόγησης εκπαιδευτικών στο πλαίσιο ενός πλήρως αναπτυγμένου πλαισίου αξιολόγησης με στόχο τη βελτίωση και επαγγελματική εξέλιξη, αλλά και έμφαση στις συνέπειες της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών για τη σταδιοδρομία τους και ενδεχόμενη ανταμοιβή.

Η ιδιαίτερη έμφαση που έχει δοθεί στην εκπαιδευτική αξιολόγηση αποτυπώνεται στις σχετικές δράσεις και προγράμματα που έχει αναπτύξει ο ΟΟΣΑ, όπως το πρόγραμμα PISA, η έκδοση Education at a Glance και το Κέντρο Εκπαιδευτικών Ερευνών και Καινοτομιών (CERI). Αναλυτικότερα, το Πρόγραμμα PISA (Programme for International Student Assessment) αφορά την καταγραφή επιδόσεων δεκαπεντάχρονων μαθητών σε τρία γνωστικά αντικείμενα, την κατανόηση κειμένου, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Οι δεξιότητες που αξιολογούνται είναι αυτές οι οποίες είναι σημαντικές για μία επιτυχημένη πορεία στη σύγχρονη κοινωνία. Τα αποτελέσματα του διαγωνισμού δημοσιοποιούνται και αντίστοιχα διενεργείται η συγκριτική κατάταξη των κρατών.

Ιδεολογική βάση του προγράμματος PISA αποτελεί η σύνδεση της εκπαίδευσης με την οικονομική ανάπτυξη, την παραγωγικότητα και τη βελτίωση της ποιότητας του βιοτικού επιπέδου στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας. Έτσι το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται ως ένας μηχανισμός ελέγχου και ομογενοποίησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με τεχνοκρατική προσέγγιση και κατεύθυνση η οποία ορίζεται από τις απαιτήσεις της αγοράς. Ταυτόχρονα, αμφισβητείται η εγκυρότητα και αξιοπιστία των αποτελεσμάτων του ενώ λειτουργεί ως ένας παράγοντας αποδυνάμωσης των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων (Bulle, 2011 · Μαυρογιώργος, 2011 · OECD, 2006). Ωστόσο, παρά την κριτική που δέχεται, αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο το οποίο επηρεάζει την εκπαιδευτική πολιτική.

Επιπρόσθετα, πέρα από τα αποτελέσματα του διαγωνισμού PISA που διενεργείται κάθε τρία χρόνια, ο ΟΟΣΑ δημοσιεύει το Education at a Glance, το οποίο αποτελεί έκδοση που περιέχει πληροφοριακά στοιχεία αναφορικά με τις επενδύσεις στην εκπαίδευση, την εξέλιξη και λειτουργία των εκπαιδευτικών συστημάτων και τα παραγόμενα εκπαιδευτικά «προϊόντα» ιδρυμάτων και οργανισμών. Πρόκειται για δεδομένα τα οποία συλλέγονται σε συνεργασία με τη Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την UNESCO βάσει σχετικών δεικτών και επιτρέπουν τη σύγκριση στατιστικών στοιχείων της εκπαίδευσης. Τέλος, το Κέντρο Εκπαιδευτικών Ερευνών και Καινοτομιών (CERI) παρέχει και προωθεί τα αποτελέσματα διεθνών συγκριτικών ερευνών, καινοτομίες και βασικούς δείκτες, διερευνά μελλοντικές και καινοτόμες προσεγγίσεις στην εκπαίδευση και μάθηση και

διευκολύνει την σύνδεση ανάμεσα την εκπαιδευτική έρευνα, την καινοτομία και ανάπτυξη πολιτικής (www.oecd.org)

Στο πλαίσιο του να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική οικονομία στον κόσμο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το Μάιο του 2000 επίσημη έκθεση με την οποία προτείνει 16 δείκτες για την αξιολόγηση της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση, με σκοπό τη διευκόλυνση της αξιολόγησης των συστημάτων σε εθνικό επίπεδο. Ανάμεσα σε αυτούς τους δείκτες, περιλαμβάνεται και η αξιολόγηση και οργάνωση της σχολικής εκπαίδευσης, με σκοπό τη σύγκριση των σχολικών μονάδων. Σε αυτό το πλαίσιο προωθείται η ανάπτυξη μιας εσωτερικής ή εξωτερικής αξιολόγησης, ή και τη σύζευξή αυτών (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ac11063>).

Σήμερα, πέρα από διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ και η UNESCO, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτοντας αρμοδιότητες και όργανα εφαρμογής πολιτικών αποφάσεων, καθίσταται ο σημαντικότερος εκφραστής της ευρωπαϊκής πολιτικής προωθώντας κοινούς στόχους και δείκτες. Αναλυτικότερα, στα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης εφαρμόζονται ποικίλα συστήματα αξιολόγησης τα οποία διαμορφώνονται βάσει των ιδιαίτερων εκπαιδευτικών, κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών χαρακτηριστικών κάθε χώρας (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008 · Τσαούσης, 2007 · Πασιάς, 2006). Η αξιολογική διαδικασία δεν είναι ενιαία οργανωτικά και λειτουργικά ανάμεσα στα εκπαιδευτικά συστήματα, ωστόσο εντοπίζονται κοινές κατευθύνσεις .

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ: ΕΠΕΙΣΟΔΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

2. Επεισόδια εκπαιδευτικής αξιολόγησης στον ελλαδικό χώρο (2002-2022)

2.1. Πρώτο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στον ελληνικό χώρο θεσμοθετείται για πρώτη φορά με το Διάταγμα 1372/5 του 1830, με το οποίο εισήχθη ο θεσμός του επιθεωρητή που θα

κυριαρχήσει για περίπου 150 χρόνια, μέχρι την κατάργησή του το 1982. Ο θεσμός του επιθεωρητή συνδέθηκε με την άσκηση ελέγχου της διοικητικής, διδακτικής και παιδαγωγικής διαδικασίας, αλλά και τον έλεγχο της εξωσχολικής συμπεριφοράς των εκπαιδευτικών. Ταυτόχρονα, συνδέθηκε και με τη θέσπιση δυνατότητας απόλυσης των εκπαιδευτικών, δημιουργώντας ένα κλίμα έντονης δυσαρέσκειας για την εκπαιδευτική αξιολόγηση το οποίο συντηρείται μέχρι σήμερα, παρά την κατάργηση του επιθεωρητισμού (Δεφανάρα, 2014 · Θεριανός, 2007 · Αθανασούλα –Ρέππα, 2006).

Με το νόμο 1304/1982, επί κυβερνήσεως του ΠΑ.ΣΟ.Κ, καταργείται ο θεσμός του επιθεωρητή και εισάγεται ο θεσμός του Σχολικού Συμβούλου, ο οποίος αναλαμβάνει έναν περισσότερο καθοδηγητικό ρόλο, έχοντας την ευθύνη της παιδαγωγικής και επιστημονικής αξιολόγησης, ενώ τη διοικητική ευθύνη της αξιολόγησης αναλαμβάνει ο Διευθυντής Εκπαίδευσης. Ωστόσο, ο θεσμός δε λειτούργησε ουσιαστικά καθώς λειτούργησε ανεξάρτητα, χωρίς απόδοση λόγου στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο ή κάποια υπηρεσία, ενώ η διαδικασία επιλογής των Σχολικών Συμβούλων κατακρίθηκε από τους συνδικαλιστικούς φορείς ως κομματικά ελεγχόμενη και μη αδιάβλητη (Ζαμπέτα, 1994). Έπεται ο νόμος 1566/1985 επί ΠΑΣΟΚ και υπουργίας του Αποστόλου Κακλαμάνη, όπου επιχειρείται για πρώτη φορά η θεσμοθέτηση της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και όχι του εκπαιδευτικού. Ωστόσο δεν εκδόθηκαν ποτέ τα σχετικά προβλεπόμενα Προεδρικά Διατάγματα, ενώ ΔΟΕ και ΟΛΜΕ αντιδρούν θεωρώντας τις σχετικές διατάξεις αναχρονιστικές, με αποτέλεσμα να μην υπάρξει η εφαρμογή του νόμου (Ανδρέου & Παπακωνσταντίνου, 1994) Στη συνέχεια, επί Ν.Δ και υπουργίας του Γ.Σουφλιά, εκδίδεται ο νόμος 2043/1992 όπου η αξιολόγηση εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικού έργου ανατίθεται στους Σχολικούς Συμβούλους και Διευθυντές σχολικών μονάδων στο πλαίσιο της κοινωνικής απαίτησης για λογοδοσία. Εκδίδεται το αντίστοιχο ΠΔ 320/93 το οποίο προκαλεί την αντίδραση της ΟΛΜΕ κάνοντας λόγο για επαναφορά του επιθεωρητισμού, με αποτέλεσμα την ανάκληση του με την Υ.Α Δ/24168/25/11/1993 (Δεφανάρα, 2014 · Μαστροδήμος, 2013).

Μετά από πιέσεις του ΟΟΣΑ αναφορικά με το θέμα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου, η κυβέρνηση του ΠΑ.ΣΟ.Κ με Υπουργό τον Γεράσιμο Αρσένη, εκδίδει το νόμο 2525/1997 θεσμοθετώντας το Σώμα Μόνιμων Αξιολογητών και την Επιτροπή

Αξιολόγησης Σχολικής Μονάδας, η οποία στελεχώνεται με απευθείας ορισμό από τον Υπουργό Παιδείας στον οποίο λογοδοτεί. Ακολούθησαν η ΥΑ Δ2/1938/1998, η οποία ρυθμίζει θέματα αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας και το ΠΔ 140/1998, σύμφωνα με το οποίο η σύνταξη έκθεσης αξιολόγησης παιδαγωγικής και διδακτικής επάρκειας από το διευθυντή της σχολικής μονάδας και τον αντίστοιχο Σχολικό Σύμβουλο κρίνεται απαραίτητη για τη μονιμοποίηση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών. Και σε αυτή την προσπάθεια θεσμοθέτησης της αξιολόγησης οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αντιδρούν παρακινώντας τους συλλόγους διδασκόντων να απέχουν από τη διαδικασία (Αθανασούλα –Ρέππα, 2007).

Πέντε χρόνια μετά την ψήφιση του Ν. 2525/97 ο οποίος παρέμεινε αδρανής, ψηφίζεται ο Ν. 2986/2002 αναφορικά με την *«Οργάνωση των Περιφερειακών υπηρεσιών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις»*. Με Υπουργό πλέον τον Π. Ευθυμίου ο Ν.2986/2002 αποτελεί το πρώτο επεισόδιο αξιολόγησης των τελευταίων 20 χρόνων. Θεσμοθετείται η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, ενώ γίνεται για πρώτη φορά σαφής διαχωρισμός ανάμεσα στους δύο τύπους αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, με τον Ν.2986/2002 καταργείται το Σώμα Μόνιμων Αξιολογητών και η Επιτροπή Αξιολόγησης Σχολικής Μονάδας.

Αναλυτικότερα, ο σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου όπως αυτός αποτυπώνεται στο άρθρο 4 του Ν.2986/2002 είναι *«η βελτίωση και ποιοτική αναβάθμιση όλων των συντελεστών της εκπαιδευτικής διαδικασίας και η συνεχής βελτίωση της παιδαγωγικής επικοινωνίας και σχέσης με τους μαθητές»*. Ταυτόχρονα, τονίζεται πως πρόκειται για μια διαδικασία ανατροφοδότησης της διδακτικής πράξης με στόχο την αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης, αλλά και τη διασφάλιση παροχής έγκαιρης και ισότιμης πρόσβασης στην εκπαιδευτική διαδικασία σε όλους τους μαθητές της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ως υπεύθυνοι φορείς για το σχεδιασμό και την υλοποίηση της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων βάσει του άρθρου 4 παρ. 2, ορίζονται το Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.) και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Το Κ.Ε.Ε. είναι υπεύθυνο για την ανάπτυξη και εφαρμογή δεικτών και κριτηρίων για την αποτύπωση της κατάστασης, ενώ αναλαμβάνει και τον έλεγχο αξιοπιστίας του συστήματος αποτύπωσης και παρακολούθησης του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας και περιφέρειας, αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Ταυτόχρονα, το Κ.Ε.Ε. αναλαμβάνει τη συγκέντρωση και επεξεργασία των εκθέσεων των Περιφερειακών Κέντρων Στήριξης και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.ΚΕ.Σ.Ε.Σ.), καθώς και των εκθέσεων αυτοαξιολόγησης των σχολικών μονάδων οι οποίες συντάσσονται από το σύλλογο διδασκόντων, βάσει των οποίων συντάσσει την έκθεση αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου η οποία υποβάλλεται στον Υπουργό Παιδείας.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αναλαμβάνει την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών με στόχο την αναβάθμιση της παρεχόμενης εκπαίδευσης και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Σε συνεργασία με το Κ.Ε.Ε. το Π.Ι. στηρίζει το εκπαιδευτικό έργο αξιοποιώντας τα σχετικά δεδομένα και τις δυνατότητες που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών στο πλαίσιο των καινοτομικών προσπαθειών με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας. Επιπρόσθετα, με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, δύναται να συγκροτούνται συμπληρωματικά Ομάδες Εργασίας ειδικών για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων θεμάτων αναφορικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, ενώ στο Π.Ι. συνιστώνται 70 επιπλέον θέσεις παρέδρων με θητεία, οι τοποθετούμενοι των οποίων αξιοποιούνται στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, καθώς και στην αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και στην επιμόρφωσή τους.

Το άρθρο 5 του νόμου θεσμοθετεί την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 ο σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού είναι: « α) η ενίσχυση της της αυτογνωσίας των εκπαιδευτικών ως προς την επιστημονική τους συγκρότηση, την παιδαγωγική τους κατάρτιση και τη διδακτική τους ικανότητα, β) ο σχηματισμός θεμελιωμένης εικόνας για την απόδοση στο έργο τους, γ) η προσπάθεια βελτίωσης της προσφοράς τους στο μαθητή με την αξιοποίηση των διαπιστώσεων και οδηγιών των αξιολογητών δ) επισήμανση των αδυναμιών τους στην προσφορά του διδακτικού τους έργου και η προσπάθεια εξάλειψής αυτών, ε) η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών από την αναγνώριση του έργου τους και η παροχή κινήτρων σε όσους επιθυμούν να εξελιχθούν και να υπηρετήσουν σε θέσεις στελεχών εκπαίδευσης, στ) η διαπίστωση των αναγκών

επιμόρφωσης και ο προσδιορισμός του περιεχομένου της επιμόρφωσης αυτής ζ) η καλλιέργεια κλίματος αλληλοσεβασμού και εμπιστοσύνης».

Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 είναι περιοδική και αφορά το σύνολο των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με προτεραιότητα στις εξής κατηγορίες: « α) των εκπαιδευτικών για μονιμοποίηση και υπηρεσιακή εξέλιξη, β) των ενδιαφερόμενων εκπαιδευτικών που πρόκειται να κριθούν για την κάλυψη η θέσεων στελεχών της εκπαίδευσης, γ) των στελεχών εκπαίδευσης. δ) των εκπαιδευτικών που επιθυμούν να αξιολογηθούν και ε) κάθε άλλη περίπτωση που ήθελε κριθεί αναγκαία».

Βάσει του άρθρου 5 παρ.3 συντάσσονται εκθέσεις προσωπικής αυτοαξιολόγησης, πριν από τη σύνταξη εκθέσεων αξιολόγησης, οι οποίες υποβάλλονται στο αρμόδιο όργανο, βάσει στοιχείων αξιολόγησης και χωρίς ωστόσο να υφίσταται αριθμητική βαθμολογία, ενώ η παράλειψη υποβολής της εν λόγω έκθεσης δεν επιφέρει κυρώσεις και δεν επηρεάζει την αξιολογική διαδικασία. Ταυτόχρονα, πρόκειται για μια ιεραρχική μορφή αξιολόγησης καθώς ο εκπαιδευτικός αξιολογείται από τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας και το Σχολικό Σύμβουλο, ο Διευθυντής της σχολικής μονάδας από τον Προϊστάμενο του γραφείου ή τον Διευθυντή Εκπαίδευσης και το Σχολικό Σύμβουλο, κι αυτός/η με την σειρά του/της από τον Διευθυντή Εκπαίδευσης, ως προς το διοικητικό του έργο και τον Προϊστάμενο του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης ως προς το επιστημονικό-παιδαγωγικό του έργο. Ο/Η Διευθυντής/ρια της Εκπαίδευσης αξιολογείται από τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης για το διοικητικό του έργο, ενώ ως προς το επιστημονικό-παιδαγωγικό του έργο από τον Σύμβουλο ή μόνιμο Πάρεδρο του Π.Ι. Τέλος, ο Σχολικός Σύμβουλος αξιολογείται από τον Περιφερειακό Διευθυντή (διοικητικό έργο) και τον Προϊστάμενο του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης (επιστημονικό-παιδαγωγικό έργο), ενώ ο Προϊστάμενος του Τμήματος Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης από τον Περιφερειακό Διευθυντή (διοικητικό έργο) και τον Σύμβουλο του Π.Ι (επιστημονικό-παιδαγωγικό έργο). Επομένως, διαπιστώνεται από τα παραπάνω πως η ιεραρχική μορφή αξιολόγησης καθιστά τον Περιφερειακό Διευθυντή Εκπαίδευσης, τον μοναδικό φορέα ο οποίος δεν υπόκειται σε κάποια αξιολογική διαδικασία.

Ο Ν. 2986/2002 εν αναμονή των σχετικών Προεδρικών Διαταγμάτων και Υπουργικών Αποφάσεων που προβλέπονταν για τη ρύθμιση των σχετικών θεμάτων και τον καθορισμό των δεικτών αξιολόγησης, κατέστη ανενεργός. Παρά το γεγονός ότι οι ρυθμίσεις του νόμου έφτασαν σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο οργάνωσης ώστε να υλοποιηθεί η αξιολογική διαδικασία, όπως για παράδειγμα η πλήρωση θέσεων αξιολογητών στο Π.Ι, οι αντιδράσεις των εκπαιδευτικών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων παρεμπόδισαν την εφαρμογή του νόμου. Ταυτόχρονα, οι εκλογές του 2004 οι οποίες φέρνουν στην εξουσία το κόμμα της Ν.Δ, αφήνουν μετέωρη και αυτή την μορφή αξιολόγησης όπως ορίζονταν από το Ν. 2986/2002.

Συμπερασματικά, ο εν λόγω νόμος καταργεί το Σ.Μ.Α και την Ε.Α.Σ.Μ, καθιερώνει επιτροπή ενστάσεων και δίνει προτεραιότητα στην εθελοντική εξέλιξη των εκπαιδευτικών, η οποία αφορά τη την μονιμοποίηση ή τη διεκδίκηση θέσεων ευθύνης (Ξωχέλλης. 2006). Ταυτόχρονα, παρατηρείται ασάφεια αναφορικά με το περιεχόμενο και τα κριτήρια της αξιολογικής διαδικασίας, τα οποία μάλιστα σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 9, επαφίενται στις αποφάσεις του εκάστοτε Υπουργού Παιδείας, αποφασίζοντας κατά βούληση έπειτα από εισήγηση του Τμήματος Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Επίσης, οι σχολικές μονάδες αξιολογούνται βάσει κριτηρίων και δεικτών που καθορίζει το Κ.Ε.Ε., ενώ δεν εντοπίζεται σε κανένα σημείο του νόμου η σύνδεση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης τους με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Σύμφωνα με τον Ναζάκη (2002) υπάρχει σκόπιμη παράλειψη των σχετικών κυρώσεων της αξιολόγησης, καθώς και της σύνδεσης της με βαθμολογική και μισθολογική εξέλιξη, ενώ οι Γρόλιος, Λιάμπας & Τζήκας (2002) επισημαίνουν πως η διπλή αξιολόγηση από τον Διευθυντή και τον Σχολικό Σύμβουλο διαμορφώνει ένα «*πυραμιδικό βαθμολογικό/μισθολογικό σχήμα ιεραρχικής κατάταξης των εκπαιδευτικών με βάση ασαφή κριτήρια και ελάχιστες εγγυήσεις δικαιοσύνης*», θυμίζοντας σκοτεινές περιόδους της νεοελληνικής ιστορίας και συγκεκριμένα τη περίοδο του επιθεωρητισμού.

2.2. Δεύτερο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης

Μετά την ψήφιση του Ν. 2986/2002 για τον οποίο έγινε λόγος παραπάνω, το ζήτημα της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και του εκπαιδευτικού επανέρχεται στο προσκήνιο με τη ψήφιση του Ν. 3848/2010, δίνοντας έμφαση στην Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Με το Άρθρο 32 του Ν.3848/2010 θεσμοθετείται ο Προγραμματισμός και Αξιολόγηση της δράσης των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών. Πιο συγκεκριμένα, κάθε σχολική μονάδα, μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, καταρτίζει πρόγραμμα δράσης με τους εκπαιδευτικούς στόχους για το σχολικό έτος που ξεκινά, ενώ στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς συντάσσει έκθεση με την οποία αξιολογούνται: α) η απόδοση της σχολικής μονάδας στο σύνολό της, β) η επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων που είχαν τεθεί στο πρόγραμμα δράσης και γ) οι επιτυχίες, οι αδυναμίες και τα προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους, διατυπώνοντας παράλληλα, με την ίδια έκθεση, προτάσεις βελτίωσης για την επόμενη σχολική χρονιά.

Βάσει του Ν.3848/2010, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με το σύλλογο διδασκόντων και τους σχολικούς συμβούλους έχουν την ευθύνη για το πρόγραμμα δράσης και την έκθεση αξιολόγησης, τα οποία γνωστοποιούνται στους μαθητές και στο σύλλογο γονέων, δημοσιεύονται στο διαδίκτυο στις ιστοσελίδες του σχολείου και της αρμόδιας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης και υποβάλλονται στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας (Κ.Ε.Ε.). Σε αυτό το σημείο κρίνεται σημαντικό να σημειωθεί πως το Κ.Ε.Ε και το Π.Ι αντικαθίστανται με τον Ν. 3966/2011 από την ίδρυση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ). Ταυτόχρονα, οι Προϊστάμενοι Διευθύνσεων και Γραφείων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης καταρτίζουν πρόγραμμα δράσης για κάθε σχολικό έτος υποβάλλοντας σχετικές εκθέσεις στους οικείους Περιφερειακούς Διευθυντές εκπαίδευσης, ενώ με απόφαση Υπουργού Παιδείας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Κ.Ε.Ε. και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εξειδικεύονται τα στοιχεία της αξιολόγησης και ρυθμίζονται οι λεπτομέρειες της εφαρμογής του νόμου. Τέλος, η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων γίνεται σταδιακά από το σχολικό έτος 2010–2011 σε σχολικές μονάδες που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, ενώ την αξιολόγηση δράσης των σχολικών μονάδων θα ακολουθήσει η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών η οποία πραγματοποιείται με βάση τις (τότε) ισχύουσες διατάξεις, δηλαδή βάσει του Ν. 2986/2002.

Τον Ν.3848/2010 ακολουθεί η σχετική εγκύκλιος Γ1/37100/31-03-2010 «Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας» η οποία προετοιμάζει την πιλοτική εφαρμογή της Αξιολόγησης Εκπαιδευτικού Έργου σε σχολικές μονάδες που θα επιλεγούν για την ανάπτυξη διαδικασιών προγραμματισμού και αποτίμησης της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου και εν συνεχεία τη διαμόρφωση, υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση Σχεδίων Δράσης με στόχο την ανάπτυξη και βελτίωση της Σχολικής μονάδας.. Βάσει της εγκυκλίου, πραγματοποιείται η πιλοτική εφαρμογή της ΑΕΕ με την εθελοντική συμμετοχή 500 περίπου σχολικών μονάδων όλων των βαθμίδων και τύπων κατά τα σχολικά έτη 2010-2011 και 2011-2012, παρά τις αντιδράσεις της ΟΛΜΕ και της ΔΟΕ (Αναστασίου, 2014). Τέλος, με την εγκύκλιο Γ1/14841/13-12-2012 « Προετοιμασία -Δράσεις Γενίκευσης της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου- Αυτοαξιολόγηση Σχολικών Συμβούλων» θεσμοθετείται η εφαρμογή της ΑΕΕ κατά το σχολικό έτος 2012-2013 σε όλες τις σχολικές μονάδες της Προσχολικής, Δημοτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Στη συνέχεια ακολουθεί η Υ.Α 30972/Γ1/15-03-2013 «Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας – Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης». Στην Υ.Α 30972/Γ1/15-03-2013 ορίζονται και θεσμοθετούνται ο σκοπός της αξιολόγησης, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο της ΑΕΕ, η μέθοδος/διαδικασία Αξιολόγησης, το εκπαιδευτικό υλικό, το παρατηρητήριο και το Δίκτυο Πληροφόρησης της ΑΕΕ και τέλος η εποπτεία και αξιολόγηση της. Το περιεχόμενο του εν λόγω νομοθετικού κειμένου θα παρουσιαστεί εκτενέστερα στο ερευνητικό μέρος της παρούσας εργασίας, η οποία εστιάζεται στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

Επιπρόσθετα, ψηφίζεται ο Ν. 4142/2013 για την θεσμοθέτηση της «Αρχής Διασφάλισης ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.)», μιας Ανεξάρτητης Αρχής με αποστολή τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικού έργου στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Κύριες αρμοδιότητες της Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε είναι η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εκπαιδευτικής πολιτικής, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων, η εποπτεία των διαδικασιών αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και η σύνδεσης της με την επαγγελματική τους ανάπτυξη, η μεταξιολόγηση των συστημάτων

αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών και η γνωμοδότηση ή εισήγηση σχετικά με θέματα που άπτονται της αποστολής της.

Ταυτόχρονα, με την εγκύκλιο 190089/Γ1 με θέμα «Εφαρμογή του θεσμού της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της σχολικής μονάδας κατά το σχολικό έτος 2013-2014 – Διαδικασίες», η εφαρμογή της ΑΕΕ στα σχολεία καθίσταται υποχρεωτική, ενώ την ευθύνη υλοποίησης έχουν οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων, με την επιστημονική /παιδαγωγική στήριξη των Σχολικών Συμβούλων και τη διοικητική στήριξη των Διευθυντών Διευθύνσεων. Η Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας με τη διαδικασία της Αυτοαξιολόγησης σύμφωνα με την εγκύκλιο 190089/Γ1 θα εφαρμοστεί σταδιακά σε όλες τις σχολικές μονάδες Προσχολικής, Δημοτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Χώρας. Σκοπός της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου (ΑΕΕ) κατά το πρώτο έτος της εφαρμογής του θεσμού είναι η εισαγωγή του πνεύματος της «αυτοαξιολόγησης» στο σχολείο και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και εμπιστοσύνης στην εκπαιδευτική κοινότητα, ενώ η εφαρμογή του περιλαμβάνει την α) γενική εκτίμηση της εικόνας του σχολείου, βάσει των 15 δεικτών ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου β) την επιλογή και διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, το οποίο θα υλοποιηθεί το σχολικό έτος 2014-2015 και γ) την Ετήσια έκθεση Αξιολόγησης του σχολείου .

Σε συνέχεια προσπάθειας θεσμοθέτησης και εισαγωγής της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, εκδίδεται το Προεδρικό Διάταγμα 152/2013, το οποίο όμως αναφέρεται στην (ατομική) Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού και του διοικητικού τους έργου μέσω της άμεσης σύνδεσής της με την επιμόρφωση, προς όφελος των ιδίων, των μαθητών και της κοινωνίας. Η αξιολόγηση αφορά δύο διαστάσεις, τη διοικητική και την εκπαιδευτική για τις οποίες ορίζονται συγκεκριμένες κατηγορίες κριτηρίων και συντελεστές βαρύτητας. Οι εκπαιδευτικοί που υπηρετούν στις σχολικές μονάδες αξιολογούνται από τον Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας για κριτήρια διοικητικής φύσης και από τον οικείο Σχολικό Σύμβουλο για κριτήρια που αφορούν στην εκπαίδευση. Το έργο των εκπαιδευτικών αξιολογείται στο σύνολό του, καθώς και ξεχωριστά για κάθε κατηγορία κριτηρίων και κάθε επιμέρους κριτήριο. Για την αξιολόγηση χρησιμοποιείται

τετράβαθμη περιγραφική κλίμακα με τους ποιοτικούς χαρακτηρισμούς: «ελλιπής», «επαρκής», «πολύ καλός» ή «εξαιρετικός».

Οι σχετικές νομοθετικές μεταρρυθμίσεις αναφορικά με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και ιδιαίτερα των εκπαιδευτικών έτυχαν δριμύτατης κριτικής από τους εκπαιδευτικούς και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. Η πιλοτική εφαρμογή της ΑΕΕ κατά τα έτη 2010-2012 είχε ήδη προκαλέσει αντιδράσεις, οι οποίες εντάθηκαν με την θεσμοθέτηση της ΑΕΕ σε όλες τις σχολικές μονάδες, βάσει της Υ.Α 30972/Γ1/15-03-2013, η οποία με την εγκύκλιο 190089/Γ1/10-12-2013 καθίσταται υποχρεωτική διαδικασία. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως η ΔΟΕ διατηρούσε μια θετική στάση απέναντι στη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης, υποστηρίζοντας πως η αξιολόγηση αποτελεί εσωτερική υπόθεση. Η στάση αυτή όμως διαφοροποιήθηκε με την ψήφιση των εν λόγω νομοθετικών κειμένων, παρά το γεγονός ότι εισάγουν την Αυτοαξιολόγηση ως βασική διαδικασία, με τη ΔΟΕ να αντιτίθεται και να υποστηρίζει παράλληλα πως προμηνύει την χειραγώγηση και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών (Μπάρδα, , & Κουτούζης, 2021). Στην προσπάθεια εφαρμογής της ΑΕΕ αλλά και της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών βάσει του ΠΔ 152/2013, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αντιστάθηκαν σθεναρά με κάθε μέσο, προκηρύσσοντας μάλιστα και απεργιακές κινητοποιήσεις και καλώντας τους εκπαιδευτικούς να απέχουν από κάθε διαδικασία ατομικής αξιολόγησης και αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου. Η προσπάθεια εφαρμογής της εκπαιδευτικής αξιολόγησης διεκόπη μετά τις εθνικές εκλογές του 2014 και την ανάληψη της κυβέρνησης από τον ΣΥΡΙΖΑ, ο οποίος προεκλογικά είχε δεσμευτεί πως θα προβεί στην ακύρωση των σχετικών νομοθετικών μεταρρυθμίσεων και δε θα επικυρώσει εκ των υστέρων τα σχετικά αποτελέσματα της εφαρμογής τους (Μπάρδα & Κουτούζης, 2021 · Matsopoulos, Griva, Psinas,& Monastirioti, 2018 · www.doe.gr)

Το ΠΔ 152/2013 αποτελεί ένα από τα πιο αναλυτικά νομοθετικά κείμενα σχετικά με την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, το οποίο σε συνδυασμό με Υ.Α 30972/Γ1/15-03-2013 και την εγκύκλιο 190089/Γ1 καθορίζουν τις σχετικές διαδικασίες συνθέτοντας το δεύτερο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο. Ωστόσο, το εν λόγω ΠΔ 152/2013 δεν θα απασχολήσει περαιτέρω την εργασία η οποία εστιάζεται στην ανάλυση και σύγκριση των νομοθετικών κειμένων των δύο τελευταίων επεισοδίων που αφορούν την αξιολόγηση του

εκπαιδευτικού έργου βάσει συγκεκριμένων κατηγοριών για τις οποίες θα γίνει λόγος στο ερευνητικό μέρος της εργασίας.

2.3. Τρίτο επεισόδιο εκπαιδευτικής αξιολόγησης

Η προσπάθεια εφαρμογής της εκπαιδευτικής αξιολόγησης, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, διεκόπη μετά τις εθνικές εκλογές του 2014. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου εφαρμόστηκε πιλοτικά σε ορισμένες σχολικές μονάδες κατά τα σχολικά έτη 2010-2012 και καθολικά κατά το έτος 2013-2014, ενώ η ατομική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών εφαρμόστηκε μόνο στο επίπεδο των διευθυντών των σχολικών μονάδων. Από το 2015 οι διαδικασίες για την εκπαιδευτική αξιολόγηση παγώνουν με την κατάργηση των σχετικών διατάξεων από την κυβέρνηση του ΣΥ.ΡΙΖ.Α.

Στο πλαίσιο διεθνών πιέσεων για την υιοθέτηση ενός συστήματος αξιολόγησης ως μέσο βελτίωσης ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, ψηφίζεται ο Ν. 4547/2018 επί υπουργίας Κ.Γαβρόγλου. Ο εν λόγω νόμος με τίτλο «Αναδιοργάνωση των δομών υποστήριξης της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και άλλες διατάξεις», καταργεί με το Άρθρο 17 τον θεσμό του σχολικού συμβούλου, ο οποίος εισήχθη με την παρ. 1 του Άρθρου 1 του Ν.1304/1982 και αντικαθίσταται από τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, ενώ με το Άρθρο 47 επαναθεσμοθετείται ο προγραμματισμός και αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων. Αναλυτικότερα, προβλέπεται ότι ο σύλλογος διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας, κατά την έναρξη κάθε σχολικού έτους, συνέρχεται και προγραμματίζει το εκπαιδευτικό έργο για το τρέχον σχολικό έτος. Πραγματοποιεί τακτικές συνεδριάσεις συζητώντας διεξοδικά την πορεία του αρχικού προγραμματισμού και προβαίνοντας αν κριθεί αναγκαίο σε ανασχεδιασμό ή σε απαιτούμενες διορθωτικές κινήσεις. Στο τέλος κάθε σχολικού έτους, ο σύλλογος διδασκόντων, προβαίνει σε αποτίμηση της υλοποίησης του προγραμματισμού και συντάσσει σχετική έκθεση, ως προς τα εξής: α) την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί στο πρόγραμμα δράσης, β) τις

δυσκολίες και τα προβλήματα που έχουν αντιμετωπιστεί κατά την υλοποίηση αυτών των εκπαιδευτικών στόχων, γ) τις προτάσεις βελτίωσης για το επόμενο σχολικό έτος.

Στη συνέχεια, οι εκθέσεις προγραμματισμού και αποτίμησης κάθε σχολικής μονάδας υποβάλλονται στο οικείο Περιφερειακό Κέντρο Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ) και ελέγχονται από τους συντονιστές εκπαιδευτικού έργου οι οποίοι διατυπώνουν παρατηρήσεις και προτάσεις βελτίωσης. Έπειτα, το ΠΕ.Κ.Ε.Σ συντάσσει συνολική συμπερασματική έκθεση για τη διαδικασία του προγραμματισμού και της αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων της οικείας περιφέρειας, την οποία υποβάλλει στο Ι.Ε.Π. Τέλος, το Ι.Ε.Π. εισηγείται προς τον/την Υπουργό Παιδείας, τρόπους βελτίωσης των διαδικασιών προγραμματισμού και αποτίμησης και διατυπώνει παρατηρήσεις επί των συμπερασματικών εκθέσεων των ΠΕ.Κ.Ε.Σ., τις οποίες κοινοποιεί στα Κέντρα αυτά. Οι θεματικοί άξονες αναφοράς του προγραμματισμού και της αποτίμησης, καθώς και ο τύπος των σχετικών εκθέσεων καθορίζονται με απόφαση του/της Υπουργού Παιδείας, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Ι.Ε.Π. Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως η ατομική αξιολόγηση, σύμφωνα με το Άρθρο 37, αφορά μόνο τους μόνιμους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν σε θέσεις στελεχών της εκπαίδευσης.

Τον Ν. Ν. 4547/2018 ακολούθησε η Υπουργική Απόφαση 1816/ΓΔ4/7-1-2019 με θέμα «Προγραμματισμός και Αποτίμηση του Εκπαιδευτικού Έργου των Σχολικών Μονάδων» όπου καθορίζονται οι Θεματικοί Άξονες αναφορικά με τον Προγραμματισμό και την Αποτίμηση του Εκπαιδευτικού Έργου στις Σχολικές Μονάδες. Συγκεκριμένα, διαμορφώνονται οι εξής τρεις άξονες:

1. Σχολείο και Σχολική Ζωή (Σχέσεις του σχολείου με την τοπική και ευρύτερη κοινωνία, Σχέσεις των μελών της σχολικής κοινότητας στο πλαίσιο κοινών πρωτοβουλιών και δράσεων, Υλικοτεχνική υποδομή σε σχέση με την εξυπηρέτηση των αναγκών της σχολικής κοινότητας)

2. Λειτουργία Σχολείου και Εκπαιδευτικές Διαδικασίες (Οργανωτικός σχεδιασμός για την αποδοτικότερη διοικητικά λειτουργία του σχολείου, Διδασκαλία και μάθηση σε σχέση με τις διδακτικές μεθόδους, τα Προγράμματα Σπουδών και τα διαθέσιμα εκπαιδευτικά υλικά και μέσα,

Συνεργασία μεταξύ σχολείου και δομών υποστήριξης του εκπαιδευτικού έργου, Συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών και μεταξύ εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών)

3. Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα (Διδακτικές και μαθησιακές μέθοδοι, ατομική και κοινωνική ανάπτυξη μαθητών/τριών, φοίτηση και σχολική διαρροή μαθητών/τριών).

Ταυτόχρονα, στο Παράρτημα της Υ.Α δίνονται α) ο τύπος της έκθεσης προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων, β) ο τύπος της έκθεσης αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων και γ) ο τύπος της συμπερασματικής έκθεσης για τη διαδικασία του προγραμματισμού και της αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων από το οικείο ΠΕ.Κ.Ε.Σ.

Παρά τις παραπάνω νομοθετικές ρυθμίσεις επί κυβερνήσεως του ΣΥ.ΡΙΖ.Α αναφορικά με τον προγραμματισμό και την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων με πρόβλεψη έναρξης κατά το σχολικό έτος 2019-20, το εγχείρημα έμεινε μετέωρο, καθώς το 2019 πραγματοποιήθηκαν οι εθνικές εκλογές. Πιο συγκεκριμένα, οι εθνικές εκλογές του 2019 φέρνουν στην κυβέρνηση τη Ν.Δ με Υπουργό. Παιδείας τη Ν.Κεραμέως και ακολουθεί μια σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων η εφαρμογή των οποίων συνθέτει το τρίτο επεισόδιο αξιολόγησης των τελευταίων 20 χρόνων, όπου μέχρι τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές, αναμένουμε να δούμε πως θα εξελιχθεί.

Αναλυτικότερα, τον Ιούνιο του 2020 ψηφίζεται ο Ν. 4692 «Αναβάθμιση του Σχολείου και άλλες διατάξεις». Στο Άρθρο 33, Αντικατάσταση του άρθρου 47 του ν. 4547/2018, θεσμοθετείται ο Συλλογικός προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου και οι ομάδες δράσεων επαγγελματικής ανάπτυξης, όπου αναφέρεται πως κατά την έναρξη του σχολικού έτους και το αργότερο έως τις 10 Οκτωβρίου κάθε έτους, ο Διευθυντής κάθε σχολικής μονάδας συγκαλεί σε ειδική συνεδρίαση τον σύλλογο διδασκόντων για να προβεί σε προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου και σχεδιασμό συλλογικών δράσεων και ερευνητικών διαδικασιών, καθώς και καθορισμό του τρόπου υλοποίησής τους για το τρέχον σχολικό έτος, ενώ οι θεματικοί άξονες αναφοράς του συλλογικού προγραμματισμού και των σχεδιαζόμενων δράσεων και ερευνητικών διαδικασιών, οι τρόποι προσέγγισής τους, καθώς και ο τύπος και το ειδικότερο περιεχόμενο της ετήσιας έκθεσης του

συλλογικού προγραμματισμού δύναται να καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. και του Ι.Ε.Π.. Με όμοια απόφαση δύναται να καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Στο Άρθρο 34 Προσθήκη του άρθρου 47Α στον ν. 4547/2018 καθορίζεται η «Αυτοαξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό έργο τους», όπου στο τέλος του διδακτικού έτους, ο Διευθυντής κάθε σχολικής μονάδας συγκαλεί σε ειδική συνεδρίαση τον σύλλογο διδασκόντων για να προβεί σε αξιολόγηση της σχολικής μονάδας, ως διοικητικής και ως εκπαιδευτικής δομής και του εκπαιδευτικού έργου αυτής, συντάσσοντας ετήσια απολογιστική έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας αναφορικά με το εκπαιδευτικό της έργο. Εκτός από την εσωτερική αξιολόγηση του, στο Άρθρο 35 Προσθήκη του άρθρου 47Β στον ν. 4547/2018 θεσμοθετείται και η Εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό έργο τους η οποία διενεργείται από τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου και το ΠΕ.Κ.Ε.Σ.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των Άρθρων 33, 34 και 35 του ν. 4692/ 2020 για τα οποία έγινε λόγος παραπάνω, εκδόθηκε η Υ.Α 6603/ΓΔ4/20-01-2021 «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο», στην οποία καθορίζονται αναλυτικά ο σκοπός και στόχοι της εσωτερικής αξιολόγησης - αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας, ο Προγραμματισμός - Υλοποίηση - Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου, οι Λειτουργίες, θεματικοί άξονες και δείκτες για την εσωτερική αξιολόγηση - αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας, οι Διαδικασίες Συλλογικού Προγραμματισμού της σχολικής μονάδας και Διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης - αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας, η Εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων από τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου Παιδαγωγικής Ευθύνης και από το ΠΕ.Κ.Ε.Σ., ο Συντονισμός και Παρακολούθηση της διαδικασίας, η Ειδική ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. για τη σύνταξη του Συλλογικού Προγραμματισμού, της Εσωτερικής και της Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο και οι Διατάξεις για το πρώτο έτος εφαρμογής του συστήματος Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης σχολικών μονάδων.

Η εν λόγω Υ.Α 6603/ΓΔ4/20-01-2021 θα τροποποιηθεί στη συνέχεια με την Υ.Α 108906/ΓΔ4/10-09-2021 «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο», το περιεχόμενο της οποίας θα αναλυθεί περαιτέρω στο ερευνητικό μέρος της εργασίας μας. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί πως οι αλλαγές που επέφερε η νέα Υπουργική Απόφαση αφορούν στον αριθμό αξόνων αξιολόγησης των σχολείων, οι οποίοι συμπύσσονται και μειώνονται από 14,όπως αυτοί αποτυπώνονταν στην Υ.Α 6603/ΓΔ4/20-01-2021, στους 9 άξονες. Οι άξονες που αφαιρούνται είναι οι εξής:

1. Ενιαία ενταξιακή εκπαίδευση
2. Πρόληψη και αντιμετώπιση σχολικής βίας και εκφοβισμού
3. Συμμετοχή του σχολείου και υποστήριξη σε δράσεις-διακρίσεις μαθητών/τριών
4. Διαχείριση υλικών πόρων και υποδομών
5. Ανάλυση επιμορφωτικών πρωτοβουλιών του σχολείου για τη βελτίωση της διδασκαλίας, της μάθησης και της αξιολόγησης.

Ταυτόχρονα, οι αλλαγές αφορούν στον αριθμό των δράσεων που μπορεί να συμμετέχει ένας εκπαιδευτικός όπου κάθε εκπαιδευτικός δηλώνει συμμετοχή σε μία τουλάχιστον Ομάδα Δράσης, με βάση τις ανάγκες, τις προτεραιότητες και τους στόχους της σχολικής μονάδας, καθώς και τα δικά του/της ενδιαφέροντα, αλλά και στην κατάθεση τεκμηρίων με τη νέα Υ.Α να προβλέπει ότι η «Συνοπτική έκδοση της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου, ενώ τα τεκμήρια που συνδέονται με την αποτίμηση των επιμέρους αξόνων παραμένουν στο αρχείο του σχολείου και είναι διαθέσιμα στην περίπτωση που ζητηθούν από τον/την αρμόδιο/α Σύμβουλο Εκπαίδευσης ή Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης».

Στο ενδιάμεσο της έκδοσης των παραπάνω Υπουργικών αποφάσεων, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 136 τ.Α΄ (3/8/2021) ο νόμος 4823 με θέμα: «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις», ο οποίος περιλαμβάνει 245 άρθρα αναφορικά με την Αξιολόγηση Στελεχών, Εκπαιδευτικών και Ειδικού Προσωπικού, Διατάξεις για την Αυτονομία της Σχολικής Μονάδας, και άλλες ρυθμίσεις για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Αναφορικά

με το ζήτημα της αξιολόγησης, τα βασικότερα σημεία του νόμου αφορούν την σύνδεση της αξιολόγησης της σχολικής μονάδας με την «ατομική αξιολόγηση» των εκπαιδευτικών, δίνοντας μάλιστα το δικαίωμα εκλογής σε θέση στελέχους μόνο σε όσους συμμετέχουν στη διαδικασία της αξιολόγησης, ενώ η συμμετοχή ή όχι των εκπαιδευτικών λαμβάνεται υπόψη στην ατομική έκθεση αξιολόγησης.

Ταυτόχρονα, θεσμοθετείται η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών κάθε δύο χρόνια από το Δ/ντή του σχολείου και τον σύμβουλο παιδαγωγικής ευθύνης για το διοικητικό τους έργο και κάθε τέσσερα από τον σύμβουλο ειδικότητας και από τον διευθυντή για το διδακτικό και το παιδαγωγικό τους έργο. Στο πλαίσιο της αξιολογικής διαδικασίας, διαμορφώνεται μια πυραμίδα ιεραρχίας από πρόσωπα που ασκούν έλεγχο όπως ο Διευθυντής, ο Σύμβουλος, ο Περιφερειακός Επόπτης κ.α., ενώ σε κάθε σχολική μονάδα ορίζονται από τον διευθυντή εκπαιδευτικοί σε διάφορες θέσεις (συντονιστές τάξης, μέντορες, υπεύθυνοι εκπαιδευτικού ομίλου) που πριμοδοτούνται κατά την αξιολόγηση και για στελέχη της εκπαίδευσης.

Οι παραπάνω νομοθετικές ρυθμίσεις επί υπουργίας Κεραμέως έχουν προκαλέσει τις έντονες αντιδράσεις του εκπαιδευτικού κόσμου και των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Με βασικά επιχειρήματα τη δημιουργία σχολείων πολλαπλών ταχυτήτων και τον αποκλεισμό των μαθητών που δε θα μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά στις απαιτήσεις του νέου σχολείου που οραματίζεται η κυβέρνηση αλλά και πιθανές απολύσεις εκπαιδευτικών, η ΔΟΕ κήρυξε απεργία-αποχή από τις διαδικασίες που προβλέπονται από στο νόμο 4692/2020 και την Υπουργική Απόφαση «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο». Η Ν.Κεραμέως κατέθεσε αγωγή κατά της απεργίας – αποχής των εκπαιδευτικών από την αξιολόγηση, κατά της Δ.Ο.Ε., της Ο.Λ.Μ.Ε., της Π.Ο.Σ.Ε.Ε.Π.Ε.Α. και της Ο.Ι.Ε.Λ.Ε η οποία και εκδικάστηκε κρίνοντας παράνομη και καταχρηστική την απεργία. Παράλληλα, με την εκδοθείσα απόφαση απορρίφθηκε το αίτημα του Ελληνικού Δημοσίου περί απαγόρευσης της συνέχισης της επίμαχης απεργίας, ενώ η εν λόγω απόφαση δεν θα μπορούσε να κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή. Επιπρόσθετα, αναγνωρίστηκε το τεκμήριο νομιμότητας των απεργιακών κινητοποιήσεων. Με βάση τα παραπάνω, είναι επιτρεπτή η συνέχιση της απεργίας αποχής έως την έκδοση τελεσίδικης απόφασης από το Εφετείο, επί της

υπ' αρ. 534/2021 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Η εκδίκαση της έφεσης της Δ.Ο.Ε. κατά της απόφασης με την οποία κηρύχθηκε παράνομη η απεργία-αποχή από την εφαρμογή της Υ.Α. για την εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων, έχει οριστεί στις 25 Ιανουαρίου 2022 . Μέχρι τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές αναμένουμε να δούμε την εξέλιξη της δικαστικής διαμάχης, αλλά και την εφαρμογή της αξιολογικής διαδικασίας (www.doe.gr).

Έως τώρα η ΔΟΕ έχει αποστείλει στις σχολικές μονάδες ενιαία κείμενα αναφορικά με την αξιολόγηση τα οποία όπως υποστηρίζει «αναιρούν τη διαφοροποίηση των σχολικών μονάδων, αποτελούν ενιαία συλλογική έκφραση για όλα τα σχολεία και τους εκπαιδευτικούς, καταγράφουν αιτήματα του κλάδου, καταγγέλλουν τις ευθύνες της εφαρμοζόμενης αντiekπαιδευτικής πολιτικής». Τα πρώτα ενιαία κείμενα αφορούσαν την αποτίμηση της περσινής χρονιάς, η οποία ολοκληρώθηκε στις 12/11/2021. Πολλά σχολεία ακολούθησαν τις οδηγίες της ΔΟΕ αναρτώντας στην πλατφόρμα του ΙΕΠ τα ενιαία κείμενα. Η ενέργεια αυτή είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση σχετικής εγκυκλίου 144032/ΓΔ4/10-11-2021 βάσει της οποίας τα λεγόμενα “φασόν” κείμενα που κατατίθενται από Διευθυντές Σχολείων στην πλατφόρμα του ΙΕΠ χαρακτηρίζονται ως “μη σύννομα” και ως εκ τούτου η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου θεωρείται ως μη γενόμενη. Ωστόσο, η ΔΟΕ κινείται στην ίδια γραμμή στέλνοντας νέα ενιαία κείμενα για το Β επίπεδο της αξιολόγησης που αφορά τον συλλογικό προγραμματισμό και αποτελείται από τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση αφορά τον καθορισμό στόχων, τίτλων και συντονιστών, η οποία ολοκληρώθηκε στις 29/11/21. Η δεύτερη φάση λήγει στις 12/1/22 και αφορά τη φάση του σχεδιασμού για την οποία έχουν σταλεί ήδη νέα ενιαία κείμενα, ενώ η τρίτη φάση είναι η υλοποίηση (www.doe.gr).

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1. Σκοπός και ερευνητικά ερωτήματα

Ο βασικός σκοπός της συγκεκριμένης έρευνας είναι η συγκριτική ανάλυση των δύο τελευταίων επεισοδίων αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου στον ελλαδικό χώρο, όπως αυτά αποτυπώνονται στα σχετικά νομοθετικά κείμενα. Πιο συγκεκριμένα επιχειρείται η ανάλυση και σύγκριση του περιεχομένου της αξιολόγησης, των σχετικών δεικτών αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου και φορέων της αξιολογικής διαδικασίας, όπως αυτά ορίζονται στα αντίστοιχα νομοθετικά κείμενα τα οποία συνθέτουν τα εν λόγω επεισόδια αξιολόγησης, καθώς και η αναζήτηση συσχετίσεων με τις διεθνείς τάσεις βάσει του κοινωνικού, πολιτικού και οικονομικού συγκείμενου.

Ειδικότερα, βάσει της στοχοθεσίας της παρούσας έρευνας, τα ερευνητικά ερωτήματα που προκύπτουν είναι τα εξής:

- 1) Πώς προσδιορίζονται οι δείκτες για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στα δύο τελευταία επεισόδια αξιολόγησης; Ποιοι δείκτες αξιοποιούνται; Ποιες ενέργειες και στόχοι προβλέπονται και ποια κριτήρια καθορίζονται;
- 2) Πώς μεταβάλλονται ανάμεσα σε αυτά τα δύο επεισόδια οι δείκτες οι ενέργειες και τα κριτήρια για την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου; Πώς ερμηνεύονται οι μεταβολές αυτές;
- 3) Ποια επιρροή διακρίνεται από το διεθνή χώρο στον καθορισμό της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, όπως αποτυπώνεται στη νομοθεσία;

3.2. Μεθοδολογία της έρευνας

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας σε συνδυασμό με τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία τέθηκαν υπέδειξαν την επιλογή της ποιοτικής προσέγγισης. Σύμφωνα με την Κυριαζή (2000) μέσω της ποιοτικής ανάλυσης δύναται η ανάδειξη βαθύτερων νοημάτων του περιεχομένου στο πλαίσιο ενός ευρύτερου ερευνητικού σχεδιασμού. Η μεθοδολογία που θα εφαρμοστεί είναι η ανάλυση περιεχομένου (content analysis) και συγκεκριμένα η θεματική ανάλυση (thematic analysis approach), η οποία χρησιμοποιείται στην ανάλυση ποιοτικού υλικού. Σύμφωνα με τον Babbie (1973), η Ανάλυση Περιεχομένου είναι *«η μελέτη των ανθρώπινων επικοινωνιών με μαρτυρίες (record communication) όπως τα βιβλία, τις ιστοσελίδες, τα έργα ζωγραφικής και τους νόμους. Είναι πιο κατάλληλη για επιστημονική έρευνα με περιγραφικούς σκοπούς»*.

Ιστορικά, σύμφωνα με τον Krippendorff (2004), η ανάλυση περιεχομένου ξεκίνησε με την εξέταση των εφημερίδων ή άλλων γραπτών κειμένων και προχώρησε με μοντέρνες τεχνολογίες όπως το ράδιο και την τηλεόραση και πρόσφατα με ψηφιακά μέσα μαζικής επικοινωνίας, όπως οι ιστοχώροι (web sites) αλλά και οι ομάδες ειδήσεων (newsgroups), ενώ ο ίδιος ορίζει την Ανάλυση Περιεχομένου ως *«μια τεχνική επιστημονικής έρευνας που δίνει ως αποτέλεσμα έγκυρα συμπεράσματα από τα κείμενα και τα συμφραζόμενα τους»*. Μέσω της ανάλυσης περιεχομένου, επιχειρείται η ταξινόμηση του υλικού σε κατηγορίες και η κωδικοποίηση του, διαδικασία που εξυπηρετεί τη συστηματική διερεύνηση του κειμένου. Η ανάλυση δύναται να είναι είτε ποσοτική, κατά την οποία γίνεται αναζήτηση της συχνότητας εμφάνισης των ενοτήτων ανάλυσης είτε ποιοτική, με έμφαση στην παρουσία ή απουσία κάποιου χαρακτηριστικού (Κυριαζή, 2011· Βάμβουκας, 2010).

Η παρούσα έρευνα εστιάζεται στην ποιοτική ανάλυση περιεχομένου, καθώς στόχος της είναι η παρουσίαση και σύγκριση του θεσμικού πλαισίου της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας, των δύο τελευταίων επεισοδίων εκπαιδευτικής αξιολόγησης. Για το σκοπό αυτό, συγκροτήθηκε σύστημα θεματικών κατηγοριών βάσει των θεωρητικών παραδοχών και ερευνητικών ερωτημάτων της εργασίας. Τα κείμενα που αποτελούν το υπό

μελέτη υλικό της έρευνας αναδεικνύουν τον σκοπό, το περιεχόμενο, την οργάνωση και τα κριτήρια της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Ως μονάδα ανάλυσης ορίστηκε το «θέμα», η έκταση του οποίου μπορεί να κυμαίνεται από μια λέξη έως και αρκετές περιόδους (Κυριαζή, 1999). Στην παρούσα εργασία, η έκταση του θέματος μπορεί να κυμαίνεται από μία έως και αρκετές περιόδους, αλλά και ολόκληρες παραγράφους οι οποίες αποτυπώνουν τον σκοπό της αξιολογικής διαδικασίας, το περιεχόμενο της διαδικασίας, τα κριτήρια και τους φορείς.

Η μέθοδος ανάλυσης του υπό μελέτη υλικού και η διατύπωση του σκοπού και των ερευνητικών ερωτημάτων της έρευνας, υπαγόρευσε τη συγκρότηση του συστήματος κατηγοριών βάσει του οποίου θα αναλυθεί. Έπειτα από πολλαπλές αναγνώσεις, τα νομοθετικά κείμενα αποδελτιώθηκαν με σκοπό την εξυπηρέτηση του σκοπού και των ερωτημάτων της έρευνας, ενώ απομονώθηκαν οι αναφορές που αφορούν το θέμα της εργασίας ώστε να δομηθεί το σχετικό σύστημα κατηγοριών.

Το σύστημα των κατηγοριών βάσει του οποίου πραγματοποιήθηκε η ανάλυση περιεχομένου έχει ως εξής:

1. Στοχοθεσία αξιολόγησης
2. Δείκτες αποτίμησης εκπαιδευτικού έργου
3. Μεθοδολογία-Διαδικασία αξιολόγησης
4. Φορείς αξιολόγησης
5. Εκθέσεις καταγραφής ΑΕΕ

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψη τη στοχοθεσία και τα ερευνητικά ερωτήματα, επισημαίνεται πως στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, τα υπό ανάλυση νομοθετικά κείμενα αντιμετωπίζονται και ως ιδεολογικά κείμενα, εφόσον έχουν συνταχθεί σε μια συγκεκριμένη ιστορική και κοινωνικοπολιτική συγκυρία και από φορείς που ασκούν την επίσημη εκπαιδευτική πολιτική. Σύμφωνα με τον Μαυρογιώργο (1993) το διάφορα νομοθετικά κείμενα συνιστούν πέρα από ρυθμιστικές παρεμβάσεις, κάτι ευρύτερο

δεδομένου ότι εμπεριέχουν τη θεωρητική τεκμηρίωση με τη χρήση παιδαγωγικών και εκπαιδευτικών όρων, προβάλλοντας τις εκάστοτε ρυθμίσεις ως παιδαγωγικές επιλογές και ως εκ τούτου αποσιωπώντας τις πολιτικο-ιδεολογικές αφετηρίες.

3.3. Το υπό μελέτη υλικό

Το υπό μελέτη υλικό συγκροτείται από νομοθετικά κείμενα τα οποία ρυθμίζουν το περιεχόμενο και την αξιολογική διαδικασία του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας και αφορούν δύο συγκεκριμένες χρονικές περιόδους οι οποίες αποτελούν σημεία αναφοράς. Πιο συγκεκριμένα, τα νομοθετικά κείμενα αφορούν τα δύο τελευταία επεισόδια αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στην ελληνικό χώρο. Τα νομοθετικά κείμενα που αποτελούν το αντικείμενο ανάλυσης της έρευνας είναι τα εξής:

- Για το πρώτο επεισόδιο, αντικείμενο ανάλυσης περιεχομένου αποτελεί η Υπουργική Απόφαση Υ.Α 30972/Γ1/15-3-2013 «Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας – Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης» και η εγκύκλιος 190089/Γ1/ 10-12-2013 «Εφαρμογή του θεσμού της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της σχολικής μονάδας κατά το σχολικό έτος 2013-2014 – Διαδικασίες»,
- Για το δεύτερο επεισόδιο αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου η Υ.Α 108906/ΓΔ4/10-9-2021 «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο».

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

4. Ανάλυση Περιεχομένου

Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας έγινε λόγος για τα τρία τελευταία επεισόδια εκπαιδευτικής αξιολόγησης στον ελληνικό χώρο, με αναφορά στα αντίστοιχα νομοθετικά κείμενα τα οποία συνθέτουν κάθε επεισόδιο και αφορούν νόμους, προεδρικά διατάγματα, υπουργικές αποφάσεις και εγκυκλίους με τα οποία θεσμοθετείται κάθε φορά η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών. Στην παρούσα έρευνα, θα αξιοποιηθεί και θα αναλυθεί το περιεχόμενο των νομοθετικών κειμένων που σχετίζονται με το θέμα της εργασίας το οποίο αφορά την ανάλυση και σύγκριση των δύο τελευταίων επεισοδίων αξιολόγησης εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας, όπως αυτά αποτυπώνονται στα εν λόγω κείμενα. Πρόκειται για δύο υπουργικές αποφάσεις και μια εγκύκλιο, όπως διατυπώθηκε παραπάνω τα οποία αναλύονται βάσει του συστήματος συγκρότησης κατηγοριών .

Όπως αναφέρθηκε, οι Υπουργικές Αποφάσεις που αναλύονται παρακάτω είναι η Υ.Α 30972/Γ1/15-3-2013 «Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας – Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης» (στο εξής Α1) και η εγκύκλιος 190089/Γ1/ 10-12-2013 «Εφαρμογή του θεσμού της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της σχολικής μονάδας κατά το σχολικό έτος 2013-2014 – Διαδικασίες» (στο εξής Α2), που συνθέτουν το δεύτερο και προτελευταίο επεισόδιο αξιολόγησης των τελευταίων 20 χρόνων (στο εξής 1^ο επεισόδιο αξιολόγησης) και η Υ.Α 108906/ΓΔ4/10-9-2021 «Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο» (στο εξής Β1), που αποτελεί το τελευταίο επεισόδιο αξιολόγησης (στο εξής 2^ο επεισόδιο αξιολόγησης) και λαμβάνει χώρα τη δεδομένη στιγμή. Οι τίτλοι των εν λόγω υπουργικών αποφάσεων αποκαλύπτουν μια ειδοποιό διαφορά ανάμεσα στα νομοθετικά κείμενα και τη ρύθμιση της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, η οποία αφορά στον τύπο αξιολόγησης, καθώς η δεύτερη κάνει λόγο και για εξωτερική αξιολόγηση.

1. ΣΤΟΧΟΘΕΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Στο Άρθρο 1 «Σκοπός της αξιολόγησης» παρ.2 της Α1, τίθεται ο σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και συγκεκριμένα αναφέρεται πως: *«Σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου (ΑΕΕ) είναι η βελτίωση και η ποιοτική αναβάθμιση όλων των διαστάσεων και των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας»*. Ταυτόχρονα, στην ίδια παράγραφο αναφέρεται πως μέσω της αξιολόγησης *«επιδιώκεται η διαμόρφωση κουλτούρας αξιολόγησης στα σχολεία, η ενίσχυση της συνεργασίας και της συμμετοχής μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας, η ενίσχυση της αυτογνωσίας και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, η απόκτηση εμπειριών από στελέχη και εκπαιδευτικούς στο πεδίο της αξιολόγησης, η ανάδειξη θετικών σημείων και αδυναμιών και η ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο χώρο του σχολείου»*

Στη συνέχεια του Άρθρου 1, παρ. 3 γίνεται αναφορά στη συμβολή της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου *«στην αρτιότερη διοίκηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων, στην αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, στην ενίσχυση των σχέσεων και των συνεργασιών στο σχολείο, στην αναβάθμιση των διδακτικών και παιδαγωγικών πρακτικών, στην προώθηση της καινοτομίας, στην ανάπτυξη υποστηρικτικών και αντισταθμιστικών πρακτικών. Επίσης, συμβάλλει στην ανάδειξη των επιτευγμάτων των σχολείων, στην διάχυση των καλών πρακτικών, στην επισήμανση των αδυναμιών του εκπαιδευτικού συστήματος και στην ανατροφοδότηση για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και τον καθορισμό επιμορφωτικών και άλλων παρεμβάσεων»*.

Τέλος, στην παρ. 4 του ίδιου Άρθρου επισημαίνεται πως η αξιολόγηση *«αποτελεί μια διαδικασία κινητοποίησης όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής κοινότητας για την ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης, την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών, την ενίσχυση της ισότητας και την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και του αποκλεισμού και το άνοιγμα του σχολείου*

στην κοινωνία». Ως βασικός φορέας προγραμματισμού και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού της έργου αναφέρεται η ίδια η σχολική μονάδα.

Στην Α2 η στοχοθεσία δεν εμπεριέχει κάποια προσθήκη σε σχέση με την Α1, ωστόσο επικεντρώνεται σε δύο μόνο παραμέτρους της Α1 δίνοντας τον σκοπό της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου (ΑΕΕ) κατά το πρώτο έτος της εφαρμογής του θεσμού. Οι παράμετροι αφορούν την διαμόρφωση κουλτούρας αξιολόγησης και την ενίσχυση συνεργασίας των μελών της σχολικής κοινότητας. Συγκεκριμένα, ως σκοπός αναφέρεται «η εισαγωγή του πνεύματος της «αυτοαξιολόγησης» στο σχολείο και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και εμπιστοσύνης στην εκπαιδευτική κοινότητα»

2^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Στο Άρθρο 1 «Σκοπός και στόχοι της εσωτερικής αξιολόγησης - αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας» της Β1 αναφέρεται πως «Σκοπός της εσωτερικής αξιολόγησης είναι η συνεχής βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας και κατ' επέκταση στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος». Στη συνέχεια του Άρθρου, αναφέρεται πως η αξιολόγηση αποτελεί «μια διαρκής και δυναμική διαδικασία, στην οποία εμπλέκεται το σύνολο της σχολικής κοινότητας για τον εντοπισμό των θετικών σημείων, των αδυναμιών, των περιθωρίων βελτίωσης και των αναγκών που συνδέονται με το έργο που παρέχει η σχολική μονάδα». Τέλος, επισημαίνεται πως η αξιολογική διαδικασία «αποτελεί τη βάση για τον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου, καθώς και για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων που θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των τριών βασικών λειτουργιών της σχολικής μονάδας: α) Της παιδαγωγικής και μαθησιακής λειτουργίας, β) της διοικητικής λειτουργίας, και γ) της λειτουργίας της ως επαγγελματικής κοινότητας μάθησης, που προωθεί την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών». Τέλος, ως βασικός φορέας της διαδικασίας του προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης αναφέρεται η ίδια η σχολική μονάδα

Συνεπώς προκύπτει ότι το περιεχόμενο της στοχοθεσίας στη Β1 ταυτίζεται με αυτό της Α1, ωστόσο παρουσιάζεται συνοπτικότερα, ενώ στην Α1, εκτός από την εκτενέστερη παρουσίαση της στοχοθεσίας εντοπίζονται έννοιες που απουσιάζουν από την στοχοθεσία της Α2 και αφορούν την καλλιέργεια της κουλτούρας αξιολόγησης, την ανατροφοδότηση και τη σύνδεση του σχολείου με την κοινωνία. Τέλος, και στις δύο υπουργικές αποφάσεις, η σχολική μονάδα αναφέρεται ως βασικός φορέας προγραμματισμού και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου.

2. ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Στο άρθρο 3 της Α1 δίνεται το πλαίσιο της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου. Συγκεκριμένα, αναφέρεται πως στην αξιολογική διαδικασία λαμβάνονται υπόψη τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο τα οποία αντιστοιχούν στις εξής αναλυτικές/ερμηνευτικές κατηγορίες του εκπαιδευτικού έργου:

1. Δεδομένα του σχολείου
2. Εκπαιδευτικές Διαδικασίες
3. Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα.

Πρόκειται για μια συστημική προσέγγιση, καθώς δεν λαμβάνονται υπόψη μόνο τα αποτελέσματα (εκροές) αλλά και οι διαδικασίες και τα δεδομένα της σχολικής μονάδας (εισροές).

Επιπρόσθετα, στο ίδιο Άρθρο αναφέρεται πως *«το εκπαιδευτικό έργο αποτιμάται με δείκτες ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, οι οποίοι έχουν τα δικά τους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, αποκτούν διαφορετική σημασία κατά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου, η αξία τους επηρεάζεται από τις διαφορές μεταξύ των σχολικών μονάδων και συμβάλλουν με διαφορετικό τρόπο στη διαδικασία και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης»*.

Αναλυτικότερα, οι εν λόγω δείκτες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα 3, όπως αυτοί αναφέρονται στο παράρτημα της Α1. Πρόκειται για 15 δείκτες και 7 τομείς οι οποίοι

αντιστοιχούν στις παραπάνω κατηγορίες. Οι 15 αυτοί δείκτες επικαλούνται και στην Α2 στο στάδιο της γενικής εκτίμησης της εικόνας του σχολείου όπου αναφέρεται πως «*Αντικείμενο της διαδικασίας είναι η αποτίμηση των 15 δεικτών ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο*», σε συνδυασμό με την αξιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού της ΑΕΕ (Τόμος ΙΙΙ: «Μεθοδολογία και εργαλεία διερεύνησης»), όπου αναφέρονται ενδεικτικά κριτήρια ποιότητας για κάθε δείκτη, καθώς και υλικό από τις καλές πρακτικές των σχολείων που είναι αναρτημένα στο Παρατηρητήριο της ΑΕΕ (aee.iiep.edu.gr) (βλ. Παράρτημα).

Πίνακας 3: Δείκτες αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου (1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης)

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	
Κοινωνικά και Πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μαθητών και του σχολείου	
A. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	
Τομείς	Δείκτες
1. Μέσα και Πόροι	1.1 Σχολικός χώρος, υλικοτεχνική υποδομή και οικονομικοί πόροι
	1.2 Στελέχωση σχολείου
B. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Τομείς	Δείκτες
2. Ηγεσία, Διοίκηση και Οργάνωση του Σχολείου	2.1 Οργάνωση και συντονισμός της σχολικής ζωής
	2.2 Διαχείριση και αξιοποίηση μέσων και πόρων
	2.3 Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
3. Διδασκαλία και Μάθηση	3.1 Ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών πρακτικών
	3.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή παιδαγωγικών πρακτικών και πρακτικών αξιολόγησης των μαθητών
4. Κλίμα και Σχέσεις στο Σχολείο	4.1 Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών και μεταξύ των μαθητών
	4.2 Σχέσεις του σχολείου με γονείς και συνεργασίες με εκπαιδευτικούς-κοινωνικούς φορείς
	5.1 Εκπαιδευτικά Προγράμματα και καινοτομίες, υποστηρικτικές και αντισταθμιστικές παρεμβάσεις

5. Προγράμματα, Παρεμβάσεις και Δράσεις Βελτίωσης	5.2 Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων δράσης για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
Τομείς	Δείκτες
6. Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα	6.1 Φοίτηση και διαρροή των μαθητών
	6.2 Επιτεύγματα και πρόοδος των μαθητών
	6.3 Ατομική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών
7. Αποτελέσματα του Σχολείου	7.1 Επίτευξη των στόχων του σχολείου

2^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Σύμφωνα με το Άρθρο 3 της Β2 το έργο της σχολικής μονάδας αποτιμάται ως προς τις τρεις (3) βασικές της λειτουργίες, οι οποίες εξειδικεύονται περαιτέρω σε εννιά (9) επιμέρους άξονες, βάσει των οποίων ο Σύλλογος Διδασκόντων λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας, τις διαθέσιμες υποδομές, και τις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας της, αξιολογεί το εκπαιδευτικό έργο. Ταυτόχρονα, στο ίδιο Άρθρο, αναφέρεται πως η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας γίνεται ανά άξονα, σε τετράβαθμη κλίμακα (1= μη επαρκής λειτουργία, με αρκετά σημεία προς βελτίωση, 2=επαρκής λειτουργία με κάποια σημεία προς βελτίωση, 3=καλή λειτουργία, με ελάχιστα σημεία προς βελτίωση, 4=εξαιρετική λειτουργία). Πιο συγκεκριμένα, οι λειτουργίες, οι άξονες και οι δείκτες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου όπως διατυπώνονται στην Β2, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα 4.

Πίνακας 4: Δείκτες αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου (2^ο Επεισόδιο αξιολόγησης)

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία	
Άξονες	Δείκτες
1. Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση	<ul style="list-style-type: none"> - Εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών πρακτικών - Ενίσχυση ήπιων και ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών/τριών - Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης

	<ul style="list-style-type: none"> -Υποστήριξη ένταξης ευάλωτων ομάδων μαθητών/τριών και μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες -Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την υποστήριξη της διδασκαλίας -Ενασχόληση με ομίλους, σχολικές δραστηριότητες, προγράμματα - Προετοιμασία για συμμετοχή σε σχολικούς διαγωνισμούς, σε πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και αθλητικές δράσεις
2. Σχολική διαρροή - φοίτηση	<ul style="list-style-type: none"> - Παρακολούθηση και μείωση της άτακτης/σποραδικής φοίτησης και σχολικής διαρροής - Μέριμνα για τη μετάβαση μεταξύ εκπαιδευτικών βαθμίδων και προς την αγορά εργασίας
3. Σχέσεις μεταξύ μαθητών/ τριών	<ul style="list-style-type: none"> - Υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών/τριών - Διαμόρφωση κλίματος αλληλοσεβασμού, εμπιστοσύνης και σεβασμού της διαφορετικότητας - Διαμόρφωση τρόπων διαχείρισης εντάσεων και συγκρούσεων - Πρόληψη και αντιμετώπιση σχολικής βίας και εκφοβισμού
4. Σχέσεις μεταξύ μαθητών/ τριών και εκπαιδευτικών	<ul style="list-style-type: none"> - Καλλιέργεια κλίματος σεβασμού και εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών - Υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών
5. Σχέσεις σχολείου - οικογένειας	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας, υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας σχολείου - οικογένειας - Υποστήριξη δράσεων ενημέρωσης γονέων/κηδεμόνων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος
Διοικητική λειτουργία	
Αξονες	Δείκτες
6. Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας	<ul style="list-style-type: none"> - Στοχοθεσία και προτεραιοποίηση στόχων - Διασφάλιση της εφαρμογής του σχολικού κανονισμού - Αξιοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού - Κατανομή και διαχείριση πόρων - Προστασία, αξιοποίηση και εκσυγχρονισμός σχολικών χώρων – υποδομών
7. Σχολείο και κοινότητα	<ul style="list-style-type: none"> - Πρωτοβουλίες για τη διαμόρφωση δικτύων σχολείων - Ενίσχυση σχέσεων και επιδίωξη συνεργασιών με φορείς - Εξωστρέφεια -διάχυση καλών πρακτικών
Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών	
Αξονες	Δείκτες
8. Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις	<ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή σε επιμορφώσεις από αρμόδιους φορείς - Συμμετοχή σε ενδοσχολικές επιμορφώσεις

	<ul style="list-style-type: none"> - Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων με τη μορφή της ετεροπαρατήρησης - Σχεδιασμός δράσεων ανάπτυξης του γλωσσικού και του επιστημονικού εγγραμματισμού - Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων σε συνεργασία με άλλα σχολεία
9. Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα	<ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα (Erasmus κ.λπ.) - Συμμετοχή σε δράσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος κ.λπ.

Το πλαίσιο ΑΕΕ διαφοροποιείται σημαντικά τόσο ως προς τη δομή του τόσο και ως προς το περιεχόμενο. Στην Α1 οι δείκτες για κάθε τομέα (Δεδομένα, Διαδικασίες, Αποτελέσματα) είναι συγκεκριμένοι, ενώ τα κριτήρια ποιότητας για τον καθένα από τους 15 αυτούς δείκτες, είναι ενδεικτικά (βλ. ΤΟΜΟΣ ΙΙΙ: «Μεθοδολογία και εργαλεία διερεύνησης»). Στην Β1 η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας γίνεται ανά άξονα σε τετράβαθμη κλίμακα. Δίνονται 9 άξονες και 32 ενδεικτικοί δείκτες. Ταύτιση εντοπίζεται κυρίως στους άξονες/τομείς που αφορούν την ηγεσία και διοίκηση της σχολικής μονάδας, δίνοντας παρεμφερείς δείκτες, ενώ ως κοινός άξονες/τομείς ανάμεσα στα δύο νομοθετικά κείμενα εμφανίζονται οι σχέσεις και το κλίμα στο σχολείο, καθώς και η διδασκαλία και μάθηση, χωρίς ωστόσο να αποτιμώνται με κοινούς δείκτες. Αναλυτικότερα, για τον τομέα/άξονα που αφορά την Ηγεσία, Οργάνωση και Διοίκηση του σχολείου, στην Α1 αναφέρονται οι εξής δείκτες:

1. Οργάνωση και συντονισμός της σχολικής ζωής
2. Διαχείριση και αξιοποίηση μέσων και πόρων
3. Η Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Αντίστοιχα, οι σχετικοί δείκτες για την Β1 είναι οι εξής:

1. Στοχοθεσία και προτεραιοποίηση στόχων
2. Διασφάλιση της εφαρμογής του σχολικού κανονισμού
3. Αξιοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού

4. Κατανομή και διαχείριση πόρων

5. Προστασία, αξιοποίηση και εκσυγχρονισμός σχολικών χώρων – υποδομών

Αναφορικά με τις σχέσεις και το κλίμα στο σχολείο, στην Α1 αναφέρεται ως ένας τομέας/άξονα «Κλίμα και Σχέσεις στο Σχολείο» ο οποίος περιλαμβάνει τους εξής δείκτες:

1. Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών και μεταξύ των μαθητών
2. Σχέσεις του σχολείου με γονείς και συνεργασίες με εκπαιδευτικούς-κοινωνικούς φορείς.

Στην Β1 ο εν λόγω τομέας/άξονες εμφανίζεται διευρυμένος, καθώς διαχωρίζεται σε 3 επιμέρους Τομείς/Άξονες. Πιο συγκεκριμένα αναφέρονται οι εξής Τομείς/Άξονες:

- «Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών» με δείκτες την 1. υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών/τριών, 2. τη Διαμόρφωση κλίματος αλληλοσεβασμού, εμπιστοσύνης και σεβασμού της διαφορετικότητας, 3. τη Διαμόρφωση τρόπων διαχείρισης εντάσεων και συγκρούσεων και την 4. Πρόληψη και αντιμετώπιση σχολικής βίας και εκφοβισμού.
- «Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών» με δείκτες την 1. Καλλιέργεια κλίματος σεβασμού και εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών και 2. την Υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών.
- «Σχέσεις σχολείου – οικογένεια» με δείκτες την 1. Ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας, υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας σχολείου - οικογένειας και 2. Υποστήριξη δράσεων ενημέρωσης γονέων/κηδεμόνων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος.

Τέλος, ο κοινός τομέας/άξονας που αφορά τη Διδασκαλία και μάθηση, στην Α1 περιλαμβάνει δύο δείκτες και συγκεκριμένα την 1. Ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών πρακτικών και 2. Ανάπτυξη και εφαρμογή παιδαγωγικών πρακτικών και πρακτικών αξιολόγησης των μαθητών, ενώ στη Β1 διατυπώνεται μια σειρά δεικτών οι οποίοι ενέχουν το στοιχείο της καινοτομίας και εξωστρέφειας. Συγκεκριμένα, οι δείκτες για τον εν λόγω άξονα είναι οι εξής: 1. Εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών πρακτικών 2. Ενίσχυση ήπιων και ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών/τριών 3. Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης 4. Υποστήριξη ένταξης ευάλωτων ομάδων μαθητών/τριών και μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες 5.

Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την υποστήριξη της διδασκαλίας 6. Ενασχόληση με ομίλους, σχολικές δραστηριότητες, προγράμματα 7. Προετοιμασία για συμμετοχή σε σχολικούς διαγωνισμούς, σε πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και αθλητικές δράσεις

Σημαντική διαφοροποίηση εντοπίζεται στην λειτουργία που αφορά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μέσω δραστηριοτήτων επιμόρφωσης αλλά και συμμετοχής σε ευρωπαϊκά προγράμματα, πεδίο το οποίο απουσιάζει από την Α1. Ταυτόχρονα, απουσιάζει από την Α1 και ο Τομέας/ Άξονας «Σχολείο και Κοινότητα» ο οποίος περιλαμβάνει τους δείκτες: 1. Πρωτοβουλίες για τη διαμόρφωση δικτύων σχολείων 2. Ενίσχυση σχέσεων και επιδίωξη συνεργασιών με φορείς 3. Εξωστρέφεια -διάχυση καλών πρακτικών. Πρόκειται για ένα πεδίο το οποίο αποτυπώνει την πρόθεση για εξωστρέφεια των σχολικών μονάδων, όπου στην Α1 εντοπίζεται σε έναν δείκτη (Σχέσεις του σχολείου με γονείς και συνεργασίες με εκπαιδευτικούς-κοινωνικούς φορείς) που περιλαμβάνεται στον τομέα/άξονα «Κλίμα και σχέσεις στο Σχολείο». Τέλος, σημαντική είναι και η απουσία του άξονα/τομέα αναφορικά με τα Μέσα και τους Πόρους στη Β1.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ-ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΕΕ

1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Σύμφωνα με την Α1, η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα πραγματοποιείται με την διαδικασία της **Αυτοαξιολόγησης** ενώ ως έννοια η «Αυτοαξιολόγηση» αναφέρεται και στην Α2.

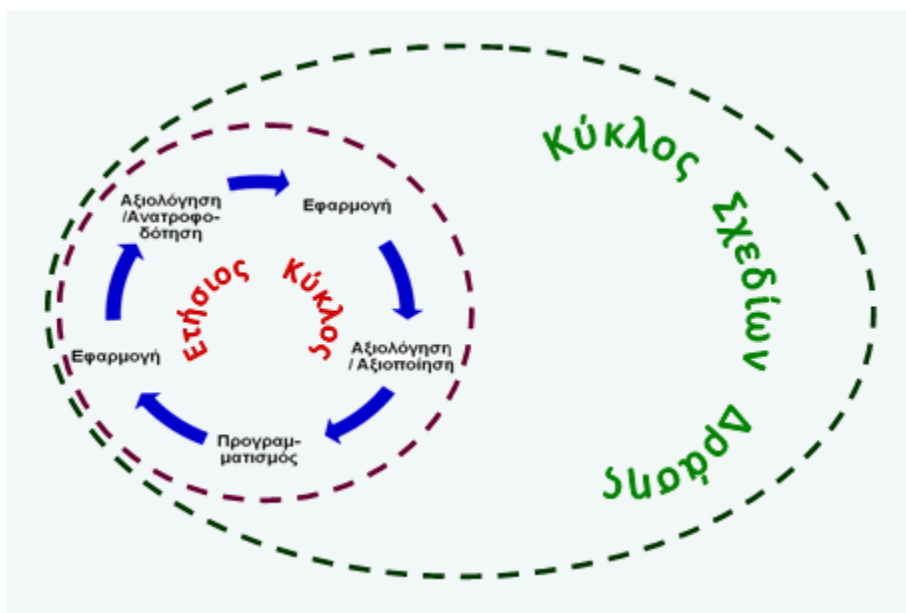
Στο Άρθρο 4 της Α1 θεσμοθετείται η διαδικασία αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα. Αναλυτικότερα, ο διευθυντής και ο σύλλογος διδασκόντων έχουν την ευθύνη για την εφαρμογή της αξιολόγησης η οποία πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και συνδέεται με τον γενικότερο εκπαιδευτικό σχεδιασμό του σχολείου και την ανάπτυξη ειδικών

σχεδίων δράσης με σκοπό τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου στους τομείς που επιλέγει κάθε σχολική μονάδα ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές της. Σύμφωνα με το Άρθρο 4 παρ. 2, η διαδικασία της ΑΕΕ περιλαμβάνει:

- Την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου
- Τον προγραμματισμό δράσεων βελτίωσης
- Την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων
- Την αξιολόγηση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δράσεων.

Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους αναφέρεται πως «η σχολική μονάδα καταρτίζει έκθεση αξιολόγησης με ευθύνη του Διευθυντή της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων και τους Σχολικούς Συμβούλους, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του σχολείου και υποβάλλεται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης μέσω του Δικτύου Πληροφόρησης της ΑΕΕ»

Εικόνα 1: Οι δύο κύκλοι αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου

Η αναλυτική παρουσίαση της αξιολογικής διαδικασίας συγκεκριμένα για το σχολικό έτος 2013-2014 παρουσιάζεται στην Α2, σύμφωνα μάλιστα με την οποία η διαδικασία καθίσταται υποχρεωτική και περιλαμβάνει τα εξής:

1. Γενική εκτίμηση της εικόνας του σχολείου: Η διαδικασία αφορά την αποτίμηση των 15 δεικτών ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο (βλ. πίνακα 1) και αποσκοπεί στην εισαγωγή του πνεύματος της «αυτοαξιολόγησης» στο σχολείο αλλά και ανάπτυξη συνεργατικών πρακτικών μεταξύ των εκπαιδευτικών. Μέσω αυτής της διαδικασίας τα μέλη της σχολικής κοινότητας αποκτούν μια συνολική εικόνα για την κατάσταση του σχολείου, αναδεικνύονται τα αξιόλογα επιτεύγματα του σχολείου και επισημαίνονται οι αδυναμίες, με σκοπό την ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων για τη βελτίωσή τους. Σύμφωνα με την Α2, *«η διαδικασία πραγματοποιείται από ομάδες εργασίας των εκπαιδευτικών με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν συνεργατικές πρακτικές, διερευνούν τα δεδομένα του σχολείου, αξιοποιούν το εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ (Τόμος ΙΙΙ: «Μεθοδολογία και εργαλεία διερεύνησης») καθώς και υλικό από τις καλές πρακτικές των σχολείων που είναι αναρτημένα στο Παρατηρητήριο της ΑΕΕ (aee.iiep.edu.gr)». Οι Διευθυντές των σχολείων «εποπτεύουν και συντονίζουν τις διαδικασίες εφαρμογής και διευκολύνουν τις συνεργασίες και την επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών», ενώ οι Σχολικοί Σύμβουλοι «ενημερώνουν, καθοδηγούν και υποστηρίζουν παιδαγωγικά την ανάπτυξη των διαδικασιών της «αυτοαξιολόγησης» και την εφαρμογή του θεσμού στο σχολείο». Τέλος, οι Διευθυντές Α/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης «στηρίζουν με κάθε τρόπο την εφαρμογή της ΑΕΕ σ' όλες τις σχολικές μονάδες της Χώρας.»* Η διαδικασία ολοκληρώνεται μέχρι τον Μάιο του 2014 με τη σύνταξη της Έκθεσης της Γενικής Εκτίμησης της εικόνας του σχολείου.
2. Επιλογή και διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, το οποίο θα υλοποιηθεί το σχολικό έτος 2014-15: Τα Σχέδια Δράσης συνδέονται με πρωτοβουλίες βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο και τη διάχυση των καλών πρακτικών μεταξύ των σχολείων όλης της χώρας, ενώ η επιλογή

τους «μπορεί να είναι αποτέλεσμα της γενικής εκτίμησης (διαπίστωση αδυναμιών του σχολείου) ή να αφορά σε προτεραιότητες που ορίζει ο σύλλογος διδασκόντων. Κάθε σχολείο επιλέγει δράσεις βελτίωσης της ποιότητας σε συγκεκριμένες πτυχές του εκπαιδευτικού έργου ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητές του». Ως χρονικός ορίζοντας υλοποίησης του σχεδίου δράσης ορίζεται το σχολικό έτος 2014-2015, ενώ οι σχολικές μονάδες που εφάρμοσαν, κατά τη διετία 2010-2012 τη διαδικασία της ΑΕΕ «δύνανται και κατά το τρέχον έτος να υλοποιήσουν Σχέδιο Δράσης».

3. Ετήσια έκθεση Αξιολόγησης του σχολείου: Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς κάθε σχολική μονάδα υποβάλλει Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης, τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της οποίας «αξιοποιούνται στον ετήσιο προγραμματισμό του επόμενου σχολικού έτους και στον γενικότερο εκπαιδευτικό σχεδιασμό του σχολείου». Η Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης υποβάλλεται από τον Διευθυντή του σχολείου ηλεκτρονικά στο Δίκτυο Πληροφόρησης της ΑΕΕ τον Ιούνιο του 2014.

2^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Στη Β1 προβλέπεται εκτός από την **Εσωτερική Αξιολόγηση - Αυτοαξιολόγηση** της σχολικής μονάδας και **εξωτερική αξιολόγηση**.

- **Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση**

Η Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση ορίζεται ως μια κυκλική διαδικασία τριών σταδίων: Σχεδιασμός: -Υλοποίηση-Αξιολόγηση (βλ. Εικόνα 6).

Εικόνα 2: Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση ως μια κυκλική διαδικασία τριών σταδίων

Η διαδικασία περιλαμβάνει τα εξής: Στην αρχή του σχολικού έτους και, σε κάθε περίπτωση έως την 10η Οκτωβρίου, συγκαλείται, με ευθύνη του/της Διευθυντή/ντριας, ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων για τον ετήσιο Συλλογικό Προγραμματισμό του έργου της σχολικής μονάδας, ο οποίος καταχωρίζεται από κάθε σχολική μονάδα στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ στο διάστημα 1-20 Οκτωβρίου κάθε έτους. Ο Συλλογικός Προγραμματισμός περιλαμβάνει τον καθορισμό εκπαιδευτικών στόχων και τον σχεδιασμό αντίστοιχων συλλογικών δράσεων για την πρόληψη, παρακολούθηση και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού της έργου. Ο Σύλλογος Διδασκόντων θέτει στόχους και συγκροτεί ομάδες εκπαιδευτικών που καταρτίζουν Σχέδια Δράσης για την υλοποίηση των στόχων αυτών.

Σύμφωνα με το Άρθρο 4, στο πλαίσιο της συνεδρίασης, ο Σύλλογος Διδασκόντων, προβαίνει στη σύνταξη του ετήσιου συλλογικού προγραμματισμού και συγκεκριμένα α) στην καταγραφή των στόχων βελτίωσης για την εκάστοτε σχολική χρονιά, ανά άξονα, και β) στην καταγραφή των τίτλων των επιλεγμένων Σχεδίων Δράσης.

Στη συνεδρίαση δύναται να προσκληθούν ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης, στελέχη του ΚΕΔΑΣΥ, του Κ.Ε.Π.Ε.Α., καθώς και μέλη ΔΕΠ, Ερευνητές από Ερευνητικά Κέντρα και επιστήμονες άλλων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων φορέων. Επιπρόσθετα, ο Σύλλογος Διδασκόντων αξιοποιεί για τη σύνταξη του ετήσιου συλλογικού προγραμματισμού α) Την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του προηγούμενου σχολικού έτους, β) τις παρατηρήσεις του/της Συμβούλου Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης, γ) τις απόψεις του Σχολικού Συμβουλίου για θέματα της αρμοδιότητάς του, εφόσον έχουν υποβληθεί πριν την ειδική συνεδρίαση, βάσει των προβλεπόμενων διαδικασιών, και δ) τις νέες συνθήκες λειτουργίας ή τις ενδεχόμενες αλλαγές που έχουν επέλθει.

Αναφορικά με τα Σχέδια Δράσης οι εκπαιδευτικοί καταθέτουν προτάσεις με βάση τους 9 άξονες (βλ. πίνακα 2). *«Τα τελικά Σχέδια Δράσης επιλέγονται τεκμηριωμένα και οριστικοποιούνται με σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Κάθε εκπαιδευτικός δηλώνει συμμετοχή σε μία τουλάχιστον Ομάδα Δράσης, με βάση τις ανάγκες, τις προτεραιότητες και τους στόχους της σχολικής μονάδας, καθώς και τα δικά του/της ενδιαφέροντα. Για την υλοποίηση Σχεδίων Δράσεων, οι Ομάδες Δράσης μπορούν να συγκροτούνται από εκπαιδευτικούς ίδιας ή διαφορετικής ειδικότητας, που διδάσκουν στα ίδια ή σε διαφορετικά τμήματα, ανάλογα με τις ανάγκες και τον σχεδιασμό της κάθε Δράσης».*

«Ο ετήσιος Συλλογικός Προγραμματισμός, καταχωρίζεται στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ, μετά από έγκριση του Συλλόγου Διδασκόντων και αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου. Οι επιλεγμένες Ομάδες Δράσης, στη συνέχεια, προβαίνουν στον αναλυτικό σχεδιασμό των Δράσεων, τον οποίο επίσης αποτυπώνουν στην ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ, αναφέροντας τους στόχους, το περιεχόμενο, τα μέσα υλοποίησης, τα κριτήρια αξιολόγησης κ.λπ. Ο/Η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης διατυπώνει παρατηρήσεις και προτάσεις επί του σχεδιασμού των Δράσεων, στην ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ».

Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους, κατά την ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων, πραγματοποιείται η εσωτερική αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας.

Σύμφωνα με το Άρθρο 5, η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης συμπληρώνεται και καταχωρίζεται μέχρι τις 25 Ιουνίου κάθε έτους στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ, και αποτυπώνει τα εξής:

1. Τη σύντομη περιγραφή της ταυτότητας σχολικής μονάδας (μαθητικό δυναμικό, στελέχωση, υποδομές, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σχολείου με βάση το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον κ.λπ.). Στο πεδίο αυτό καταγράφονται και οι ιδιαίτερες συνθήκες που έχουν ενδεχομένως επιδράσει στη λειτουργία της σχολικής μονάδας το σχολικό έτος αναφοράς και πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αποτίμηση του έργου της,

2. την αποτίμηση των λειτουργιών της σχολικής μονάδας, κατά το προηγούμενο σχολικό έτος, με βάση τους εννέα (9) άξονες (σε τετράβαθμη κλίμακα),

3. τη συνοπτική τεκμηρίωση της αποτίμησης αυτής,

4. τα θετικά σημεία και τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν στις τρεις λειτουργίες της σχολικής μονάδας,

5. τους στόχους βελτίωσης που είχαν τεθεί στο Συλλογικό Προγραμματισμό με εστίαση στις προτεραιότητες της σχολικής μονάδας,

6. τα σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων που υλοποιήθηκαν και το βαθμό επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί,

7. τις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση των Δράσεων,

8. την πιθανή ανάδειξη καλών πρακτικών με προτάσεις για αξιοποίησή τους, 9. προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις,

10. προτάσεις περαιτέρω βελτίωσης ή ανάληψης πρωτοβουλιών για το επόμενο σχολικό έτος.

Στο τέλος του διδακτικού έτους, δύνανται οι Ομάδες Δράσεις να παρουσιάσουν την εργασία τους σε ειδική εκδήλωση του σχολείου, σε διασχολικές συναντήσεις ή σε εκπαιδευτικές ημερίδες ανάλογης θεματικής, με στόχο τη διάχυση καλών πρακτικών. Συνοπτική έκδοση της

Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου, ενώ τα τεκμήρια που συνδέονται με την αποτίμηση των επιμέρους αξόνων παραμένουν στο αρχείο του σχολείου και είναι διαθέσιμα στην περίπτωση που ζητηθούν από τον/την αρμόδιο/α Σύμβουλο Εκπαίδευσης ή Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης.

- **Εξωτερική αξιολόγηση**

Η εξωτερική αξιολόγηση πραγματοποιείται από τους Συμβούλους Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης (Άρθρο 6) και από τον Επόπτη Ποιότητας Εκπαίδευσης και Περιφερειακό Επόπτη Ποιότητας εκπαίδευσης (Άρθρο7). Αναλυτικότερα, σύμφωνα με το Άρθρο 6 «*οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης μελετούν τις Εκθέσεις των σχολικών μονάδων ευθύνης τους και συντάσσουν, μέχρι τις 20 Ιουλίου κάθε έτους, Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για κάθε σχολική μονάδα ευθύνης τους στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. Στην Έκθεση αυτή έχει πρόσβαση ο Σύλλογος Διδασκόντων του σχολείου καθώς και ο αρμόδιος Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης*». Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης περιλαμβάνει:

1. ανατροφοδοτικές παρατηρήσεις καθώς και προτάσεις υποστήριξης και βελτίωσης σχετικά με τον Συλλογικό Προγραμματισμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση των Σχεδίων Δράσης της σχολικής μονάδας,
2. την τεκμηριωμένη αποτίμηση των λειτουργιών του σχολείου ανά άξονα (σε δεκάβαθμη κλίμακα),
3. συνολική εκτίμηση των θετικών σημείων και των αδυναμιών του σχολείου όσον αφορά τις τρεις λειτουργίες, καθώς και προτάσεις βελτίωσης.

Επιπρόσθετα, στο ίδιο Άρθρο αναφέρεται πως «*οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης συντάσσουν στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για το σύνολο των σχολικών μονάδων ευθύνης τους, το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουλίου κάθε έτους. Η Έκθεση αυτή των Συμβούλων Εκπαίδευσης αποτυπώνει συνοπτικά:*

1. Τα θετικά σημεία και τις αδυναμίες των σχολικών μονάδων ευθύνης τους
2. προτάσεις για τη βελτίωση των λειτουργιών τους και την κάλυψη των επιμορφωτικών αναγκών
3. συνολική αποτίμηση των Δράσεων των σχολικών μονάδων ευθύνης τους με αναφορά στα σημαντικότερα αποτελέσματά τους, στις καλές πρακτικές που αναδείχθηκαν, στα θέματα που χρήζουν μελέτης στο άμεσο μέλλον καθώς και σε προτάσεις για την αντιμετώπισή τους»

Στη συνέχεια, σύμφωνα με το Άρθρο 7 «οι Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης, αφού λάβουν υπόψη τις ετήσιες Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων καθώς και τις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης, συντάσσουν, στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π., Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων ευθύνης τους, το αργότερο μέχρι τις 31 Αυγούστου κάθε έτους. Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης περιλαμβάνει:

1. συνολικές συνοπτικές παρατηρήσεις σχετικά με την υλοποίηση των Σχεδίων Δράσης στα σχολεία της Διεύθυνσης αρμοδιότητάς τους, ανά άξονα,
2. προτάσεις βελτίωσης ανά βαθμίδα και τύπο σχολείου,
3. καταγραφή των καλών πρακτικών που αναδείχθηκαν, με παράθεση του υλικού που παρήχθη και προτείνεται για την εφαρμογή σε άλλες σχολικές μονάδες,
4. προτάσεις για διάχυση των επιτυχημένων πρακτικών που αναπτύχθηκαν στις σχολικές μονάδες,
5. προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις,
6. καταγραφή των αναγκών και των τάσεων που αναδείχθηκαν μέσα από τις Εκθέσεις των σχολικών μονάδων της Διεύθυνσης,
7. άλλες επισημάνσεις, κατά την κρίση των Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης».

Έπειτα, οι Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης, «αφού λάβουν γνώση των παραπάνω Εκθέσεων, υποβάλλουν στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. Έκθεση Αξιολόγησης με συγκεντρωτικά στοιχεία για τα σχολεία της Περιφέρειάς τους, έως τις 10 Σεπτεμβρίου εκάστου

έτου». Οι παραπάνω Εκθέσεις Αξιολόγησης των σχολείων κάθε Περιφέρειας δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Περιφερειακής Διεύθυνσης.

Αναφορικά με την Εσωτερική και Εξωτερική Αξιολόγησης σχολικών μονάδων κατά το σχολικό έτος 2021-2022, όπως ορίζεται στο Άρθρο 11 παρ. 1, «*οι σχολικές μονάδες προβαίνουν σε γενική εκτίμηση του έργου και των λειτουργιών της σχολικής μονάδας του προηγούμενου έτους (2020-21), και υποβάλλουν συνοπτική Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π.*», πριν τη διαδικασία του Συλλογικού Προγραμματισμού που προβλέπεται στο Άρθρο 4 και πριν το τέλος Σεπτεμβρίου 2021.

Σύμφωνα με το Άρθρο 11 παρ 2, η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης της σχολικής μονάδας περιλαμβάνει μόνο τα σημεία 1-4 που όπως αυτά αναφέρονται στο Άρθρο 5. Στη συνέχεια, αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου Συνοπτική έκδοση της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης, ενώ τα τεκμήρια που συνδέονται με την αποτίμηση των επιμέρους αξόνων παραμένουν στο αρχείο του σχολείου και είναι διαθέσιμα στην περίπτωση που ζητηθούν από τον/την αρμόδιο/α Σύμβουλο Εκπαίδευσης ή Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης. Έπειτα, ακολουθείται η διαδικασία που αναφέρεται στο Άρθρο 4, ενώ διευκρινίζεται πως για την υλοποίηση του συστήματος συλλογικού προγραμματισμού, εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων, ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του ν. 4823/2021 (Α' 136), Μέρος Ζ', Κεφ. Α', άρθρο 231. 1. (Σύμφωνα με τις εν λόγω διατάξεις, τα Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) και οι Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου, που καταργούνται σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 233 του Ν.4823/2021, συνεχίζουν να ασκούν τις αρμοδιότητές τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4547/2018 (Α' 102), όπως ίσχυαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, έως την επιλογή και τοποθέτηση των Συμβούλων Εκπαίδευσης, των Περιφερειακών Εποπτών Ποιότητας της Εκπαίδευσης και των Εποπτών Ποιότητας στις Εκπαίδευσης. Ως Οργανωτικός Συντονιστής του ΠΕ.Κ.Ε.Σ., νοείται ο Περιφερειακός Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης, ως Συντονιστής Εκπαιδευτικού έργου ή Σχολικός Σύμβουλος, νοείται Σύμβουλος Εκπαίδευσης, ενώ ως ΠΕ.Κ.Ε.Σ., νοείται το ΠΕ.Σ.ΕΠ.).

Η σημαντικότερη διαφορά στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας ανάμεσα στα δύο επεισόδια, είναι πως στο δεύτερο επεισόδιο (B1) προβλέπεται και Εξωτερική Αξιολόγηση. Αναφορικά με την Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση, υπάρχει σημαντική ταύτιση στη διαδικασία καθώς και στις δύο περιπτώσεις η διαδικασία περιλαμβάνει τη δόμηση Σχεδίων Δράσης, ενώ η αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου γίνεται βάσει των τομέων/αξόνων και δεικτών, όπως αυτά αποτυπώνονται στα νομοθετικά κείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας. Η αξιολογική διαδικασία, και στις δύο περιπτώσεις, πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και ολοκληρώνεται με τη σύνταξη Έκθεσης Αξιολόγησης στο τέλος κάθε διδακτικού έτους. Η σχετική Έκθεση σύμφωνα με την Α1 δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του σχολείου και υποβάλλεται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης μέσω του Δικτύου Πληροφόρησης της ΑΕΕ, ενώ σύμφωνα με τη Β1 καταχωρίζεται στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ και αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου συνοπτική έκδοσή της. Τη διαδικασία φέρουν εις πέρας ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων, ωστόσο ενώ αναφέρονται αμφότεροι ως υπεύθυνοι για τη διαδικασία στην Α1 και Α2, στην Β1 ως υπεύθυνος αναφέρεται ο Διευθυντής.

4. ΦΟΡΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Σύμφωνα με την Α1 η σχολική μονάδα αποτελεί το βασικό φορέα προγραμματισμού και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού της έργου. Στο Άρθρο 4 παρ. 1 αναφέρεται πως *«Την ευθύνη εφαρμογής της διαδικασίας αξιολόγησης έχουν ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων του σχολείου»*. Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους η σχολική μονάδα *«καταρτίζει έκθεση αξιολόγησης με ευθύνη του Διευθυντή της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων και τους Σχολικούς Συμβούλους, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του σχολείου και υποβάλλεται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης μέσω του Δικτύου Πληροφόρησης της ΑΕΕ»* (Άρθρο 4 παρ. 3).

Την ευθύνη της εποπτείας, του συντονισμού και της αξιολόγησης της ΑΕΕ των σχολικών μονάδων, η οποία πραγματοποιείται σε ετήσια βάση, όπως αναφέρεται στο Άρθρο 8, έχουν:

- Σε κεντρικό επίπεδο οι Διευθύνσεις Σπουδών Π.Ε., Δ.Ε. και Ε.Α.Ε του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., οι οποίες με βάση τα στοιχεία των εκθέσεων των σχολικών μονάδων συντάσσουν και υποβάλλουν συγκεντρωτική έκθεση προς την οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

- Σε περιφερειακό επίπεδο οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Χώρας και οι Διευθύνσεις Π.Ε. και Δ.Ε., οι οποίες συντάσσουν και υποβάλλουν συγκεντρωτική έκθεση ΑΕΕ της περιφέρειας προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., την οποία κοινοποιούν προς το Ι.Ε.Π. Τα στοιχεία των εκθέσεων αξιοποιούνται για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό σε κεντρικό και σε περιφερειακό επίπεδο.

Η αξιολόγηση της εφαρμογής και των αποτελεσμάτων της ΑΕΕ πραγματοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια. Σε περιφερειακό επίπεδο συγκροτείται Περιφερειακή Ομάδα Αξιολόγησης (ΠΟΑ) στην οποία μετέχουν Σχολικοί Σύμβουλοι και Διευθυντές Εκπαίδευσης. Το έργο της ΠΟΑ αφορά στην αξιολόγηση των διαδικασιών που αναπτύσσουν τα σχολεία και στα αποτελέσματα που παράγουν, στη λειτουργία του δικτύου πληροφόρησης μεταξύ σχολικών μονάδων και Σχολικών Συμβούλων, στην αξιοποίηση των στοιχείων των εκθέσεων στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο. Η ΠΟΑ υποβάλλει έκθεση με τα αποτελέσματα καθώς και προτάσεις βελτίωσης της ΑΕΕ προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., ενώ η συγκρότηση της καθορίζεται με υπουργική απόφαση. Επιπρόσθετα, στο ΙΕΠ συγκροτείται Ομάδα Αξιολόγησης στην οποία μετέχουν στελέχη του ΙΕΠ και του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. και μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η Ομάδα Αξιολόγησης υποστηρίζει το έργο της ΑΕΕ στις σχολικές μονάδες, μελετά τα στοιχεία των εκθέσεων αξιολόγησης των περιφερειών και υποβάλλει έκθεση με τα αποτελέσματα καθώς και προτάσεις βελτίωσης της ΑΕΕ προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. Μετά από σχετική εισήγηση του Ι.Ε.Π, μπορεί να επικαιροποιείται και τροποποιείται το πλαίσιο, το εκπαιδευτικό υλικό και οι διαδικασίες εφαρμογής της ΑΕΕ από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α., ανάλογα με τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στο χώρο της εκπαίδευσης.

Πίνακας 5: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φορέων ΑΕΕ (1^ο Επεισόδιο)

Τύπος αξιολόγησης	Αυτοαξιολόγηση
Υπεύθυνοι φορείς ΑΕΕ	<ul style="list-style-type: none"> • Διευθυντής • Σύλλογος Διδασκόντων • Σχολικός Σύμβουλος
Επόπτες/Αξιολογητές Διαδικασίας ΑΕΕ	<ul style="list-style-type: none"> • Διευθύνσεις Σπουδών Π.Ε., Δ.Ε. και Ε.Α.Ε του Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α • Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Χώρας και οι Διευθύνσεις Π.Ε. και Δ.Ε. • Περιφερειακή Ομάδα αξιολόγησης (Σχολικοί Σύμβουλοι, Διευθυντές Εκπαίδευσης) • ΙΕΠ

Σύμφωνα με την Α2, η εφαρμογή της ΑΕΕ στα σχολεία είναι υποχρεωτική και την ευθύνη της υλοποίησης έχουν οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων, με την επιστημονική /παιδαγωγική στήριξη των Σχ. Συμβούλων και τη διοικητική των Δ/ντών Διευθύνσεων. Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Παιδαγωγικής Ευθύνης μεριμνούν για την ενημέρωση των σχολικών μονάδων, καθώς και την υποστήριξη και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών σε όλες τις διαδικασίες εφαρμογής του θεσμού. Την επιστημονική εποπτεία και την παρακολούθηση της εφαρμογής του θεσμού και των επιμέρους διαδικασιών της ΑΕΕ έχει το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π).

2^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Στο Άρθρο 4 αναφέρεται πως «την ευθύνη για την υλοποίηση του συλλογικού προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης- αυτοαξιολόγησης έχει ο/η Διευθυντής/ντρια/Προϊστάμενος/η του σχολείου». Κατά την έναρξη του σχολικού έτους, ο

διευθυντής έχει την ευθύνη σύγκλησης ειδικής συνεδρίασης του Συλλόγου Διδασκόντων για τον ετήσιο Συλλογικό Προγραμματισμό του έργου της σχολικής μονάδας, ενώ στο τέλος του έτους κατά την ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων, πραγματοποιείται η εσωτερική αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας. Αναφορικά με τα σχέδια δράσης, ο/η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης διατυπώνει παρατηρήσεις και προτάσεις επί του σχεδιασμού τους, στην ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ.

Αναφορικά με την εξωτερική αξιολόγηση, οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης μελετούν τις Εκθέσεις των σχολικών μονάδων ευθύνης τους και συντάσσουν, μέχρι τις 20 Ιουλίου κάθε έτους, Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για κάθε σχολική μονάδα ευθύνης τους στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. Στην Έκθεση αυτή έχει πρόσβαση ο Σύλλογος Διδασκόντων του σχολείου καθώς και ο αρμόδιος Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης. Επιπρόσθετα, συντάσσουν στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για το σύνολο των σχολικών μονάδων ευθύνης τους, το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουλίου κάθε έτους. Στη συνέχεια, οι Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης, αφού λάβουν υπόψη τις ετήσιες Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων καθώς και τις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης, συντάσσουν, στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π., Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων ευθύνης τους, το αργότερο μέχρι τις 31 Αυγούστου κάθε έτους, ενώ οι Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης, αφού λάβουν γνώση των παραπάνω Εκθέσεων, υποβάλλουν στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π., Έκθεση Αξιολόγησης, με συγκεντρωτικά στοιχεία για τα σχολεία της Περιφέρειάς τους, έως τις 10 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Οι εν λόγω Εκθέσεις Αξιολόγησης των σχολείων κάθε Περιφέρειας δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Περιφερειακής Διεύθυνσης.

Την ευθύνη της παρακολούθησης και του συντονισμού της διαδικασίας του Συλλογικού Προγραμματισμού και της Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων έχουν:

1. σε περιφερειακό επίπεδο, ο Περιφερειακός Επόπτης Ποιότητας,
2. σε επίπεδο Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, ο Επόπτης Ποιότητας Εκπαίδευσης,

3. σε εθνικό επίπεδο η Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. και το Ι.Ε.Π.

Η Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. αξιοποιεί το περιεχόμενο της ψηφιακής εφαρμογής του Ι.Ε.Π. σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και εστιάζοντας κυρίως στις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Περιφερειακών Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης: (α) συντάσσει ετήσια Έκθεση (ν. 4142/2013) αναφορικά με τα επιτεύγματα, τις ανάγκες, τις δυσκολίες και τις τάσεις, όπως αυτές προκύπτουν από τις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Περιφερειακών Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης και (β) εισηγείται προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων τρόπους βελτίωσης και αποτελεσματικότερης οργάνωσης των διαδικασιών του Συλλογικού Προγραμματισμού και της Εσωτερικής και Εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων. Οι ετήσιες Εκθέσεις της Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. αναρτώνται στην ιστοσελίδα της. Το Ι.Ε.Π. αξιοποιεί το περιεχόμενο της ειδικής ψηφιακής εφαρμογής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του και εισηγείται σχετικά στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, σε συνεργασία με την Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε., στις περιπτώσεις που αυτό κρίνεται ενδεδειγμένο ή αναγκαίο.

Πίνακας 6: Συγκεντρωτικός Πίνακας Φορέων ΑΕΕ (2^ο Επεισόδιο)

Τύπος αξιολόγησης	Εσωτερική αξιολόγηση- αυτοαξιολόγηση	Εξωτερική αξιολόγηση
Υπεύθυνοι φορείς ΑΕΕ	<ul style="list-style-type: none"> • Διευθυντής • Σύλλογος Διδασκόντων • Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης 	<ul style="list-style-type: none"> • Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης • Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης • Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης
Επόπτες/Αξιολογητές Διαδικασίας ΑΕΕ	<ul style="list-style-type: none"> • Περιφερειακός Επόπτης Ποιότητας • Επόπτης Ποιότητας Εκπαίδευσης • Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. • Ι.Ε.Π. 	

5. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΑΕΕ

Η αξιολογική διαδικασία περιλαμβάνει τη σύνταξη αξιολογικών εκθέσεων, το περιεχόμενο των οποίων διαφοροποιείται βάσει των φορέων της αξιολογικής διαδικασίας.

1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης

Η Α1 περιλαμβάνει τη σύνταξη:

- Ετήσιας Έκθεσης Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων

Ενώ για την εποπτεία και αξιολόγηση της ΑΕΕ συντάσσονται:

- Συγκεντρωτική έκθεση (από τις Διευθύνσεις Π.Ε., Δ.Ε. και Ε.Α.Ε με βάση τα στοιχεία των εκθέσεων των σχολικών μονάδων προς την οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης)
- Συγκεντρωτική έκθεση ΑΕΕ (από τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. με κοινοποίηση προς το Ι.Ε.Π.)
- Έκθεση με τα αποτελέσματα καθώς και προτάσεις βελτίωσης της ΑΕΕ προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α. από την Περιφερειακή Ομάδα Αξιολόγησης (ΠΟΑ)
- Έκθεση αποτελεσμάτων και προτάσεις βελτίωσης της ΑΕΕ προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α από το ΙΕΠ

Στην Α2 γίνεται λόγος για το έτος 2013-2014, όπου προβλέπεται η σύνταξη Έκθεσης της Γενικής Εκτίμησης της εικόνας του σχολείου και Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης. Για το συγκεκριμένο σχολικό έτος, οι δύο Εκθέσεις ταυτίζονται. Η Ετήσια Έκθεση αποτελεί μια σύντομη και περιεκτική αποτύπωση της Έκθεσης Γενικής Εκτίμησης.

2^ο Επεισόδιο

Η Β1 περιλαμβάνει τη σύνταξη:

- Ετήσιου συλλογικού Προγραμματισμού σχολικών μονάδων
- Ετήσιας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων

Αναφορικά με την Εξωτερική Αξιολόγηση συντάσσονται:

- Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης,
- Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης
- Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης για το σύνολο των σχολικών μονάδων της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης

Τέλος, για την εποπτεία και αξιολόγηση της ΑΕΕ συντάσσεται ετήσια Έκθεση της Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.

5^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ:ΣΥΖΗΤΗΣΗ-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5. Συζήτηση

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση που προηγήθηκε, η συζήτηση περί εκπαιδευτικής αξιολόγησης έχει αποτελέσει διαχρονικά πεδίο σύγκρουσης και αντιπαράθεσης με αποτέλεσμα να μην έχει εφαρμοστεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης, παρά το γεγονός ότι υπήρξε μια σειρά σχετικών νομοθετικών ρυθμίσεων (Μπουζάκης, 2002). Οι εν λόγω νομοθετικές ρυθμίσεις διαφοροποιούνται ή και ταυτίζονται ανάλογα με το χρονικό, πολιτικό και ιδεολογικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται και διαμορφώνονται. Η παρουσίαση των τριών επεισοδίων εκπαιδευτικής αξιολόγησης τα τελευταία 20 χρόνια (2002-2022) και η ανάλυση των δύο τελευταίων με έμφαση στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου, επιβεβαιώνει την ύπαρξη διαφοροποιήσεων και ταυτίσεων η οποία δεν είναι αυθαίρετη, αλλά εκπορεύεται κάθε φορά από την εκάστοτε εκπαιδευτική πολιτική που διαμορφώνουν ποικίλοι παράγοντες.

Η ανάλυση του υπό μελέτη υλικού της έρευνας το οποίο συνθέτουν τα νομοθετικά κείμενα με τα οποία θεσμοθετείται και καθορίζεται η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας και έχοντας ως σημείο αναφοράς το σύστημα συγκρότηση κατηγοριών, τα ερευνητικά ερωτήματα, αλλά και το πολιτικό, κοινωνικό, οικονομικό και ιδεολογικό συγκείμενο, οδήγησε στην ανάδειξη και καταγραφή ορισμένων συμπερασμάτων. Τα νομοθετικά κείμενα τα οποία αφορούν τα δύο τελευταία επεισόδια εκπαιδευτικής αξιολόγησης και αποτυπώνουν το περιεχόμενο αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας, μελετήθηκαν και αναλύθηκαν βάσει ορισμένων αξόνων, επιτρέποντας τη μεταξύ τους σύγκριση. Οι εν λόγω άξονες βάσει των οποίων παρουσιάζεται το περιεχόμενο της παρακάτω συζήτησης αφορούν τη στοχοθεσία της αξιολόγησης, τους δείκτες αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου, τη μεθοδολογία-διαδικασία της αξιολόγησης, τους φορείς αξιολόγησης και τις εκθέσεις καταγραφής.

Στοχοθεσία

Αρχικά, έχοντας ως αφετηρία την ανάλυση και σύγκριση της στοχοθεσίας των εν λόγω νομοθετικών κειμένων, αναφορικά με την αξιολογική διαδικασία, παρατηρείται ταύτιση ως προς τον βασικό σκοπό της ΑΕΕ, ο οποίος αφορά τη βελτίωση του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών μονάδων. Ταυτόχρονα, φαίνεται να ταυτίζονται και οι επιμέρους στόχοι που αφορούν τον εντοπισμό των θετικών στοιχείων και αδυναμιών, τη βελτίωση της σχολικής μονάδας σε επίπεδο παιδαγωγικής και μαθησιακής λειτουργίας, διοικητικής λειτουργίας και λειτουργίας ως επαγγελματική κοινότητα, στο πλαίσιο της οποίας προωθείται η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στις δύο υπουργικές αποφάσεις (Α1 και Β1), αποτελεί ο εντοπισμός σημαντικών εννοιών στην Α1 (1^ο Επεισόδιο αξιολόγησης) οι οποίες απουσιάζουν από τη Β1 (2^ο Επεισόδιο αξιολόγησης). Πιο συγκεκριμένα, οι έννοιες αφορούν τη *διαμόρφωση κουλτούρας* αξιολόγησης ως έναν από τους στόχους, ο οποίος μάλιστα αποτελεί τον βασικό στόχο της Α2, όπου αναφέρεται στο πρώτο έτος εφαρμογής του θεσμού. Η καλλιέργεια κουλτούρας αξιολόγησης κρίνεται σημαντική, καθώς απουσιάζει από τον ελληνικό χώρο της εκπαίδευσης, ενώ σύμφωνα με τη βιβλιογραφία η απουσία αυτή έχει αποτελέσει ανασταλτικό παράγοντα υιοθέτησης και εφαρμογής ενός συστήματος αξιολόγησης (Κουλαϊδής, Παπαδάκης & Δημόπουλος, 2006). Ταυτόχρονα, απουσιάζει η έννοια της *ανατροφοδότησης* η οποία ουσιαστικά συνοδεύει και υποστηρίζει τον σκοπό της αξιολογικής διαδικασίας, δηλαδή τη βελτίωση. Τέλος, στην Α2 γίνεται λόγος για το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, την άμβλυνση κοινωνικών ανισοτήτων, διακρίσεων και καταπολέμηση του αποκλεισμού.

Δείκτες Αξιολόγησης

Αναφορικά με τους δείκτες αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου όπως αποτυπώνονται στο υπό μελέτη υλικό της εργασίας εντοπίζονται τα εξής: Στο πρώτο επεισόδιο, το εκπαιδευτικό έργο αποτιμάται με βάση τρεις αναλυτικές/ερμηνευτικές κατηγορίες: 1. Δεδομένα του σχολείου 2. Εκπαιδευτικές Διαδικασίες 3. Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα. Καθορίζονται 15 δείκτες και 7 τομείς οι οποίοι αντιστοιχούν στις παραπάνω κατηγορίες και επικαλούνται και στην Α2 στο στάδιο της γενικής εκτίμησης της εικόνας του σχολείου. Οι δείκτες αυτοί ταυτίζονται σχεδόν

απόλυτα με τους δείκτες που είχε προτείνει ο Σολομών (1999). Πρόκειται για μια συστημική προσέγγιση, στο πλαίσιο της οποίας δεν λαμβάνονται υπόψη μόνο τα αποτελέσματα (εκροές) αλλά και οι διαδικασίες και τα δεδομένα της σχολικής μονάδας (εισροές).

Η πρόταση για Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας και η σύσταση των παραπάνω τριών κατηγοριών σύμφωνα με τον Σολομών (1999) πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις σε ζητήματα εκπαιδευτικής αξιολόγησης και τις ιδιαίτερες συνθήκες της Ελλάδας και βασίζεται στη λογική της αξιολόγησης ζητημάτων από τα μέλη της σχολικής μονάδας, όχι μόνο για πράγματα που κάνει η ίδια αλλά και για αυτά που καταφέρνει, ενώ προτείνονται και ορισμένα στοιχεία για τα οποία η σχολική μονάδα δεν έχει την ευθύνη στο πλαίσιο ενός συγκεντρωτικού συστήματος. Ωστόσο μπορεί να παρέμβει ως ένα βαθμό (πχ κτίριο και εξοπλισμός). Το γεγονός ότι αυτά τα στοιχεία δεν υποτιμούνται, δηλώνει πως δεν υπάρχει πρόθεση απόδοσης ευθύνης αποκλειστικά στο ανθρώπινο δυναμικό του σχολείου για την χαμηλή ποιότητα εκπαιδευτικού έργου, αφήνοντας στο απυρόβλητο των ευθυνών εξωτερικούς παράγοντες.

Αξιοσημείωτο είναι ότι εν λόγω δείκτης σχετικά με τα μέσα και πόρους της σχολικής μονάδας δεν υφίσταται ως άξονας στη Β1, η οποία αποτελεί τροποποιημένη υπουργική απόφαση με αφαίρεση ορισμένων αξόνων, ανάμεσα τους και ο συγκεκριμένος (Διαχείριση υλικών πόρων και υποδομών). Διαφοροποίηση επίσης εντοπίζεται στην λειτουργία που αφορά την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μέσω της επιμόρφωσης, πεδίο το οποίο απουσιάζει από την Α1. Ταυτόχρονα, απουσιάζει από την Α1 και ο Τομέας/ Άξονας «Σχολείο και Κοινότητα» ο οποίος αφορά τη διαμόρφωση δικτύων σχολείων και την αποτυπώνει την πρόθεση για εξωστρεφή σχολεία.

Ακόμα μία διαφορά έγκειται στο γεγονός ότι στην Β1 ορίζεται η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας βάσει 9 αξόνων σε τετράβαθμη κλίμακα (1 = μη επαρκής λειτουργία, με αρκετά σημεία προς βελτίωση, 2 = επαρκής λειτουργία με κάποια σημεία προς βελτίωση, 3 = καλή λειτουργία, με ελάχιστα σημεία προς βελτίωση, 4 = εξαιρετική λειτουργία). Οι άξονες αυτοί κατηγοριοποιούνται σε τρεις λειτουργίες (Παιδαγωγική και Μαθησιακή Λειτουργία, Διοικητική

λειτουργία, επαγγελματικά ανάπτυξη των εκπαιδευτικών). Το γεγονός αυτό ενισχύει το επιχείρημα των συνδικαλιστικών οργανώσεων περί κατηγοριοποίησης σχολείων και τη δυνατότητα επιλογής του καλύτερου σχολείου από τον γονέα-πελάτη στο πλαίσιο ενός νεοφιλελεύθερου συστήματος. Αντίστοιχα, στην Α1 και Α2 δεν αναφέρεται σχετική κλίμακα, ωστόσο, υπάρχει στο εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ, το οποίο σύμφωνα με το Άρθρο 5 περιλαμβάνει 1) το θεωρητικό πλαίσιο της ΑΕΕ 2) τα Εργαλεία και Διαδικασίες εφαρμογής 3) τα Σχέδια εκθέσεων αξιολόγησης και 4) το πλαίσιο εκπαιδευτικού σχεδιασμού και παραδείγματα σχεδίων δράσεις, και αναρτάται στη σελίδα του ΙΕΠ ώστε να είναι προσβάσιμο από όλα τα σχολεία της χώρας. Στο εν λόγω υλικό αναφέρεται πως *«Τα αποτελέσματα της συζήτησης για την εικόνα του σχολείου αποτυπώνονται περιγραφικά με τη μορφή αιτιολογημένης αξιολογικής κρίσης και ποσοτικά με τη χρήση τετραβάθμιας αριθμητικής κλίμακας (1-4) για κάθε περιοχή του εκπαιδευτικού έργου, όπου: 4 = πολύ καλή (εικόνα χωρίς προβλήματα), 3 = καλή (τα θετικά στοιχεία περισσότερα από τα αρνητικά), 2 = μέτρια (τα προβλήματα είναι περισσότερα από τα θετικά στοιχεία), 1 = προβληματική (αρκετά σοβαρά προβλήματα)»*.

Μεταξύ των δύο υπουργικών αποφάσεων οι οποίες παρουσιάζουν τους δείκτες αποτίμησης του εκπαιδευτικού έργου εντοπίζονται και ταυτίσεις κυρίως στους άξονες/τομείς που αφορούν την ηγεσία και διοίκηση της σχολικής μονάδας, δίνοντας παρεμφερείς δείκτες, ενώ ως κοινοί άξονες/τομείς ανάμεσα στα δύο νομοθετικά κείμενα εμφανίζονται οι σχέσεις και το κλίμα στο σχολείο καθώς και η διδασκαλία και μάθηση, άξονας που ωστόσο αποτιμάται με διαφορετικούς δείκτες, καθώς στο Β1 δίνεται έμφαση στις έννοιες της καινοτομίας και εξωστρέφειας.

Στην Α1 οι άξονες/τομείς είναι συγκεκριμένοι και περιεκτικοί και όχι διευρυμένοι, ενώ δε δίνονται σχετικές βαρύτητες. Στην Β1 άλλοι είναι περισσότερο διευρυμένοι, όπως οι σχέσεις στο σχολείο, και άλλοι όχι, όπως η Διδασκαλία, Μάθηση και Αξιολόγηση. Κάποιοι δείκτες είναι ετεροβαρείς και ταυτόχρονα δεν αποτυπώνεται κάποια σχέση αλληλεπίδρασης ανάμεσα στους άξονες, δε διαφαίνεται συστημική λογική, ενώ στην Α1 η κατηγορία «αποτελέσματα» παραπέμπει στην αλληλεπίδραση των δεικτών που συγκαταλέγονται στα δεδομένα και τις διαδικασίες.

Μεθοδολογία-Διαδικασία αξιολόγησης

Επιπρόσθετα, σημαντική διαφοροποίηση ανάμεσα στα νομοθετικά κείμενα που συνθέτουν τα δύο επεισόδια αποτελεί το είδος της αξιολόγησης, καθώς πέρα από την εσωτερική αξιολόγηση και συγκεκριμένα την *Αυτοαξιολόγηση*, όπως τουλάχιστον αναφέρεται στα κείμενα, στην Β2 προβλέπεται και *εξωτερική αξιολόγηση* χωρίς ωστόσο να αναφέρεται ρητά ο σκοπός της, όπως συμβαίνει με την εσωτερική αξιολόγηση, ο σκοπός της οποίας αποτυπώνεται στο Άρθρο 1.

Η εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση καθορίζεται από τη σχέση του αξιολογητή με το αξιολογούμενο αντικείμενο. Σύμφωνα με το θεωρητικό μέρος της εργασίας (κεφάλαιο 4), η εσωτερική αξιολόγηση διακρίνεται σε ιεραρχική εσωτερική αξιολόγηση, κατά την οποία οι ανώτεροι στη διοικητική ιεραρχία κρίνουν αυτούς που βρίσκονται χαμηλότερα και στη συλλογική εσωτερική αξιολόγηση ή αυτοαξιολόγηση, κατά την οποία οι διαδικασίες της οργανώνονται και παρακολουθούνται από τους ίδιους τους παράγοντες του οργανισμού που αξιολογείται, δηλαδή η σχολική μονάδα στην περίπτωση που εξετάζουμε (Κατσαρού & Δεδούλη, 2008 · Σολομών, 1999). Ενδεχομένως θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε πως η Αυτοαξιολόγηση, όπως χαρακτηρίζεται και θεσμοθετείται στα υπό μελέτη νομοθετικά κείμενα, δεν προτείνεται στην αυτούσια «καθαρή» μορφή της, αλλά μια μάλλον υβριδική μορφή, εφόσον είναι μια διαδικασία η οποία καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το Υπουργείο Παιδείας (δείκτες, διαδικασίες, κριτήρια κ.α).

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας ως εσωτερική διαδικασία εφαρμόστηκε πιλοτικά πριν καθιερωθεί με τις νομοθετικές διατάξεις που συνθέτουν το δεύτερο επεισόδιο. Η διαδικασία της αυτοαξιολόγησης η οποία εστιάζεται στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και όχι του εκπαιδευτικού, συνέβαλε στο να μην αντιμετωπίσει ισχυρές αντιδράσεις και να εφαρμοστεί. Η θέση του ΟΟΣΑ (2011) για την πιλοτική εφαρμογή της είναι ότι αποτελεί μια πρόκληση για την καλλιέργεια κουλτούρας αξιολόγησης στον ελλαδικό χώρο, ενώ υπήρξε σύσταση της συνέχιση της αυτοαξιολόγησης του σχολείου ως κεντρική προτεραιότητα με την επέκταση του μοντέλου αυτού σε όλα τα σχολεία, όπως και έγινε. Ωστόσο στην πράξη, η διαδικασία εκφυλίστηκε, αφού περιορίστηκε στην απλή καταγραφή δεδομένων σε ένα γραφειοκρατικό πλαίσιο, ενώ η ΔΟΕ έδρασε όπως και στο επεισόδιο που λαμβάνει χώρα τη

δεδομένη στιγμή, στέλνοντας στις σχολικές μονάδες ενιαία κείμενα αξιολόγησης. Επομένως, δύσκολα θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι η διαδικασία συνέβαλλε στον σκοπό της αξιολόγησης, όπως διατυπώθηκε στις σχετικές διατάξεις ή υπήρξε εξοικείωση με τη διαδικασία και επομένως καλλιέργεια κουλτούρας.

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας που εφαρμόζεται αυτή τη στιγμή, προβλέπει πέρα από τη διαδικασία της αυτοαξιολόγησης και την εξωτερική αξιολόγηση υπακούοντας στη σύσταση του ΟΟΣΑ για χρήση εξωτερικής αξιολόγησης, ώστε να επικυρώνονται τα αποτελέσματα της αυτοαξιολόγησης, αλλά και την προώθηση της σχολικής αυτονομίας δημιουργώντας και μία βάση για λογοδοσία ταυτόχρονα. Η ανάπτυξη της εξωτερικής αξιολόγησης αποτελεί πρόταση και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι νομοθετικές ρυθμίσεις που συνθέτουν το τελευταίο επεισόδιο και συγκεκριμένα η υπουργική απόφαση που αφορά την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας ακολουθεί μια πιο νεοφιλελεύθερη πολιτική επιδιώκοντας την αυτονομία της μονάδας η οποία σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2016), είναι άμεσα συνυφασμένη με τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, καθώς και με υψηλότερες επιδόσεις μαθητών.

Η διαδικασία της Εσωτερικής Αξιολόγησης ανάμεσα στα δύο επεισόδια αξιολόγησης ταυτίζεται σε σημαντικό βαθμό, καθώς και στις δύο περιπτώσεις πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και προβλέπεται η δόμηση Σχεδίων Δράσης, ενώ η αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου γίνεται βάσει των τομέων/αξόνων και δεικτών, όπως αυτά αποτυπώνονται στα νομοθετικά κείμενα, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας.

Τέλος, αναφορικά με τη διαδικασία της αξιολόγησης, στην Β1 παρουσιάζεται αναλυτικότερα από τη Α1, όπου η διαδικασία που θεσμοθετεί παρουσιάζεται αναλυτικότερα στην Α2. Η διαδικασία εμφανίζει ομοιότητες ανάμεσα στα δύο επεισόδια περιλαμβάνοντας τον αρχικό προγραμματισμό και τα σχέδια δράσης που διαμορφώνεται από το Σύλλογο Διδασκόντων βάσει των αξόνων και δεικτών που προτείνονται, αλλά και την τελική έκθεση αξιολόγησης στο τέλος κάθε διδακτικού έτους, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του σχολείου και το περιεχόμενο της παρουσιάζεται αναλυτικά μόνο στην Β1, η οποία εμπεριέχει μεταξύ άλλων την απομίμηση

των λειτουργιών της σχολικής μονάδας σε τετράβαθμη κλίμακα. Τέλος, σημαντική διαφοροποίηση αποτελεί η συμπερίληψη της εξωτερικής αξιολόγησης στο Β1, σύμφωνα με την οποία συντάσσονται με βάση την έκθεση των σχολικών ομάδων: Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης και Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης και από τους Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης για το σύνολο των σχολικών μονάδων της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Φορείς αξιολόγησης

Όσον αφορά τους φορείς της εσωτερικής αξιολόγησης-αυτοαξιολόγησης και στα δύο επεισόδια φαίνεται να ταυτίζονται καθώς η διαδικασία προγραμματίζεται από τον Διευθυντή και το Σύλλογο Διδασκόντων, ενώ συμμετέχουν στην διαδικασία βοηθητικά ο Σχολικός Σύμβουλος στο 1^ο επεισόδιο αξιολόγησης (Α1 και Α2) ενώ για το δεύτερο εμφανίζεται ως φορέας αντίστοιχα ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης όπως κατονομάζεται (Πρώην Συντονιστής Εκπαιδευτικού Έργου). Ταυτόχρονα, στην Β1 αναφέρεται πως στο προγραμματισμού της αυτοαξιολόγησης δύναται να προσκληθούν ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης, στελέχη του ΚΕΔΑΣΥ, του Κ.Ε.ΠΕ.Α., καθώς και μέλη ΔΕΠ, Ερευνητές από Ερευνητικά Κέντρα και επιστήμονες άλλων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων φορέων.

Ωστόσο, ως υπεύθυνοι για την εφαρμογή της διαδικασίας στο πρώτο επεισόδιο αναφέρονται ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων ενώ στο δεύτερο επεισόδιο η ευθύνη έγκειται στο Διευθυντή/ντρια/Προϊστάμενος/η, κάτι το οποίο οδηγεί σε ορισμένα συμπεράσματα. Πιο συγκεκριμένα, φαίνεται πως ο ρόλος του διευθυντή ενισχύεται αποκτώντας τις αρμοδιότητες εκείνες που του σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας του επιτρέπουν να υπηρετήσει το αυτόνομο σχολείο(www.minedu.gov.gr). Έτσι, παρά το γεγονός ότι αναφορικά με την εσωτερική αξιολόγηση και στα δύο επεισόδια η διαδικασία εφαρμόζεται από το διευθυντή και τον σύλλογο διδασκόντων, στο τελευταίο ο διευθυντής αναφέρεται ρητά ως υπεύθυνος για τη διαδικασία, ενώ σχετικές νομοθετικές διατάξεις βάσει (του άρθρου 10 του ν. 4823) δίνουν το δικαίωμα να παρακάμπτει το Σύλλογο Διδασκόντων προχωρώντας στην εφαρμογή της αξιολόγησης. Το

γεγονός αυτό σε συνδυασμό με το ότι οι κυρώσεις για μη εφαρμογή της διαδικασίας αφορούν την εξέλιξη των στελεχών εκπαίδευσης, δημιουργεί προβληματισμό ο οποίος οδηγεί σε σχετικά συμπεράσματα για μεθοδεύσεις του Υπουργείου Παιδείας και την εφαρμογή της αξιολόγησης από μονοπρόσωπα όργανα.

Η ενίσχυση του ρόλου του Διευθυντή στο πλαίσιο της φιλοσοφίας περί αυτόνομου σχολείου και η εναπόθεση της ευθύνης για εσωτερική αξιολόγηση σε αυτόν, σε συνάρτηση με την ύπαρξη κυρώσεων για την επαγγελματική εξέλιξή του εξασφαλίζει στο Υπουργείο Παιδείας την εφαρμογή των επιβαλλόμενων σχετικών νομοθετικών διατάξεων για την Αξιολόγηση, γεγονός το οποίο εκλαμβάνει ως επιτυχία αφού μέχρι τώρα δεν είχε υιοθετηθεί και εφαρμοστεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης. Η παραδοχή αυτή επιβεβαιώνεται αν αναλογιστούμε πως σε πολλές σχολικές μονάδες, διευθυντές και στελέχη εκπαίδευσης παρακάμπτουν τους Συλλόγους Διδασκόντων, ώστε να προχωρήσει η αξιολογική διαδικασία κάνοντας αναθέσεις ομάδων και σχεδίων δράσεις (alfavita.gr).

Συγκεντρωτικός πίνακας φορέων αξιολόγησης

Εσωτερική αξιολόγηση- Αυτοαξιολόγηση σχολικής μονάδας- Φορείς διαδικασίας	
1^ο Επεισόδιο ΑΕΕ	2^ο Επεισόδιο ΑΕΕ
<ul style="list-style-type: none"> • Διευθυντής • Σύλλογος Διδασκόντων • Σχολικός Σύμβουλος 	<ul style="list-style-type: none"> • Διευθυντής • Σύλλογος Διδασκόντων • Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης

Οι φορείς οφείλουν να συνεργάζονται και να αντιλαμβάνονται τους δείκτες βάσει των οποίων αποτιμούν το εκπαιδευτικό έργο, οι οποίοι πρέπει να είναι προσαρμοσμένοι στο εκάστοτε κοινωνικό-πολιτιστικό πλαίσιο (Chen, Su, Zheng & Li, 2019).

Στη Β1 πέρα από την εσωτερική αξιολόγηση όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, προβλέπεται και εξωτερική αξιολόγηση με φορείς τους Συμβούλους Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης, τους Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης και τους Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης.

Εκθέσεις καταγραφής ΑΕΕ

Αναφορικά με τη σύνταξη εκθέσεων αξιολόγησης, η σημαντικότερη διαφοροποίηση αφορά την τη σύνταξη εκθέσεων εξωτερικής αξιολόγησης στο δεύτερο επεισόδιο, στο πλαίσιο της Εξωτερικής Αξιολόγησης, ενώ κοινό στοιχείο αποτελεί η σύνταξη ετήσιας Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης για την Εσωτερική Αξιολόγησης-Αυτοαξιολόγηση, η οποία προβλέπεται και στα δύο επεισόδια.

Εν κατακλείδι, ανάμεσα στα δύο επεισόδια αξιολόγησης, όπως αυτά αποτυπώνονται στα σχετικά νομοθετικά κείμενα που αποτέλεσαν το υλικό μελέτης της έρευνας, διαπιστώνουμε τα εξής: Τα κείμενα Α1 και Α2 που συνθέτουν το πρώτο επεισόδιο φαίνεται να έχουν ορθότερη προσέγγιση και διατύπωση αναφορικά με τη στοχοθεσίας της Αυτοαξιολόγησης, καθώς ο σκοπός περιλαμβάνει τη διαμόρφωση της κουλτούρας αξιολόγησης στις σχολικές μονάδες, στοιχείο το οποίο απουσιάζει από το Β1. Αναγνωρίζεται επομένως η έλλειψη της σχετικής κουλτούρας από τον ελληνικό εκπαιδευτικό χώρο, γεγονός μάλιστα που έχει λειτουργήσει ανασταλτικά για την υιοθέτηση ενός συστήματος αξιολόγησης. Η έλλειψη αυτή υπάρχει έως σήμερα, παρόλα αυτά η νέα υπουργική απόφαση (Β1) φαίνεται να την αγνοεί, θεσμοθετώντας μάλιστα παράλληλα και την εξωτερική αξιολόγηση. Επίσης, στην Β1 δεν γίνεται κάποια αναφορά στον *ανατροφοδοτικό χαρακτήρα* της διαδικασίας ο οποίος συσχετίζεται άμεσα με την έννοια της *βελτίωσης* δημιουργώντας ερωτηματικά αναφορικά με το τρόπο επίτευξης της βελτίωσης που επικαλείται η νέα υπουργική απόφαση, οδηγώντας στο συμπέρασμα για ικανοποίηση του αιτήματος περί λογοδοσίας.

Ταυτόχρονα, η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης ταυτίζεται σημαντικά ως προς τον τρόπο διεκπεραίωσης της, ωστόσο το πλαίσιο της ΑΕΕ και συγκεκριμένα οι σχετικοί άξονες/τομείς και δείκτες βάσει των οποίων αποτιμάται το εκπαιδευτικό έργο διαφέρουν

σημαντικά, καθώς στο πρώτο επεισόδιο παρατηρείται μια συστημική προσέγγιση, ενώ στο δεύτερο δεν εντοπίζεται κάποια αλληλεξάρτηση και επιρροή ανάμεσα στους άξονες. Επίσης, στο δεύτερο επεισόδιο υπάρχει σύζευξη της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, επιλογή η οποία συμφωνεί με τις διεθνείς τάσεις και προτάσεις, όπως και η προώθηση της αυτονομίας της σχολικής μονάδας η οποία επιτυγχάνεται μέσω της ενίσχυσης του ρόλου του Διευθυντή, καθιστώντας τον υπεύθυνο για την Εσωτερική Αξιολόγηση-Αυτοαξιολόγηση, ευθύνη την οποία στο πρώτο επεισόδιο ο Διευθυντής μοιράζεται με το Σύλλογο Διδασκόντων.

Συμπερασματικά, με βάση όσα αποτυπώθηκαν τόσο στο θεωρητικό όσο και στο ερευνητικό μέρος της εργασίας, φαίνεται πως η νομοθεσία γενικότερα αλλά και όσον αφορά την εκπαιδευτική αξιολόγηση ειδικότερα, μεταβάλλεται στο χρόνο, όχι πάντα με αρμονικές αλλαγές, καθώς παρατηρούμε ανάμεσα στις θεσμικές ρυθμίσεις σημαντικές αλλαγές που αφορούν τόσο τη μεθοδολογία και διαδικασία της αξιολογικής διαδικασίας, όσο και τους φορείς και τα σχετικά κριτήρια αξιολόγησης. Ταυτόχρονα, ο σκοπός, η μορφή και το γενικότερο πλαίσιο της αξιολογικής διαδικασίας αποτυπώνουν την εκάστοτε εκπαιδευτική πολιτική και πρόθεση του Υπουργείου Παιδείας ενώ οι διεθνείς τάσεις και η ευρωπαϊκή πολιτική φαίνεται να επηρεάζουν την εκπαιδευτική ατζέντα της χώρας, η οποία οφείλει να ανταποκρίνεται και να προσαρμόζει τις υιοθετούμενες αλλαγές βάσει των ιδιαιτεροτήτων της (Τσαούσης, 2007). Η υιοθέτηση της Αυτοαξιολόγησης σε επίπεδο σχολικής μονάδας αποτελεί μια γενικότερη τάση η οποία συνδέεται με την ενίσχυση της αυτονομίας των σχολικών μονάδων και την τάση της αποκέντρωσης, ενώ οι δείκτες αποτελούν ένα τρόπο σύγκλισης των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων και τη συγκριτική αποτίμηση τους (Βαβουράκη, Ζουγανέλη, Σοφού, & Κούτρα, 2007).

Τα υπό μελέτη νομοθετικά κείμενα, αποτυπώνουν τις διεθνείς επιρροές, παρουσιάζοντας τάσεις σύμπλευσης, αλλά και την ιδεολογική κατεύθυνση της εκάστοτε εκπαιδευτικής πολιτικής με την τελευταία να παρουσιάζεται σαφώς πιο νεοφιλελεύθερη, ενώ εντοπίζεται η πρόθεση για εξωστρέφεια των σχολικών μονάδων. Η αξιολόγηση ως διαδικασία είναι αναγκαία, ενώ το συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα της χώρας την καθιστά ενδεχομένως απαραίτητη για τον έλεγχο άσκησης της εκπαιδευτικής πολιτικής. Η απαίτηση της σύγχρονης κοινωνίας για αξιολόγηση στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στο επιχείρημα περί ποιότητας αλλά και λογοδοσίας,

ωστόσο στο παρόν συγκεντρωτικό εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο δεν έχει υιοθετήσει και εφαρμόσει ένα ολοκληρωμένο σύστημα αξιολόγησης, η Αυτοαξιολόγηση θα ήταν η προσφορότερη επιλογή για την δημιουργία και υιοθέτηση μιας σχετικής κουλτούρας και όχι συνδυαστικά με την εξωτερική αξιολόγηση σε πρώτη φάση όπως ορίζεται στην τελευταία υπουργική απόφαση. Η έλλειψη της σχετικής κουλτούρας σε συνδυασμό με την συγκυρία της πανδημίας που άλλαξε την κανονικότητα στα σχολεία, ενδεχομένως δικαιολογεί τις αντιδράσεις του εκπαιδευτικού κόσμου αναφορικά με την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων σχετικά με την εκπαιδευτική αξιολόγηση που προωθεί αυτή τη στιγμή το Υπουργείο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

Αθανασίου, Λ. – Γεωργούση, Κ., (2006). Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου: Προβλήματα και προοπτικές. *Πρακτικά του 1ου Εκπ/κου Συνεδρίου "Το ελληνικό σχολείο και οι προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας"* (Ιωάννινα, 12-14/5/06).

ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ- ΡΕΠΠΑ, Α. (1999), *Εκπαιδευτική διοίκηση, ανάπτυξη και πολιτική: Η δευτεροβάθμια τεχνική-επαγγελματική εκπαίδευση και η περιφερειακή της διάσταση στην Ελλάδα: 1980-1990*. Αθήνα: Έλλην.

Αθανασούλα – Ρέππα, Α., (2006). «Η αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού και του έργου του στην Ελλάδα», στο συλλογικό : Πασιαρδής, Π., Σαββίδης, Γ., & Τσιάκκιρος, Α., (επιμ). *Η αξιολόγηση του Διδακτικού Έργου των Εκπαιδευτικών από τη Θεωρία στην Πράξη*, Αθήνα: ΕΛΛΗΝ, σελ. 39-60.

Αθανασούλα-Ρέππα, Α. (2008). *Εκπαιδευτική Διοίκηση και Οργανωσιακή Συμπεριφορά. Η Παιδαγωγική της διοίκησης της εκαπίδευσης*. Αθήνα: Έλλην.

Αναστασίου, Μ. (2014). Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου: απόψεις εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Στο: Κ. Δ. Μαλαφάντης, Β. Παπαδοπούλου, Σ. Αυγητίδου, Γ. Ιορδανίδης, Ι. Μπέτσας (επιμ.), *Πρακτικά 9ου Συνεδρίου «Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα»*, Τόμος Β'. Αθήνα: Διάδραση.

Ανδρέου, Α. (1992). Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού έργου: Βασική κατάρτιση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. *Εκδοτικός όμιλος Συγγραφέων-Καθηγητών, Αθήνα*.

Ανδρέου, Α., & Παπακωνσταντίνου, Γ. (1994). Εξουσία και οργάνωση-διοίκηση του εκπαιδευτικού συστήματος. *Νέα Σύνορα-Λιβάνης, Αθήνα*.

APPLE, M. (2002), Αν η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών είναι η απάντηση, ποια είναι η ερώτηση; στο: Κάτσικας, Χ. / Καββαδίας, Γ. (επιμ.), «*Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση – Ποιος, ποιον και γιατί*», (σσ.151-159). Αθήνα: Σαββάλας

Βαβουράκη, Α., Ζουγανέλη, Α., Σοφού, Ε., & Κούτρα, Χ. (2007). Ευρωπαϊκές θέσεις για την ποιότητα στην εκπαίδευση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών θεμάτων*, 13, 33, 42, 135-151.

Βάμβουκας, Μ.Ι. (2010). *Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία*. (9^η έκδ.). Αθήνα: Εκδόσεις Γρηγόρη.

Βλάχος, Δ., Δαγκλής, Ι., & Βαβουράκη, Α. (2007). Διερεύνηση της ποιότητας της εκπαίδευσης: Βασικές αρχές και σχεδιασμός της έρευνας. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 13, 5-9.

ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Κ. / ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ, Α. (2001), *Γραφειοκρατικός μηχανισμός προσαρμογής για την αξιολόγηση και την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών: στόχος ο σκεπτόμενος εκπαιδευτικός*, τ.119, σ.20-29. Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση.

Γκότοβος, Α.Ε. (1986). *Η λογική του υπαρκτού σχολείου*. Αθήνα: Gutenberg.

Γρόλλιος, Γ., Λιάμπας, Τ., & Τζήκας, Χ. (2002). Ορισμένα ζητήματα σχετικά με την ιστορία της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού. Στο Χ. Κάτσικας & Γ. Καββαδία (Επιμ.). Στο: Χ. Κάτσικας, & Γ. Καββαδίας (Επιμ.), *Αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Ποιος, ποιον και γιατί*. (σσ, 113-135). Αθήνα: Σαββάλας.

Δεφανάρα, Β., (2014). *Το νέο Πλαίσιο Αξιολόγησης: Απόψεις Διευθυντών και Σχολικών Συμβούλων περί Αξιολόγησης Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμια Εκπαίδευσης και του έργου αυτών*, Διπλωματική εργασία, Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Π.Τ.Δ.Ε.

Δημητρόπουλος, Ε. (2002). *Εκπαιδευτική Αξιολόγηση: Η Αξιολόγηση της Εκπαίδευσης και του Εκπαιδευτικού Έργου*. Αθήνα: Γρηγόρης.

Δημητρόπουλος, Ε. (2010). *Εκπαιδευτική αξιολόγηση: Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου*. Αθήνα: Γρηγόρης.

ΔΟΥΚΑΣ, Χ. (2000), *Εκπαιδευτική πολιτική και εξουσία. Η περίπτωση της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών (1982-1994)*, 2η έκδοση. Αθήνα: Γρηγόρης

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ε. (2000). Ευρωπαϊκή Έκθεση για την ποιότητα της σχολικής εκπαίδευσης. Δεκαέξι δείκτες ποιότητας. *Δεκαέξι δείκτες για την Εκπαίδευση: Γενική Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Πολιτισμού, Βρυξέλλες.*

Ζαμπέτα, Ε., (1994). *Η Εκπαιδευτική Πολιτική στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση 1974- 1989.* Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο

Ζουγανέλη, Κ., Καφετζόπουλος, Κ., Σοφού, Ε. & Τσάφος, Β. (2007). Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, (13)135-151.

Θεριανός, Κ., (2007). «Αξιολόγηση και σχολείο: παλιός και νέος επιθεωρητισμός», Κυριακάτικη Αυγή, Παιδεία και Κοινωνία, τεύχος 20, Ιανουάριος.

Ιορδανίδης, Γ. Δ. (2002). *Ο ρόλος του προϊσταμένου διεύθυνσης και γραφείου εκπαίδευσης.* Θεσσαλονίκη:Κυριακίδη.

Καρατζιά-Σταυλιώτη, Ε., & Λαμπρόπουλος, Χ. (2006). Αξιολόγηση, αποτελεσματικότητα και ποιότητα στην Εκπαίδευση. *τ. 86*, 81-86.

Κασσωτάκης, Μ. (1992). Το αίτημα της αντικειμενικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου και τα προβλήματά του. Στο: Ανδρέου, Α. (επιμ.). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου: βασική κατάρτιση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Αθήνα: Εκδοτικός όμιλος Συγγραφέων-Καθηγητών, σ. 46-70.

Κασσωτάκης, Μ. (2005). Αξιολόγηση και Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών. Στο *Κοσμίδου-Hardy, Χ.(Επιμ.) Ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου και αξιολόγηση*, σελ, 64-81.

Κασσωτάκης, Μ. (2016). Οι σύγχρονες διεθνείς τάσεις στους τομείς της αξιολόγησης των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών και η περίπτωση της Ελλάδας. Στο ΜΙ Κασσωτάκης (Επιμ.). *Πρακτικά του Α' Επιστημονικού Συνεδρίου της ΕΕΕΑ Αξιολόγηση των Σχολικών Μονάδων και των Εκπαιδευτικών: Σύγχρονες τάσεις διλήμματα και προοπτικές*, 43-75. Anti για 21__

Κατσαρός, Ι. (2008). Οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης. Αθήνα: ΥΠΕΠΘ, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Κατσαρού, Ε., & Τσάφος, Β. (2001). Εφαρμόζοντας το Πειραματικό Πρόγραμμα «Εσωτερική Αξιολόγηση και Προγραμματισμός Έργου στη Σχολική Μονάδα: Το Παράδειγμα των Διερευνητικών Πρακτικών». Στο Γ. Μπαγάκης (Επιμ.). *Συνέδριο Αξιολόγησης Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και Σχολείου, 19-21 Μαΐου 2000*, 206-213.

ΚΑΤΣΑΡΟΥ, Ε. / ΔΕΔΟΥΛΗ, Μ. (2008), *Επιμόρφωση και αξιολόγηση στο χώρο της εκπαίδευσης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Κάτσικας, Χ., Θεριανός, Κ., Τσιριγώτης, Θ. & Καββαδίας, Γ. (2007). *Η αξιολόγηση στην Εκπαίδευση*. Αθήνα: Λιβάνη.

ΚΑΨΑΛΗΣ, Α.- ΧΑΝΙΩΤΑΚΗΣ, Ν. (2011). *ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ*. Θεσσαλονίκη: Αδελφών Κυριακίδη

Κουλαϊδής, Β., Ν. Παπαδάκης & Κ. Δημόπουλος (2006). *Πρόγραμμα PISA: Αποτίμηση και προκλήσεις*, Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση, εξαμηνιαία έκδοση της Ελληνικής Εταιρείας Συγκριτικής Εκπαίδευσης και του Εργαστηρίου Συγκριτικής Παιδαγωγικής, Διεθνούς Εκπαιδευτικής Πολιτικής και Επικοινωνίας, εκδ. Πατάκη, 6:33-57.

Κουτούζης, Μ. & Χατζηευστρατίου, Ι. (1999). Αξιολόγηση στην Εκπαιδευτική Μονάδα. Στο: Αθανασούλα-Ρέππα, Α., Κουτούζης, Μ. & Χατζηευστρατίου, Ι. (επιμ.). *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης*. (σσ. 13-43). Πάτρα: ΕΑΠ

Κουτούζης, Μ. (1999). Η εκπαιδευτική μονάδα ως οργανισμός. Στο Αθανασούλα-Ρέππα, Α., Κουτούζης, Μ., Μαυρογιώργος, Γ., Νιτσόπουλος, Β. & Χαλκιώτης, Δ. *Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Κουτούζης, Μ. (2012). Διοίκηση-Ηγεσία-Αποτελεσματικότητα: Αναζητώντας πεδίο εφαρμογής στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Στο: Καρακατσάνη, Δ. & Παπαδιαμαντάκη, Γ.(Επιμ.), *Σύγχρονα Θέματα Εκπαιδευτικής Πολιτικής*. Αθήνα: Επίκεντρο.

Κουτούζης, Μ. (2003). Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση: Εξηγήσεις και παρεξηγήσεις. *Η λέσχη των εκπαιδευτικών*, 30, 28-29.

Κουτούζης, Μ. (2008). Αξιολόγηση στην Εκπαιδευτική Μονάδα. Στο: Αθανασούλα-Ρέππα, Α., Κουτούζης, Μ., Χατζηευστρατίου, Ι. & Κόκκος, Α. (επιμ.). Διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων: Κοινωνική και Ευρωπαϊκή Διάσταση της Εκπαιδευτικής Διοίκησης (σσ. 13-38). Πάτρα: ΕΑΠ.

Κυριαζή, Ν. (2011). Η κοινωνιολογική έρευνα. Κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών. Αθήνα:Πεδίο.

Κωνσταντίνου, Χ. (2000), *Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού ως κοινωνική, παιδαγωγική και επαγγελματική αναγκαιότητα*. Ιωάννινα: Επιστημονική Επετηρίδα Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, Νο 13, σ. 75-87.

Κωνσταντίνου, Χ. (2004) *Η αξιολόγηση της επίδοσης του μαθητή ως παιδαγωγική λογική και σχολική πρακτική*. Αθήνα: Gutenberg

Κωστίκης, Β. (1998). *Εκπαιδευτικά Συστήματα. Οργάνωση & Διοίκηση. Συστημική Προσέγγιση*. Αθήνα: «ΕΛΛΗΝ».

Λαΐνας, Α. (2000). Διοίκηση και Προγραμματισμός σχολικών Μονάδων: επιστημονικές προσεγγίσεις και ελληνική πραγματικότητα. Στο Ζ. Παπαναούμ (επιμ.) *Ο Προγραμματισμός του Εκπαιδευτικού Έργου στη σχολική Μονάδα*, Θεσσαλονίκη: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Λυμπέρης, Λ. (2012). Συγκεντρωτισμός – αποκέντρωση στη Διοίκηση του Εκπαιδευτικού Συστήματος: Θεωρητικός Προβληματισμός – Πρακτικές Δυτικών Χωρών. *Τα Εκπαιδευτικά*, 103, 104, 133-144.

- MacBeath, J. (2001). *Η Αυτοαξιολόγηση στο Σχολείο: Ουτοπία και Πράξη*. (Χ. Δούκας, Ζ. Πολυμεροπούρου, Επιμ., Χ. Δούκας, & Ζ. Πολυμεροπούλου, Μεταφρ.) Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Μαντάς, Π., Ταβουλάρη, Ζ., & Δαλαβίκας, Θ. (2009). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. *Επιθεώρηση εκπαιδευτικών θεμάτων*, 15, 195-209.
- Ματσαγγούρας, Η. (2002). *Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας, τόμος Β', Στρατηγικές Διδασκαλίας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Μαστροδήμος, Π., (2013). *Αξιολόγηση της απόδοσης των εκπαιδευτικών και των στελεχών διοίκησης των εκπαιδευτικών μονάδων. Διερεύνηση απόψεων των εκπαιδευτικών*, Διπλωματική Εργασία, Πάτρα: ΕΑΠ.
- Ματθαίου, Δ. (1997), *Συγκριτική Σπουδή της Εκπαίδευσης. Θεωρήσεις και Ζητήματα*, Αθήνα: Αυτοέκδοση.
- Ματθαίου, Δ. (2000). *Οδηγός για την αξιολόγηση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
- Ματθαίου, Δ. (2007). Ποιότητα στην εκπαίδευση: Ιδεολογικές ορίζουσες, εννοιολογήσεις και πολιτικές—Μια συγκριτική θεώρηση. *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 13, 10-32.
- Ματθαίου, Δ., Ξωχέλλης, Π., Παπαναούμ, Ζ., & Πολυμεροπούλου, Ζ. (2000). Οδηγός αποτίμησης και σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.
- ΜΑΥΡΟΓΙΩΡΓΟΣ, Γ. (1993), *Εκπαιδευτικοί και Αξιολόγηση*. Αθήνα: Σύγχρονη Εκπαίδευση.
- Μαυρογιώργος, Γ. (2002). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού: η εναρμόνιση του πανοπτισμού. Στο: Κάτσικας, Χ. & Καββαδίας, Γ. (επιμ.). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση - Ποιος, ποιον και γιατί*. (σσ. 139-150). Αθήνα: Σαββάλας.

Μαυρογιώργος, Γ., (2008). Η εκπαιδευτική μονάδα ως φορέας διαμόρφωσης και άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής. Στο Α. Αθανασούλα-Ρέππα, Α. Διακοπούλου, Μ. Κουτούζης, Γ. Μαυρογιώργος, & Δ. Χαλκιώτης (επιμ.) *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική*, Τόμος Α. Πάτρα: ΕΑΠ.

Μπάρδα, Δ., & Κουτούζης, Μ. (2021). Ο συνδικαλιστικός λόγος και η συμβολή του στον δημοκρατικό διάλογο: Ο λόγος της ΔΟΕ για την αξιολόγηση. *Διάλογοι! Θεωρία και πράξη στις επιστήμες αγωγής και εκπαίδευσης*.

Μπουζάκης Σ. (1998) *Η αξιολόγηση στην Ελλάδα. Εισήγησή του: Η αξιολόγηση στον σύγχρονο κόσμο, Μια ιστορικό-συγκριτική προσέγγιση*. Χίος, Πανελλήνιο Συνέδριο ΔΟΕ-ΠΟΕΔ, 45-57

Μπουζάκης, Σ. (2002). Εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στην Ελλάδα , δύο τόμοι. Αθήνα : Gutenberg.

Μπουζάκης Σ. (2003). «*Νεοελληνική Εκπαίδευση (1821-1999)*». Αθήνα : Gutenberg

Νανούρης, Δ. (2003). Πώς αξιολογούν την αξιολόγηση. Στο *Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, Τεύχος, 7(9)*, 44-45.

Ναζάκης, Α. (2002). Η αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Στο: Κάτσικας, Χ. & Καββαδίας, Γ. (επιμ.). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Ποιος ,ποιόν και γιατί*. Αθήνα: Σαββάλας, σ. 213-230

Ντολιοπούλου, Ε. & Γουργιώτου, Ε. (2008). *Η αξιολόγηση στην εκπαίδευση. Με έμφαση στην προσχολική*. Αθήνα: Gutenberg.

Ξωχέλλης, Π. (2006). Η αξιολόγηση του έργου του εκπαιδευτικού. *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση, 7*, 42-59.

ΟΟΣΑ (2011). «Καλύτερες Επιδόσεις και Επιτυχείς Μεταρρυθμίσεις στην Εκπαίδευση, Συστάσεις για την Εκπαιδευτική Πολιτική στην Ελλάδα».

Παμουκτσόγλου, Α., (2003). *Αξιολόγηση και Σχολικός Σύμβουλος, Συνιστώσες της Σχολικής Αποτελεσματικότητας*. Αθήνα: Σύγχρονη Εκδοτική.

- Παπαδημητρακόπουλος, Β. (2006). Για μια εσωτερική αξιολόγηση της σχολικής μονάδας. Στο: *Επιστημονικό Βήμα*, 6, 43-59.
- Παπακωνσταντίνου, Π. (1993). *Εκπαιδευτικό έργο και αξιολόγηση στο σχολείο*. Αθήνα: Έκφραση.
- Παπαναούμ-Τζίκα, Ζ. (2000). *Ο προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα: από τη θεωρία στην πράξη*, ΕΠΕΑΕΚ, Ενέργεια 1.1.α, Έργο ΣΕΠΠΕ Θεσσαλονίκη, Action ΑΕ.
- Πασιαρδής, Π. (1996). Η αξιολόγηση του έργου των εκπαιδευτικών. Αθήνα: Γρηγόρης
- Πασιαρδής, Π. (2005). Σύγχρονες τάσεις στην αξιολόγηση του διδακτικού έργου των εκπαιδευτικών. Στο Π. Πασιαρδή, Γ. Σαββίδης & Α. Τσιάκκρος (Έκδοση). *Η αξιολόγηση του διδακτικού έργου των εκπαιδευτικών*, 63-85.
- Πασιάς, Γ. (2006). *Ευρωπαϊκή Ένωση και Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Πηγιάκη, Π. (2000). Εκπαιδευτική Πολιτική και Απεργία Διαρκείας. ΟΛΜΕ, 1993-1997. Στρατηγικές εξουσίας και ιδεολογικά σύμβολα. *Πόπη Πηγιάκη, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα*.
- Ρηγοπούλου - Σεραφείμ, Ε. (2002). Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου και συναίνεση. *Η Λέσχη των εκπαιδευτικών*, (28), 28 - 39.
- Rogers, A. (1999). *Η Εκπαίδευση Ενηλίκων* (μτφ. Μ. Παπαδοπούλου & Μ. Τόμπρου). Αθήνα: Εκδ. Μεταίχμιο.
- Σολομών, Ι. (1998). Μοντέλα και πρακτικές εκπαιδευτικής αξιολόγησης: Μορφές κοινωνικού ελέγχου και συγκρότηση παιδαγωγικών υποκειμένων. *Virtual school, The sciences of education on line*, 1(2).
- Σολομών, Ι. 1999. Εσωτερική αξιολόγηση και προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα. Α' Μέρος, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο – Τμήμα Αξιολόγησης.
- Σταμέλος, Γ., Βασιλόπουλος, Α.(2004), Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πολιτική .Αθήνα : Μεταίχμιο
- Τσαούσης, Δ. Γ. (2007). Η εκπαιδευτική πολιτική των διεθνών οργανισμών: παγκόσμιες και ευρωπαϊκές διαστάσεις.

Υφαντή, Α. (2003). Οι επιρροές της παγκοσμιοποίησης στις εκπαιδευτικές πρακτικές: Η περίπτωση του εκπαιδευτικού στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο Γ. Μπαγάκης, *Ο εκπαιδευτικός και η ευρωπαϊκή διάσταση στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Φασούλης, Κ. (2001). Η Ποιότητα στη Διοίκηση του Ανθρώπινου Δυναμικού της Εκπαίδευσης. Κριτική Προσέγγιση στο Σύστημα Δ.Ο.Π., *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων*, 4, Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Χαϊδεμενάκου, Σ. (2006). Αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και οι εκπαιδευτικοί: Από την πλευρά εκπαιδευτικών Β/θμιας Εκπαίδευσης του Ν. Θεσπρωτίας, *Πρακτικά 1 Εκπαιδευτικού Συνεδρίου. Θεσπρωτίας. Πρακτικά του 1ου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου «Το ελληνικό σχολείο και οι προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας*, 123-134.

Χαραλάμπους, Δ., & Γκανάκας, Ι. (2006). Το ζήτημα της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και του εκπαιδευτικού έργου στη μεταπολιτευτική Ελλάδα: επίσημες πολιτικές και συνδικαλιστικές αντιστάσεις. *Συγκριτική και Διεθνής Εκπαιδευτική Επιθεώρηση*, 7, 13-41.

ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ, Γ. (2004), *Γνώθι το curriculum*. Αθήνα: Ατραπός.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

Babbie, E. R. (1973). *Survey research methods*. Wadsworth.

Chen, H., Su, Y., Zheng, Q., & Li, L. (2019). Towards an operationalized and effective school self-evaluation system: An ongoing action research study in Chinese secondary schools since 2011. *Studies in Educational Evaluation*, 60, 117-129. doi: 10.1016/j.stueduc.2018.12.005

Creemers, B. P., & Kyriakides, L. (2006). Critical analysis of the current approaches to modelling educational effectiveness: The importance of establishing a dynamic model. *School effectiveness and school improvement*, 17(3), 347-366.

- Cuéllar-Marchelli, H. (2003). Decentralization and privatization of education in El Salvador: Assessing the experience. *International Journal of Educational Development*, 23(2), 145-166.
- Dale, R., & Robertson, S. L. (2002). The varying effects of regional organizations as subjects of globalization of education. *Comparative education review*, 46(1), 10-36.
- Ehren, M. C., Altrichter, H., McNamara, G., & O'Hara, J. (2013). Impact of school inspections on improvement of schools—describing assumptions on causal mechanisms in six European countries. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 25(1), 3-43.
- Eurydice, (2004). Evaluation of Schools providing Compulsory Education in Europe. Αντλήθηκε από: www.eurydice.org.
- Gielen, S., Dochy, F., Onghena, P., Struyven, K., & Smeets, S. (2011). Goals of peer assessment and their associated quality concepts. *Studies in Higher Education*, 36(6), 719-735
- Grek, S. (2010). International organisations and the shared construction of policy 'problems': Problematisation and change in education governance in Europe. *European Educational Research Journal*, 9(3), 396-406.
- Grisay, A., & Mahlck, L. (1991). The Quality of Education in Developing Countries: A Review of Some Research Studies and Policy Documents. *Issues and Methodologies in Educational Development: An IIEP Series for Orientation and Training*, 3.
- Hutchinson, C., & Young, M. (2011). Assessment for learning in the accountability era: Empirical evidence from Scotland. *Studies in Educational Evaluation*, 37(1), 62-70.
- Istance, D. (2011). *Innovative learning environments: An international OECD project*. East Melbourne: Centre for Strategic Education.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis: An introduction to its methodology*. London: Sage publications

Matsopoulos, A. S., Griva, A. M., Psinas, P., & Monastiriotti, I. (2018). Teacher evaluation in the era of globalization: Teachers' views on evaluation, quality, and resilience in the Greek educational system. *Community Psychology in Global Perspective*, 4(1), 1-19.

Meuret, D., & Morlaix, S. (2003). Conditions of success of a school's self-evaluation: Some lessons of an European experience. *School effectiveness and school improvement*, 14(1), 53-71.

Mitter, W. (2004). Rise and decline of education systems: a contribution to the history of the modern state. *Compare: A Journal of Comparative and International Education*, 34(4), 351-369.

Morley, L., & Rassool, N. (2000). School effectiveness: New managerialism, quality and the Japanization of education. *Journal of Education Policy*, 15(2), 169-183.

OECD, (2006). *Education Policy Analysis*, Paris: OECD

Ozga, J. (2009). Governing education through data in England: From regulation to self-evaluation. *Journal of education policy*, 24(2), 149-162.

Rinne, R. (2008). The growing supranational impacts of the OECD and the EU on national educational policies, and the case of Finland. *Policy Futures in Education*, 6(6), 665-680.

Stronge, J. (2010). *Evaluating what good teachers do: Eight research-based standards for assessing teacher excellence*. Larchmont, NY: Eye On Education

Tsiakkiros, A., & Pashiardis, P. (2002). Strategic planning and education: the case of Cyprus. *International Journal of Educational Management*.

Zmas, A. (2012). The transformation of the European educational discourse in the Balkans. *European Journal of Education*, 47(3), 364-377.

Νομοθετικά κείμενα

NOMΟΣ 2986/2002

NOMΟΣ 3848/2010

NΟΜΟΣ 3966/2011

NΟΜΟΣ 4142/2013

NΟΜΟΣ 4547/2018

NΟΜΟΣ 4692/2020

NΟΜΟΣ 4823/2021

Υ.Α. 30972/Γ1/15-03-2013

Υ.Α. 1816/ΓΔ4/7-01-2019

Υ.Α. 6603/ΓΔ4/20-01-2021

Υ.Α. 108906/ΓΔ4/10-09-2021

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Γ1/37100/31-03-2010

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Γ1/14841/13-12-2012

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 190089/Γ1/10-12-2013

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 144032/ΓΔ4/10-11-2021

Π.Δ. 152/2013

Πηγές

www.doe.gr

www.oecd.org

www.minedu.gov.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

10797

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 614

15 Μαρτίου 2013

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας - Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης. 1
- Εξουσιοδότηση υπογραφής «ΜΕ ΕΝΤΟΛΗ ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ» στους Προϊσταμένους της Διεύθυνσης Ανάπτυξης της Περιφερειακής Ενότητας Τρικάλων. 2
- Έγκριση υπερωριακής απασχόλησης με αμοιβή κατά τις απογευματινές ώρες, μονίμων υπαλλήλων του Τμήματος Εμπορίου και Τουρισμού της Δ/σης Ανάπτυξης της ΠΕ Σερρών, για διενέργεια Περιοδικού Ελέγχου Μέτρων και Σταθμών έτους 2013. 3
- Τροποποίηση της με Α.Π. 001940/4-1-2013 απόφασης καθιέρωσης υπερωριακής κ.λπ. εργασίας για τους μονίμους υπαλλήλους των διαφόρων υπηρεσιών του Δήμου Αθηναίων για το χρονικό διάστημα Ιανουάριος - Ιούνιος 2013. 4

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

- Αριθμ. 30972/Γ1 (1)
Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας - Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 και 2 του ν. 2986/2002 (ΦΕΚ 24 Α' /13-2-2002) «Οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης, αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και των εκπαιδευτικών, επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις».
2. Τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 3848/2010 (ΦΕΚ 71 Α' /19-5-2010) «αναβάθμιση του ρόλου του εκπαιδευτικού-καθιέρωση κανόνων αξιολόγησης και αξιοκρατίας στην εκπαίδευση και άλλες διατάξεις».
3. Τις διατάξεις των άρθρων 1 και 21 του ν. 3966/2010 (ΦΕΚ 118 Α' /24-5-2011) «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτι-

κής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» και άλλες διατάξεις».

4. Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα, όπως κωδικοποιήθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).

5. Τη με αριθμ. 76051/04-07-2012 (ΦΕΚ 2091/05.07.2012, τ.Β') απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού με θέμα: «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού Θεόδωρο Παπαθεοδώρου».

6. Το πιλοτικό - ερευνητικό έργο «Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της σχολικής μονάδας- Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης» (ΑΕΕ) του ΕΣΠΑ («Άξονες Προτεραιότητας 123 - Οριζόντια Πράξη» με MIS 295381), όπως τροποποιήθηκε με την με την υπ' αριθμ. 5028/29-03-12 απόφαση της Ειδικής Γραμματέως ευρωπαϊκών πόρων του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α., αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός της αξιολόγησης

1. Η σχολική μονάδα αποτελεί το βασικό φορέα προγραμματισμού και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού της έργου.
2. Σκοπός της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου (ΑΕΕ) είναι η βελτίωση και η ποιοτική αναβάθμιση όλων των διαστάσεων και των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου επιδιώκεται η διαμόρφωση κουλτούρας αξιολόγησης στα σχολεία, η ενίσχυση της συνεργασίας και της συμμετοχής μεταξύ των μελών της σχολικής κοινότητας, η ενίσχυση της αυτογνωσίας και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, η απόκτηση εμπειριών από στελέχη και εκπαιδευτικούς στο πεδίο της αξιολόγησης, η ανάδειξη θετικών σημείων και αδυναμιών και η ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο χώρο του σχολείου.
3. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου συμβάλλει στην αρτιότερη διοίκηση και λειτουργία των σχολικών μονάδων, στην αποτελεσματική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, στην ενίσχυση των σχέσεων και

των συνεργασιών στο σχολείο, στην αναβάθμιση των διδακτικών και παιδαγωγικών πρακτικών, στην προώθηση της καινοτομίας, στην ανάπτυξη υποστηρικτικών και αντισταθμιστικών πρακτικών. Επίσης, συμβάλλει στην ανάδειξη των επιτευγμάτων των σχολείων, στην διάχυση των καλών πρακτικών, στην επισήμανση των αδυναμιών του εκπαιδευτικού συστήματος και στην ανατροφοδότηση για το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής και τον καθορισμό επιμορφωτικών και άλλων παρεμβάσεων.

4. Η αξιολόγηση αποτελεί μια διαδικασία κινητοποίησης όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής κοινότητας για την ανάπτυξη δράσεων με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης, την ισόρροπη και ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών, την ενίσχυση της ισότητας και την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, την καταπολέμηση των διακρίσεων και του αποκλεισμού και το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.

Άρθρο 2 Πεδίο εφαρμογής

1. Οι σχολικές μονάδες όλων των τύπων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας (πεδίο εφαρμογής: άρθρο 4 παρ. 1 και 2 του ν. 2986/2002 και άρθρο 32, παρ. 2 του ν. 3848/2010) αξιολογούν κάθε έτος το εκπαιδευτικό τους έργο ως προς την επίτευξη των εκπαιδευτικών στόχων.

2. Κάθε σχολική μονάδα μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου, θέτει τους εκπαιδευτικούς στόχους, προγραμματίζει τις δραστηριότητες του σχολικού έτους και καταρτίζει ειδικά προγράμματα δράσης με σκοπό την αντιμετώπιση προβλημάτων και αδυναμιών και τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού της έργου.

Άρθρο 3 Το Πλαίσιο της ΑΕΕ

1. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου (ΑΕΕ) στη σχολική μονάδα πραγματοποιείται με βάση το πλαίσιο της ΑΕΕ. Στη διαδικασία της αξιολόγησης λαμβάνονται υπόψη τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο, τα οποία αντιστοιχούν στις ακόλουθες αναλυτικές/ερμηνευτικές κατηγορίες του εκπαιδευτικού έργου:

- Δεδομένα του σχολείου
- Εκπαιδευτικές Διαδικασίες
- Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα

Το εκπαιδευτικό έργο αποτιμάται με δείκτες ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, οι οποίοι έχουν τα δικά τους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, αποκτούν διαφορετική σημασία κατά την υλοποίηση του εκπαιδευτικού έργου, η αξία τους επηρεάζεται από τις διαφορές μεταξύ των σχολικών μονάδων και συμβάλλουν με διαφορετικό τρόπο στη διαδικασία και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης (Παράρτημα).

2. Η αναλυτική παρουσίαση του πλαισίου εφαρμογής της ΑΕΕ γίνεται με εγκύκλιο του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α. μετά από σχετική εισήγηση του ΙΕΠ.

Άρθρο 4 Μέθοδος/Διαδικασία Αξιολόγησης

1. Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου (ΑΕΕ) στη σχολική μονάδα γίνεται με τη διαδικασία της αυτοα-

ξιολόγησης. Την ευθύνη εφαρμογής της διαδικασίας αξιολόγησης έχουν ο Διευθυντής και ο Σύλλογος Διδασκόντων του σχολείου.

2. Η διαδικασία της αξιολόγησης πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και συνδέεται με τον γενικότερο εκπαιδευτικό σχεδιασμό του σχολείου και την ανάπτυξη ειδικών σχεδίων δράσης με σκοπό τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου στους τομείς που επιλέγει κάθε σχολείο ανάλογα με τις ιδιαιτερότητές του.

3. Η διαδικασία της ΑΕΕ περιλαμβάνει:

- Την αποτίμηση του εκπαιδευτικού έργου
- Τον προγραμματισμό δράσεων βελτίωσης
- Την υλοποίηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των δράσεων

• Την αξιολόγηση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των δράσεων.

Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους η σχολική μονάδα καταρτίζει έκθεση αξιολόγησης με ευθύνη του Διευθυντή της σχολικής μονάδας σε συνεργασία με το Σύλλογο Διδασκόντων και τους Σχολικούς Συμβούλους, η οποία δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα του σχολείου και υποβάλλεται στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και στην Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης μέσω του Δικτύου Πληροφόρησης της ΑΕΕ.

4. Η αναλυτική παρουσίαση της διαδικασίας αξιολόγησης γίνεται με εγκύκλιο του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α. μετά από σχετική εισήγηση του ΙΕΠ.

Άρθρο 5 Το εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ

1. Το εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ περιλαμβάνει:

- Το θεωρητικό πλαίσιο της ΑΕΕ
- Εργαλεία και Διαδικασίες εφαρμογής
- Σχέδια εκθέσεων αξιολόγησης
- Το πλαίσιο του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και παραδείγματα σχεδίων δράσης.

2. Το εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ εγκρίνεται με εγκύκλιο του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α. μετά από σχετική εισήγηση του ΙΕΠ και αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΙΕΠ ώστε να είναι προσβάσιμο από όλα τα σχολεία της χώρας.

Άρθρο 6 Το Παρατηρητήριο της ΑΕΕ

1. Δημιουργείται Παρατηρητήριο Αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου σε εθνικό επίπεδο, το οποίο έχει ως σκοπό:

• Την υποστήριξη της βιωσιμότητας και της καλής λειτουργίας της ΑΕΕ.

• Τη συνεχή παρακολούθηση των εξελίξεων σε ζητήματα αξιολόγησης σε εθνικό και διεθνές επίπεδο και την επεξεργασία σχετικών στοιχείων και μελετών.

• Την επιστημονική υποστήριξη των Σχολικών Συμβούλων, των Διευθυντών των σχολικών μονάδων και των εκπαιδευτικών στα θέματα της ΑΕΕ.

• Τις ανταλλαγές τεχνογνωσίας, εμπειρίας και τη διάχυση καλών πρακτικών σε εξειδικευμένα ζητήματα αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου στις σχολικές μονάδες της χώρας.

2. Το Παρατηρητήριο Αξιολόγησης εποπτεύεται λειτουργικά και διαχειριστικά από το ΙΕΠ.

Άρθρο 7

Το Δίκτυο Πληροφόρησης της ΑΕΕ

1. Δημιουργείται Δίκτυο Πληροφόρησης της ΑΕΕ σε εθνικό επίπεδο, το οποίο έχει ως σκοπό:

- Την επεξεργασία των δεδομένων των εκθέσεων των σχολικών μονάδων και την πληροφόρηση των εκπαιδευτικών αρχών σε τοπικό, περιφερειακό και κεντρικό επίπεδο.

- Την υποστήριξη του έργου των Σχολικών Συμβούλων στην αξιοποίηση των εκθέσεων των σχολικών μονάδων και την υποβολή προτάσεων προς το Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α.

- Τη διαρκή ενημέρωση των υπηρεσιών του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α. σε κεντρικό επίπεδο για τα δεδομένα των σχολικών μονάδων για την υποστήριξη του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και των πολιτικών του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α.

2. Το Δίκτυο Πληροφόρησης εποπτεύεται λειτουργικά και διαχειριστικά από το Ι.Ε.Π.

Άρθρο 8

Εποπτεία και αξιολόγηση της ΑΕΕ

1. Την ευθύνη της εποπτείας, του συντονισμού και της αξιολόγησης της ΑΕΕ έχουν:

- Σε κεντρικό επίπεδο οι Διευθύνσεις Σπουδών Π.Ε., Δ.Ε. και Ε.Α.Ε του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α.

- Σε περιφερειακό επίπεδο οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Χώρας και οι Διευθύνσεις Π.Ε. και Δ.Ε.

2. Η διαδικασία της αξιολόγησης των σχολικών μονάδων πραγματοποιείται σε ετήσια βάση. Τον Ιούνιο κάθε έτους οι σχολικές μονάδες Π.Ε., Δ.Ε. και Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (ΕΑΕ) υποβάλλουν την ετήσια έκθεση αξιολόγησης στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

3. Ακολούθως, οι Διευθύνσεις Π.Ε., Δ.Ε. και Ε.Α.Ε με βάση τα στοιχεία των εκθέσεων των σχολικών μονάδων συντάσσουν και υποβάλλουν συγκεντρωτική έκθεση προς την οικεία Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης.

4. Οι Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης συντάσσουν και υποβάλλουν συγκεντρωτική έκθεση ΑΕΕ της περιφέρειας προς το Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α., την οποία κοινοποιούν προς το Ι.Ε.Π. Τα στοιχεία των εκθέσεων αξιοποιούνται για τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό σε κεντρικό και σε περιφερειακό επίπεδο.

5. Η αξιολόγηση της εφαρμογής και των αποτελεσμάτων της ΑΕΕ πραγματοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια. Σε περιφερειακό επίπεδο συγκροτείται Περιφερειακή Ομάδα Αξιολόγησης (ΠΟΑ) στην οποία μετέχουν Σχολικοί Σύμβουλοι και Διευθυντές Εκπαίδευσης. Το έργο της ΠΟΑ αφορά στην αξιολόγηση των διαδικασιών που αναπτύσσουν τα σχολεία και στα αποτελέσματα που παράγουν, στη λειτουργία του δικτύου πληροφόρησης μεταξύ σχολικών μονάδων και Σχολικών Συμβούλων, στην αξιοποίηση των στοιχείων των εκθέσεων στον εκπαιδευτικό σχεδιασμό σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο. Η ΠΟΑ υποβάλλει έκθεση με τα αποτελέσματα καθώς και προτάσεις βελτίωσης της ΑΕΕ προς το Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α. Η συγκρότηση της ΠΟΑ καθορίζεται με υπουργική απόφαση.

6. Στο ΙΕΠ συγκροτείται Ομάδα Αξιολόγησης στην οποία μετέχουν στελέχη του ΙΕΠ και του Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α. και μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η Ομάδα Αξιολόγησης υποστηρίζει το έργο της ΑΕΕ στις σχολικές μονάδες, μελετά τα στοιχεία των εκθέσεων αξιολόγησης των περιφερειών και υποβάλλει έκθεση με τα αποτελέσματα καθώς και προτάσεις βελτίωσης της ΑΕΕ προς το Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α.

7. Μετά από σχετική εισήγηση του Ι.Ε.Π, μπορεί να επικαιροποιείται και τροποποιείται το πλαίσιο, το εκπαιδευτικό υλικό και οι διαδικασίες εφαρμογής της ΑΕΕ από το Υ.Π.Α.Ι.Θ.Π.Α., ανάλογα με τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στο χώρο της εκπαίδευσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το Πλαίσιο της ΑΕΕ είναι το ακόλουθο:

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ	
Κοινωνικά και Πολιτισμικά χαρακτηριστικά των μαθητών και του σχολείου	
Α. ΔΕΔΟΜΕΝΑ	
Τομείς	Δείκτες
1. Μέσα και Πόροι	1.1. Σχολικός χώρος, υλικοτεχνική υποδομή και οικονομικοί πόροι
	1.2. Στελέχωση σχολείου

Β. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
Τομείς	Δείκτες
2. Υγεία, Διοίκηση και Οργάνωση του Σχολείου	2.1. Οργάνωση και συντονισμός της σχολικής ζωής
	2.2. Διαχείριση και αξιοποίηση μέσων και πόρων
	2.3. Αξιοποίηση, υποστήριξη και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού
3. Διδασκαλία και Μάθηση	3.1. Ανάπτυξη και εφαρμογή διδακτικών πρακτικών
	3.2. Ανάπτυξη και εφαρμογή παιδαγωγικών πρακτικών και πρακτικών αξιολόγησης των μαθητών
4. Κλίμα και Σχέσεις στο Σχολείο	4.1. Σχέσεις μεταξύ εκπαιδευτικών-μαθητών και μεταξύ των μαθητών
	4.2. Σχέσεις του σχολείου με γονείς και συνεργασίες με εκπαιδευτικούς - κοινωνικούς φορείς
5. Προγράμματα, Παρεμβάσεις και Δράσεις Βελτίωσης	5.1. Εκπαιδευτικά προγράμματα και καινοτομίες, υποστηρικτικές και αντισταθμιστικές παρεμβάσεις
	5.2. Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων δράσης για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου
Γ. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	
Τομείς	Δείκτες
6. Εκπαιδευτικά Αποτελέσματα	6.1. Φοίτηση και διαρροή των μαθητών
	6.2. Επιτεύγματα και πρόοδος των μαθητών
	6.3. Ατομική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών
7. Αποτελέσματα του Σχολείου	7.1. Επίτευξη των στόχων του σχολείου

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Μαρούσι, 5 Μαρτίου 2013

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΠΟΥΔΩΝ Π.Ε. & Δ.Ε.

Ταχ. Δ/ση: Α. Παπανδρέου 37
Τ.Κ. – Πόλη: 151 80 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: <http://www.minedu.gov.gr>
Πληροφορίες: Κ. Παπαρήστος
: Στ. Μερκούρης
Τηλέφωνο: 210 344 3605
210 344 2234
email: spudonpe@minedu.gov.gr
t05sded@minedu.gov.gr

Να διατηρηθεί μέχρι
Βαθμός ασφαλείας

Μαρούσι, 10.12.2013

Αριθ. Πρωτ.: 190089/Γ1

ΠΡΟΣ:

1. Περιφερειακούς Δ/ντες Π.Ε. & Δ.Ε. της χώρας (έδρες τους).
2. Προϊσταμένους Επιστημονικής και Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. & Δ.Ε. (έδρες τους).
3. Σχολικούς Συμβούλους Π.Ε. & Δ.Ε. της Χώρας (δια των Περιφερειακών Δ/νσεων).
4. Δ/ντές Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε. (έδρες τους).
5. Σχολικές μονάδες Π.Ε. & Δ.Ε. (δια των Δ/νσεων Π.Ε. & Δ.Ε.).

ΚΟΙΝ.: Ι.Ε.Π. (Αν. Τσόχα 36- 11521 Αθήνα)

Θέμα: «Εφαρμογή του θεσμού της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου της σχολικής μονάδας κατά το σχολικό έτος 2013-2014 – Διαδικασίες»

Με την αριθμ. 157723/ 23.10.2013/Γ1 Εγκύκλιο του Υφυπουργού Παιδείας πραγματοποιήθηκαν σε περιφερειακό επίπεδο κατά την περίοδο Οκτωβρίου – Νοεμβρίου 2013 επιμορφώσεις των Σχολικών Συμβούλων και των Διευθυντών Διευθύνσεων ΠΕ και ΔΕ. Ακολούθως οι Σχολικοί Σύμβουλοι θα ενημερώσουν/επιμορφώσουν τους Διευθυντές και τους Εκπαιδευτικούς των σχολικών μονάδων της παιδαγωγικής τους ευθύνης, σχετικά με την εφαρμογή του θεσμού της ΑΕΕ.

Σύμφωνα με την Υπ. Απόφαση ΦΕΚ 614, τ. β'/15-3-2013 & την Εγκύκλιο με Αριθμ. Πρωτ. 30973/Γ1/05-03-2013 με την έναρξη του σχολικού έτους 2013-2014, η Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου της Σχολικής Μονάδας με τη διαδικασία της Αυτοαξιολόγησης, θα εφαρμοστεί σταδιακά σε όλες τις σχολικές μονάδες Προσχολικής, Δημοτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Χώρας.

Σκοπός της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου (ΑΕΕ) κατά το πρώτο έτος της εφαρμογής του θεσμού είναι η εισαγωγή του πνεύματος της «αυτοαξιολόγησης» στο σχολείο και η ανάπτυξη σχέσεων συνεργασίας και εμπιστοσύνης στην εκπαιδευτική κοινότητα.

Η εφαρμογή της ΑΕΕ στα σχολεία είναι υποχρεωτική και την ευθύνη της υλοποίησης έχουν οι Διευθυντές των σχολικών μονάδων, με την επιστημονική/παιδαγωγική στήριξη των Σχ. Συμβούλων και τη διοικητική των Δ/ντών Διευθύνσεων. Η εφαρμογή κατά το σχολικό έτος 2013-14, περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Γενική εκτίμηση της εικόνας του σχολείου.
2. Επιλογή και διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου, το οποίο θα υλοποιηθεί το σχολικό έτος 2014-15.

3. Ετήσια έκθεση Αξιολόγησης του σχολείου.

Ειδικότερα, για κάθε μία από τις παραπάνω διαδικασίες σημειώνονται τα ακόλουθα:

1. Γενική εκτίμηση της εικόνας του σχολείου: Αποτελεί βασική διαδικασία της ΑΕΕ και αποσκοπεί στην εισαγωγή του πνεύματος της «αυτοαξιολόγησης» στο σχολείο και στην ανάπτυξη συνεργατικών πρακτικών μεταξύ των εκπαιδευτικών.

Αντικείμενο της διαδικασίας είναι η αποτίμηση των 15 δεικτών ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο. Η εκτίμηση αυτή δίνει τη δυνατότητα στα μέλη της σχολικής κοινότητας να αποκτήσουν μια συνολική εικόνα της κατάστασης του σχολείου. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αυτής αναδεικνύονται τα αξιόλογα επιτεύγματα του σχολείου και επισημαίνονται οι αδυναμίες, με σκοπό την ανάληψη πρωτοβουλιών και δράσεων για τη βελτίωσή τους.

Η διαδικασία πραγματοποιείται από ομάδες εργασίας των εκπαιδευτικών με απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν συνεργατικές πρακτικές, διερευνούν τα δεδομένα του σχολείου, αξιοποιούν το εκπαιδευτικό υλικό της ΑΕΕ (Τόμος III: «Μεθοδολογία και εργαλεία διερεύνησης») καθώς και υλικό από τις καλές πρακτικές των σχολείων που είναι αναρτημένα στο Παρατηρητήριο της ΑΕΕ (aee.iep.edu.gr).

Οι Διευθυντές των σχολείων, εποπτεύουν και συντονίζουν τις διαδικασίες εφαρμογής και διευκολύνουν τις συνεργασίες και την επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι ενημερώνουν, καθοδηγούν και υποστηρίζουν παιδαγωγικά την ανάπτυξη των διαδικασιών της «αυτοαξιολόγησης» και την εφαρμογή του θεσμού στο σχολείο.

Οι Διευθυντές Α/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης στηρίζουν με κάθε τρόπο την εφαρμογή της ΑΕΕ σ' όλες τις σχολικές μονάδες της Χώρας.

Η διαδικασία ολοκληρώνεται μέχρι τον Μάιο του 2014 με τη σύνταξη της Έκθεσης της Γενικής Εκτίμησης της εικόνας του σχολείου.

2. Επιλογή και διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης: Τα Σχέδια Δράσης αποτελούν σημαντική διάσταση της ΑΕΕ καθώς συνδέονται με πρωτοβουλίες βελτίωσης της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου στο σχολείο και τη διάχυση των καλών πρακτικών μεταξύ των σχολείων όλης της χώρας.

Η επιλογή του σχεδίου δράσης μπορεί να είναι αποτέλεσμα της γενικής εκτίμησης (διαπίστωση αδυναμιών του σχολείου) ή να αφορά σε προτεραιότητες που ορίζει ο σύλλογος διδασκόντων. Κάθε σχολείο επιλέγει δράσεις βελτίωσης της ποιότητας σε συγκεκριμένες πτυχές του εκπαιδευτικού έργου ανάλογα με τις δυνατότητες και τις ιδιαιτερότητές του. Το Σχέδιο Δράσης θα υλοποιηθεί το επόμενο σχολικό έτος 2014-2015. Οι σχολικές μονάδες που εφάρμοσαν, κατά τη διετία 2010-2012 τη διαδικασία της ΑΕΕ, δύνανται και κατά το τρέχον έτος να υλοποιήσουν Σχέδιο Δράσης.

Κατά το πρώτο στάδιο της εφαρμογής του θεσμού προτείνεται να δοθεί έμφαση σε ζητήματα που συνδέονται άμεσα με τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου όπως:

- η δημιουργία, βελτίωση και επικαιροποίηση της ιστοσελίδας του σχολείου,
- η διαμόρφωση ή ο εκσυγχρονισμός του εσωτερικού κανονισμού του σχολείου,
- η οργάνωση της λειτουργίας του συλλόγου διδασκόντων και η βελτίωση των σχέσεων με το σύλλογο γονέων και την μαθητική κοινότητα.

3. Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης του σχολείου: Στο τέλος κάθε σχολικής χρονιάς κάθε σχολική μονάδα υποβάλλει Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης. Τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της Ετήσιας Έκθεσης αξιολογούνται στον ετήσιο προγραμματισμό του επόμενου σχολικού έτους και στον γενικότερο εκπαιδευτικό σχεδιασμό του σχολείου.

Κατά το φετινό σχολικό έτος η Έκθεση της Γενικής Εκτίμησης και η Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης ταυτίζονται. Η Ετήσια Έκθεση αποτελεί μια σύντομη και περιεκτική αποτύπωση της Έκθεσης Γενικής Εκτίμησης. Η Ετήσια Έκθεση Αξιολόγησης θα υποβληθεί από τον Διευθυντή του σχολείου ηλεκτρονικά στο Δίκτυο Πληροφόρησης της ΑΕΕ τον Ιούνιο του 2014. Θα ακολουθήσει σχετική εγκύκλιος με οδηγίες για την αποστολή των Εκθέσεων.

Αναφορικά με τον προγραμματισμό και την ανάπτυξη των διαδικασιών της ΑΕΕ στα σχολεία σημειώνονται τα ακόλουθα:

1. Οι διαδικασίες της ΑΕΕ εμπλουτίζουν χωρίς να ανατρέπουν το σχολικό πρόγραμμα και τη λειτουργία του σχολείου. Συστηματοποιούν την εργασία του συλλόγου διδασκόντων, τις δράσεις και τον προγραμματισμό της σχολικής μονάδας με στόχο τη συνεχή βελτίωση της παιδαγωγικής της λειτουργίας.
2. Η έναρξη των διαδικασιών της ΑΕΕ στο σχολείο γίνεται με τον καθορισμό των ομάδων εργασίας και ολοκληρώνεται στο τέλος του σχολικού έτους με την έγκριση των αποτελεσμάτων σε τακτικές ή έκτακτες ολομέλειες του συλλόγου διδασκόντων, σύμφωνα με το Ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167/30-09-1985, τ. Α', Άρθρο 11, παρ. ΣΤ) και το Άρθρο 37 της με αριθμ. Φ.353.1/324/105657/Δ1/8-10-2002 (ΦΕΚ 1340, τ. Β') Υπ. Απόφασης.
3. Ο Σύλλογος των Διδασκόντων κάθε σχολικής μονάδας για τον προγραμματισμό, την οργάνωση και τον συντονισμό της διαδικασίας των ομάδων εργασίας, μπορεί να συνεδριάζει και σε ώρες που ο ίδιος θεωρεί κατάλληλες, εκτός ωραρίου εργασίας.
4. Οι σχολικές μονάδες της προσχολικής αγωγής και τα ολιγοθέσια σχολεία (έως 3/θ) δεν υποχρεούνται στην υλοποίηση σχεδίων δράσης, εκτός και εάν το επιλέξουν, με δική τους απόφαση.

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Παιδαγωγικής Ευθύνης μεριμνούν για την ενημέρωση των σχολικών μονάδων, καθώς και την υποστήριξη και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών σε όλες τις διαδικασίες εφαρμογής του θεσμού.

Την επιστημονική εποπτεία και την παρακολούθηση της εφαρμογής του θεσμού και των επιμέρους διαδικασιών της ΑΕΕ έχει το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π).

Καλούνται οι Περιφερειακοί Δ/ντές ΠΕ & ΔΕ, οι Προϊστάμενοι Επιστημονικής & Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π.Ε. & Δ.Ε., οι Διευθυντές Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπαίδευσης και οι Σχολικοί Σύμβουλοι της Χώρας να συνεργαστούν με το Ι.Ε.Π., την Επιστημονική Ομάδα του Έργου της ΑΕΕ καθώς και με τα στελέχη του Υ.ΠΑΙ.Θ. (Δ/ντές Σπουδών Π.Ε. & Δ.Ε.) και να συμβάλουν ενεργά στην αποτελεσματική εφαρμογή του θεσμού της Αξιολόγησης του Εκπαιδευτικού Έργου στα σχολεία όλης της χώρας.

Εσωτ. Διανομή

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κ. Γεν. Γραμματέα
4. Γενική Δ/ση Διοίκησης Π.Ε. & ΔΕ
5. Δ/ση Ειδικής Αγωγής
5. Διεύθυνση Ιδιωτικής Εκπ/σης
6. Δ/ση ΣΕΠΕΔ
7. Διεύθυνση Σπουδών Π.Ε
8. Διεύθυνση Σπουδών Δ.Ε.
9. ΓΕΠΟ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΥΜΕΩΝ ΚΕΔΙΚΟΓΛΟΥ

56161

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

10 Σεπτεμβρίου 2021

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 4189

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 108906/ΓΔ4

Συλλογικός προγραμματισμός, εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων ως προς το εκπαιδευτικό τους έργο.

**Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1) Τις διατάξεις των άρθρων 33, 34 και 35 του ν. 4692/2020 «Αναβάθμιση του σχολείου και άλλες διατάξεις» (Α' 111).

2) Τις διατάξεις του ν. 4823/2021 (Α' 136) «Αναβάθμιση του σχολείου, ενδυνάμωση των εκπαιδευτικών και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα τα άρθρα 231 και 233.

3) Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

4) Το π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α' 123).

5) Το π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 2).

6) Την υπό στοιχεία 168/Υ1/08-01-2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στην Υφυπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, Ζωή Μακρή» (Β' 33).

7) Τις διατάξεις του άρθρου 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του π.δ. 63/2005 (Α' 98), όπως διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

8) Τις διατάξεις της περ. α της παρ. 3 του άρθρου 2 του ν. 3966/2011 «Θεσμικό πλαίσιο των Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων, Ίδρυση Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, Οργάνωση του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων "ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ" και λοιπές διατάξεις» (Α' 118).

9) Την υπ' αρ. 43/26-08-2021 πράξη του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής.

10) Την υπό στοιχεία Φ.13/153/7.9.2021 εισήγηση της Α.Δ.Π.Δ.Ε.

11) Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη, σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.1/Τ/569/106936/Β1/02-09-2021 εισήγηση [του άρθρου 24 του ν. 4270/2014 (Α' 143)] της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Σκοπός και στόχοι της εσωτερικής αξιολόγησης - αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας

Σκοπός της εσωτερικής αξιολόγησης είναι η συνεχής βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου σε επίπεδο σχολικής μονάδας και κατ' επέκταση στο σύνολο του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η αξιολόγηση είναι μια διαρκής και δυναμική διαδικασία, στην οποία εμπλέκεται το σύνολο της σχολικής κοινότητας για τον εντοπισμό των θετικών σημείων, των αδυναμιών, των περιθωρίων βελτίωσης και των αναγκών που συνδέονται με το έργο που παρέχει η σχολική μονάδα. Η διαδικασία αυτή αποτελεί τη βάση για τον προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου, καθώς και για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων που θα συμβάλουν στη βελτίωση της ποιότητας των τριών βασικών λειτουργιών της σχολικής μονάδας:

α) Της παιδαγωγικής και μαθησιακής λειτουργίας,
β) της διοικητικής λειτουργίας, και
γ) της λειτουργίας της ως επαγγελματικής κοινότητας μάθησης, που προωθεί την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Βασικός φορέας της διαδικασίας του προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης είναι η ίδια η σχολική μονάδα.

Άρθρο 2

Προγραμματισμός - Υλοποίηση - Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου

Οι σχολικές μονάδες όλων των τύπων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας εφαρμόζουν κάθε έτος διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης, ως προς τη λειτουργία τους και την ποιότητα του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Η εσωτερική αξιολόγηση-αυτοαξιολόγηση είναι μια συνεχής κυκλική διαδικασία τριών (3) σταδίων:

Α. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ. Αφορά στον ετήσιο συλλογικό προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας, ο οποίος περιλαμβάνει τον καθορισμό εκπαιδευτικών στόχων και τον σχεδιασμό αντίστοιχων συλλογικών δράσεων για την πρόληψη, παρακολούθηση και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού της έργου. Ο Σύλλογος Διδασκόντων θέτει στόχους και συγκροτεί ομάδες εκπαιδευτικών που καταρτίζουν Σχέδια Δράσης για την υλοποίηση των στόχων αυτών. Ο ετήσιος συλλογικός προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου καταχωρίζεται από κάθε σχολική μονάδα στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ στο διάστημα 1-20 Οκτωβρίου κάθε έτους.

Β. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ. Αφορά στην υλοποίηση του συλλογικού προγραμματισμού και στην εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης. Οι υπεύθυνες Ομάδες Δράσης υλοποιούν, μελετούν και αποτιμούν τα σχετικά δεδομένα, προσαρμόζοντας και παρεμβαίνοντας διορθωτικά, εάν χρειάζεται. Ο/Η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας συγκαλεί τον Σύλλογο Διδασκόντων σε τακτικές συνεδριάσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και τουλάχιστον μία φορά ανά δίμηνο, προκειμένου να συζητήσουν διεξοδικά για την πορεία υλοποίησης του αρχικού προγραμματισμού. Ο Σύλλογος προβαίνει σε ανασχεδιασμό ή σε τυχόν αναγκαίες διορθωτικές κινήσεις, εάν το κρίνει απαραίτητο, αξιοποιώντας και τις παρατηρήσεις ή προτάσεις του Συμβούλου Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης.

Γ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ. Αφορά στην αποτίμηση: (α) της λειτουργίας της σχολικής μονάδας και του εκπαιδευτικού έργου συνολικά, και (β) των επιμέρους Δράσεων, με βάση τα κριτήρια που έχουν οριστεί από τις Ομάδες Δράσης και τα δεδομένα (τεκμήρια) που έχουν προκύψει σε σχέση με την επίδρασή τους στη λειτουργία της

σχολικής μονάδας και στο παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο. Το στάδιο αυτό συμπίπτει με το τέλος του διδακτικού έτους, οπότε ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας συγκαλεί τον Σύλλογο Διδασκόντων σε ειδική συνεδρίαση, προκειμένου να συντάξουν την ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης της σχολικής μονάδας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 της παρούσης. Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης συντάσσεται και αναρτάται στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ από τις 15 έως τις 25 Ιουνίου κάθε έτους.

Την ευθύνη για την υλοποίηση του συλλογικού προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης-αυτοαξιολόγησης έχει ο/η Διευθυντής/ντρια/Προϊστάμενος/η του σχολείου.

Άρθρο 3

Λειτουργίες, άξονες και δείκτες για την εσωτερική αξιολόγηση - αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας

Το έργο της σχολικής μονάδας αποτιμάται ως προς τις τρεις (3) βασικές της λειτουργίες, οι οποίες εξειδικεύονται περαιτέρω σε εννιά (9) επιμέρους άξονες. Κάθε άξονας περιγράφεται μέσω της παράθεσης μιας σειράς ενδεικτικών δεικτών.

Η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας γίνεται ανά άξονα, σε τετράβαθμη κλίμακα: 1=μη επαρκής λειτουργία, με αρκετά σημεία προς βελτίωση, 2=επαρκής λειτουργία με κάποια σημεία προς βελτίωση, 3=καλή λειτουργία, με ελάχιστα σημεία προς βελτίωση, 4=εξαιρετική λειτουργία.

Ο Σύλλογος Διδασκόντων αξιολογεί το έργο του σχολείου ως προς κάθε λειτουργία και άξονα, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας, τις διαθέσιμες υποδομές, και τις ιδιαίτερες συνθήκες λειτουργίας της.

Οι λειτουργίες, οι άξονες και οι δείκτες παρουσιάζονται αναλυτικά στον παρακάτω πίνακα:

Παιδαγωγική και μαθησιακή λειτουργία	
Άξονες	Δείκτες
1. Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση	<ul style="list-style-type: none"> - Εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών πρακτικών - Ενίσχυση ήπιων και ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών/τριών - Εφαρμογή πρακτικών διαφοροποιημένης μάθησης - Υποστήριξη ένταξης ευάλωτων ομάδων μαθητών/τριών και μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες - Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την υποστήριξη της διδασκαλίας - Ενασχόληση με ομίλους, σχολικές δραστηριότητες, προγράμματα - Προετοιμασία για συμμετοχή σε σχολικούς διαγωνισμούς, σε πολιτιστικές, καλλιτεχνικές και αθλητικές δράσεις
2. Σχολική διαρροή - φοίτηση	<ul style="list-style-type: none"> - Παρακολούθηση και μείωση της άτακτης/σποραδικής φοίτησης και σχολικής διαρροής - Μέριμνα για τη μετάβαση μεταξύ εκπαιδευτικών βαθμίδων και προς την αγορά εργασίας
3. Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών	<ul style="list-style-type: none"> - Υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών/τριών - Διαμόρφωση κλίματος αλληλοσεβασμού, εμπιστοσύνης και σεβασμού της διαφορετικότητας - Διαμόρφωση τρόπων διαχείρισης εντάσεων και συγκρούσεων - Πρόληψη και αντιμετώπιση σχολικής βίας και εκφοβισμού
4. Σχέσεις μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών	<ul style="list-style-type: none"> - Καλλιέργεια κλίματος σεβασμού και εμπιστοσύνης μεταξύ μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών - Υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας μαθητών/τριών και εκπαιδευτικών
5. Σχέσεις σχολείου - οικογένειας	<ul style="list-style-type: none"> - Ανάπτυξη διαύλων επικοινωνίας, υποστήριξη και ενίσχυση της συνεργασίας σχολείου - οικογένειας - Υποστήριξη δράσεων ενημέρωσης γονέων/κηδεμόνων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος
Διοικητική λειτουργία	
Άξονες	Δείκτες
6. Ηγεσία - Οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας	<ul style="list-style-type: none"> - Στοχοθεσία και προτεραιοποίηση στόχων - Διασφάλιση της εφαρμογής του σχολικού κανονισμού - Αξιοποίηση του εκπαιδευτικού προσωπικού - Κατανομή και διαχείριση πόρων - Προστασία, αξιοποίηση και εκσυγχρονισμός σχολικών χώρων - υποδομών
7. Σχολείο και κοινότητα	<ul style="list-style-type: none"> - Πρωτοβουλίες για τη διαμόρφωση δικτύων σχολείων - Ενίσχυση σχέσεων και επιδίωξη συνεργασιών με φορείς - Εξωστρέφεια -διάχυση καλών πρακτικών
Επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών	
Άξονες	Δείκτες
8. Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε επιμορφωτικές δράσεις	<ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή σε επιμορφώσεις από αρμόδιους φορείς - Συμμετοχή σε ενδοσχολικές επιμορφώσεις - Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων με τη μορφή της ετεροπαρατήρησης - Σχεδιασμός δράσεων ανάπτυξης του γλωσσικού και του επιστημονικού εγγραμματισμού - Σχεδιασμός και υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων σε συνεργασία με άλλα σχολεία
9. Συμμετοχή των εκπαιδευτικών σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα	<ul style="list-style-type: none"> - Συμμετοχή σε εθνικά και ευρωπαϊκά προγράμματα (Erasmus κ.λπ.) - Συμμετοχή σε δράσεις κοινωνικού ενδιαφέροντος κ.λπ.

Άρθρο 4

Διαδικασίες Συλλογικού Προγραμματισμού της σχολικής μονάδας.

Στην αρχή του σχολικού έτους και, σε κάθε περίπτωση έως την 10η Οκτωβρίου, συγκαλείται, με ευθύνη του/της Διευθυντή/τριας, ειδική συνεδρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων για τον ετήσιο Συλλογικό Προγραμματισμό του έργου της σχολικής μονάδας. Στη συνεδρίαση είναι δυνατόν να προσκληθούν ο Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης, στελέχη του ΚΕΔΑΣΥ, του Κ.Ε.Π.Ε.Α., καθώς και μέλη ΔΕΠ, Ερευνητές από Ερευνητικά Κέντρα και

επιστήμονες άλλων εποπτευόμενων από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων φορέων.

Στο πλαίσιο της συνεδρίασης αυτής, ο Σύλλογος Διδασκόντων, αξιοποιώντας:

α) Την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης του προηγούμενου σχολικού έτους,

β) τις παρατηρήσεις του/της Συμβούλου Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης,

γ) τις απόψεις του Σχολικού Συμβουλίου για θέματα της αρμοδιότητάς του, εφόσον έχουν υποβληθεί πριν την ειδική συνεδρίαση, βάσει των προβλεπόμενων διαδικασιών, και

δ) τις νέες συνθήκες λειτουργίας ή τις ενδεχόμενες αλλαγές που έχουν επέλθει, προβαίνει στη σύνταξη του ετήσιου συλλογικού προγραμματισμού:

(i) στην καταγραφή των στόχων βελτίωσης για την εκάστοτε σχολική χρονιά, ανά άξονα, και

(ii) στην καταγραφή των τίτλων των επιλεγμένων Σχεδίων Δράσης. Για τον σκοπό αυτό, οι εκπαιδευτικοί καταθέτουν προτάσεις για Σχέδια Δράσης, με βάση τους 9 άξονες (άρθρο 3). Τα τελικά Σχέδια Δράσης επιλέγονται τεκμηριωμένα και οριστικοποιούνται με σχετική απόφαση του Συλλόγου Διδασκόντων. Κάθε εκπαιδευτικός δηλώνει συμμετοχή σε μία τουλάχιστον Ομάδα Δράσης, με βάση τις ανάγκες, τις προτεραιότητες και τους στόχους της σχολικής μονάδας, καθώς και τα δικά του/της ενδιαφέροντα. Για την υλοποίηση Σχεδίων Δράσεων, οι Ομάδες Δράσης μπορούν να συγκροτούνται από εκπαιδευτικούς ίδιας ή διαφορετικής ειδικότητας, που διδάσκουν στα ίδια ή σε διαφορετικά τμήματα, ανάλογα με τις ανάγκες και τον σχεδιασμό της κάθε Δράσης. Ειδικά για τον άξονα 1 («Διδασκαλία, μάθηση και αξιολόγηση»), προτείνεται η ανάπτυξη δράσεων συνδιδασκαλίας ή ετεροπαρατήρησης, εφόσον είναι εφικτό. Διευκρινίζεται ότι οι συνεργαζόμενοι εκπαιδευτικοί προβαίνουν στον κοινό προγραμματισμό, σε συνδιδασκαλίες και συναντήσεις ανατροφοδότησης, στο χρονικό πλαίσιο του υπηρεσιακού τους ωραρίου. Ο/Η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας φροντίζει ώστε το ωρολόγιο πρόγραμμα να παρέχει τις σχετικές χρονικές διευκολύνσεις. Εκπαιδευτικοί που είναι τοποθετημένοι σε περισσότερα από ένα σχολεία συμμετέχουν σε Δράση της σχολικής μονάδας όπου υπηρετούν τις περισσότερες ώρες.

Ο ετήσιος Συλλογικός Προγραμματισμός, καταχωρίζεται στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ, μετά από έγκριση του Συλλόγου Διδασκόντων και αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Οι επιλεγμένες Ομάδες Δράσης, στη συνέχεια, προβαίνουν στον αναλυτικό σχεδιασμό των Δράσεων, τον οποίο επίσης αποτυπώνουν στην ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ, αναφέροντας τους στόχους, το περιεχόμενο, τα μέσα υλοποίησης, τα κριτήρια αξιολόγησης κ.λπ. Ο/Η Σύμβουλος Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης διατυπώνει παρατηρήσεις και προτάσεις επί του σχεδιασμού των Δράσεων, στην ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ.

Άρθρο 5

Διαδικασίες Εσωτερικής Αξιολόγησης - Αυτοαξιολόγησης της σχολικής μονάδας

Στο τέλος κάθε διδακτικού έτους, κατά την ειδική συνε-

δρίαση του Συλλόγου Διδασκόντων, πραγματοποιείται η εσωτερική αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας.

Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης συμπληρώνεται και καταχωρίζεται μέχρι τις 25 Ιουνίου κάθε έτους στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του ΙΕΠ, και αποτυπώνει:

1. Τη σύντομη περιγραφή της ταυτότητας σχολικής μονάδας (μαθητικό δυναμικό, στελέχωση, υποδομές, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σχολείου με βάση το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον κ.λπ.). Στο πεδίο αυτό καταγράφονται και οι ιδιαίτερες συνθήκες που έχουν ενδεχομένως επιδράσει στη λειτουργία της σχολικής μονάδας το σχολικό έτος αναφοράς και πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αποτίμηση του έργου της

2. την αποτίμηση των λειτουργιών της σχολικής μονάδας, κατά το προηγούμενο σχολικό έτος, με βάση τους εννέα (9) άξονες (σε τετράβαθμη κλίμακα σύμφωνα με το άρθρο 3 της παρούσης),

3. τη συνοπτική τεκμηρίωση της αποτίμησης αυτής,

4. τα θετικά σημεία και τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν στις τρεις λειτουργίες της σχολικής μονάδας,

5. τους στόχους βελτίωσης που είχαν τεθεί στο Συλλογικό Προγραμματισμό με εστίαση στις προτεραιότητες της σχολικής μονάδας,

6. τα σημαντικότερα αποτελέσματα των Δράσεων που υλοποιήθηκαν και το βαθμό επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί,

7. τις δυσκολίες που παρουσιάστηκαν κατά την υλοποίηση των Δράσεων,

8. την πιθανή ανάδειξη καλών πρακτικών με προτάσεις για αξιοποίησή τους,

9. προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις,

10. προτάσεις περαιτέρω βελτίωσης ή ανάληψης πρωτοβουλιών για το επόμενο σχολικό έτος.

Στο τέλος του διδακτικού έτους, δύνανται οι Ομάδες Δράσεις να παρουσιάσουν την εργασία τους σε ειδική εκδήλωση του σχολείου, σε διασχολικές συναντήσεις ή σε εκπαιδευτικές ημερίδες ανάλογης θεματικής, με στόχο τη διάχυση καλών πρακτικών.

Συνοπτική έκδοση της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου, ενώ τα τεκμήρια που συνδέονται με την αποτίμηση των επιμέρους αξόνων παραμένουν στο αρχείο του σχολείου και είναι διαθέσιμα στην περίπτωση που ζητηθούν από τον/την αρμόδιο/α Σύμβουλο Εκπαίδευσης ή Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης.

Άρθρο 6

Εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων

από τους Συμβούλους Εκπαίδευσης

Παιδαγωγικής Ευθύνης

A. Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για κάθε σχολική μονάδα

Οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης μελετούν τις Εκθέσεις των σχολικών μονάδων ευθύνης τους και συντάσσουν, μέχρι τις 20 Ιουλίου κάθε έτους, Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για κάθε σχολική μονάδα ευθύνης τους στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. Στην Έκθεση αυτή έχει πρόσβαση ο Σύλλογος Διδασκόντων

του σχολείου καθώς και ο αρμόδιος Επόπτης Ποιότητας της Εκπαίδευσης.

Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης περιλαμβάνει:

1. ανατροφοδοτικές παρατηρήσεις καθώς και προτάσεις υποστήριξης και βελτίωσης σχετικά με τον Συλλογικό Προγραμματισμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση των Σχεδίων Δράσης της σχολικής μονάδας,

2. την τεκμηριωμένη αποτίμηση των λειτουργιών του σχολείου ανά άξονα (σε δεκάβαθμη κλίμακα),

3. συνολική εκτίμηση των θετικών σημείων και των αδυναμιών του σχολείου όσον αφορά τις τρεις λειτουργίες, καθώς και προτάσεις βελτίωσης.

Β. Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης του Συνόλου των Σχολείων Ευθύνης του/της Συμβούλου Εκπαίδευσης

Οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης συντάσσουν στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. την Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης για το σύνολο των σχολικών μονάδων ευθύνης τους, το αργότερο μέχρι τις 30 Ιουλίου κάθε έτους.

Η Έκθεση αυτή των Συμβούλων Εκπαίδευσης αποτυπώνει συνοπτικά:

1. Τα θετικά σημεία και τις αδυναμίες των σχολικών μονάδων ευθύνης τους

2. προτάσεις για τη βελτίωση των λειτουργιών τους και την κάλυψη των επιμορφωτικών αναγκών

3. συνολική αποτίμηση των Δράσεων των σχολικών μονάδων ευθύνης τους με αναφορά στα σημαντικότερα αποτελέσματά τους, στις καλές πρακτικές που αναδείχθηκαν, στα θέματα που χρήζουν μελέτης στο άμεσο μέλλον καθώς και σε προτάσεις για την αντιμετώπισή τους.

Άρθρο 7

Εξωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων από τον Επόπτη Ποιότητας Εκπαίδευσης και τον Περιφερειακό Επόπτη Ποιότητας Εκπαίδευσης

Α. Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης

Οι Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης, αφού λάβουν υπόψη τις ετήσιες Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων καθώς και τις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης, συντάσσουν, στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π., Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων ευθύνης τους, το αργότερο μέχρι τις 31 Αυγούστου κάθε έτους.

Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης περιλαμβάνει:

1. συνολικές συνοπτικές παρατηρήσεις σχετικά με την υλοποίηση των Σχεδίων Δράσης στα σχολεία της Διεύθυνσης αρμοδιότητάς τους, ανά άξονα,

2. προτάσεις βελτίωσης ανά βαθμίδα και τύπο σχολείου,

3. καταγραφή των καλών πρακτικών που αναδείχθηκαν, με παράθεση του υλικού που παρήχθη και προτείνεται για την εφαρμογή σε άλλες σχολικές μονάδες,

4. προτάσεις για διάχυση των επιτυχημένων πρακτικών που αναπτύχθηκαν στις σχολικές μονάδες,

5. προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις,

6. καταγραφή των αναγκών και των τάσεων που ανα-

δείχθηκαν μέσα από τις Εκθέσεις των σχολικών μονάδων της Διεύθυνσης,

7. άλλες επισημάνσεις, κατά την κρίση των Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης.

Β. Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης των Περιφερειακών Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης

Οι Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης, αφού λάβουν γνώση των παραπάνω Εκθέσεων, υποβάλλουν στην ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π., Έκθεση Αξιολόγησης, με συγκεντρωτικά στοιχεία για τα σχολεία της Περιφέρειάς τους, έως τις 10 Σεπτεμβρίου εκάστου έτους. Οι ως άνω Εκθέσεις Αξιολόγησης των σχολείων εκάστης Περιφέρειας δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα της Περιφερειακής Διεύθυνσης.

Άρθρο 8

Συντονισμός και Παρακολούθηση

Την ευθύνη της παρακολούθησης και του συντονισμού της διαδικασίας του Συλλογικού Προγραμματισμού και της Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων έχουν:

1. σε περιφερειακό επίπεδο, ο Περιφερειακός Επόπτης Ποιότητας,

2. σε επίπεδο Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, ο Επόπτης Ποιότητας Εκπαίδευσης,

3. σε εθνικό επίπεδο η Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. και το Ι.Ε.Π.

Η Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. αξιοποιεί το περιεχόμενο της ψηφιακής εφαρμογής του Ι.Ε.Π. σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και εστιάζοντας κυρίως στις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Περιφερειακών Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης: (α) συντάσσει ετήσια Έκθεση (ν. 4142/2013) αναφορικά με τα επιτεύγματα, τις ανάγκες, τις δυσκολίες και τις τάσεις, όπως αυτές προκύπτουν από τις Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Περιφερειακών Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης και (β) εισηγείται προς τον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων τρόπους βελτίωσης και αποτελεσματικότερης οργάνωσης των διαδικασιών του Συλλογικού Προγραμματισμού και της Εσωτερικής και Εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων.

Οι ετήσιες Εκθέσεις της Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. αναρτώνται στην ιστοσελίδα της.

Το Ι.Ε.Π. αξιοποιεί το περιεχόμενο της ειδικής ψηφιακής εφαρμογής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο για την άσκηση των αρμοδιοτήτων του και εισηγείται σχετικά στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων, σε συνεργασία με την Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε., στις περιπτώσεις που αυτό κρίνεται ενδεδειγμένο ή αναγκαίο.

Άρθρο 9

Ειδική ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π. για τη σύνταξη του Συλλογικού Προγραμματισμού, της Εσωτερικής και της Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Βάσει της παρ. 9 του άρθρου 47 του ν. 4547/2018, το Ι.Ε.Π. αναλαμβάνει την ανάπτυξη και λειτουργία ειδικής ψηφιακής εφαρμογής στην οποία συντάσσονται (α) ο Συλ-

λογικός Προγραμματισμός των σχολικών μονάδων, (β) η ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων, (γ) οι Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης Παιδαγωγικής Ευθύνης, (δ) οι Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Επόπτες Ποιότητας Εκπαίδευσης και (ε) οι Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης για το σύνολο των σχολικών μονάδων της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης.

Άρθρο 10

Εφαρμογή διαδικασιών αξιολόγησης

1. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 97 του ν. 4823/2021:

(α) Εφόσον, κατά τη διάρκεια συγκεκριμένου σχολικού έτους ο σύλλογος διδασκόντων δεν συγκληθεί ή δεν συνεδριάσει ή για οποιονδήποτε λόγο δεν προβεί εν γένει στις ενέργειες της αρμοδιότητάς του, όπως αυτές καθορίζονται στα άρθρα 47 και 47Α του ν. 4547/2018 (Α' 102), αμέσως μετά την παρέλευση δεκαημέρου από τη λήξη των προθεσμιών που ορίζονται στα άρθρα αυτά και χωρίς υπαίτια βραδύτητα, στην περίπτωση που δεν προβλέπονται προθεσμίες, ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας προβαίνει, όσον αφορά στο σχολικό αυτό έτος, σε όσες από τις ενέργειες της αρμοδιότητάς του συλλόγου διδασκόντων εξακολουθούν να παραλείπονται από τον σύλλογο, με τη συνεργασία του Συμβούλου Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας, εφαρμόζοντας κατά τα λοιπά αναλόγως τα ως άνω άρθρα.

(β) Εφόσον οι ομάδες δράσεων επαγγελματικής ανάπτυξης δεν καθορίσουν τις παραμέτρους της παρ. 4 του άρθρου 47 του ν. 4547/2018 ή δεν θέσουν συγκεκριμένους στόχους ή δεν προγραμματίσουν αντίστοιχες δράσεις και εν γένει δεν λάβουν όλες τις αποφάσεις της παρ. 5 του άρθρου 47, στις ενέργειες αυτές προβαίνει αμελλητί ο/η Διευθυντής/ντρια της σχολικής μονάδας, με τη συνεργασία του Συμβούλου Εκπαίδευσης που έχει την παιδαγωγική ευθύνη της σχολικής μονάδας, εφαρμόζοντας κατά τα λοιπά τις σχετικές διατάξεις. Οι αποφάσεις του είναι υποχρεωτικές για τους εκπαιδευτικούς που ορίζει να συμμετέχουν στις εν λόγω ομάδες.

2. Η συμμετοχή στη διαδικασία αξιολόγησης του έργου των σχολικών μονάδων, όπως και η διευκόλυνση και προώθηση της διαδικασίας αυτής μέχρι την επιτυχή ολοκλήρωσή της, σύμφωνα με όσα ορίζονται στις σχετικές διατάξεις, είναι υποχρεωτική και συνιστά υπηρεσιακό καθήκον μεϊζονος σημασίας, λόγω των επιδιωκόμενων με αυτήν σκοπών, για τα στελέχη της εκπαίδευσης, τους εκπαιδευτικούς, καθώς και τα μέλη του Ε.Ε.Π. και του Ε.Β.Π., σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παρ. 3, 4, 5 του άρθρου 56 του ν. 4823/2021.

Άρθρο 11

Διατάξεις για την εφαρμογή του συστήματος Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης σχολικών μονάδων κατά το σχολικό έτος 2021-2022.

1. Κατά την έναρξη του σχολικού έτους 2021-2022, οι σχολικές μονάδες προβαίνουν σε γενική εκτίμηση του έργου και των λειτουργιών της σχολικής μονάδας του προηγούμενου έτους (2020-21), και υποβάλλουν συνοπτική Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης στην ειδική ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π., πριν τη διαδικασία του Συλλογικού Προγραμματισμού που προβλέπεται στο άρθρο 4 της παρούσας και όχι αργότερα από το τέλος Σεπτεμβρίου 2021.

2. Η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης της σχολικής μονάδας περιλαμβάνει μόνο τα σημεία 1-4 που αναφέρονται στο άρθρο 5 της παρούσας, ήτοι:

1. Τη σύντομη περιγραφή της ταυτότητας σχολικής μονάδας (μαθητικό δυναμικό, στελέχωση, υποδομές, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά σχολείου με βάση το κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον κ.λπ.). Στο πεδίο αυτό καταγράφονται και οι ιδιαίτερες συνθήκες που έχουν ενδεχομένως επιδράσει στη λειτουργία της σχολικής μονάδας το σχολικό έτος αναφοράς και πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την αποτίμηση του έργου της.

2. Την αποτίμηση των λειτουργιών της σχολικής μονάδας, κατά το προηγούμενο σχολικό έτος, με βάση τους εννέα (9) άξονες (σε τετράβαθμη κλίμακα σύμφωνα με το άρθρο 3 της παρούσας),

3. τη συνοπτική τεκμηρίωση της αποτίμησης αυτής,

4. τα θετικά σημεία και τις αδυναμίες που εντοπίστηκαν στις τρεις λειτουργίες της σχολικής μονάδας.

Συνοπτική έκδοση της Έκθεσης Εσωτερικής Αξιολόγησης αναρτάται στην ιστοσελίδα του σχολείου, ενώ τα τεκμήρια που συνδέονται με την αποτίμηση των επιμέρους αξόνων παραμένουν στο αρχείο του σχολείου και είναι διαθέσιμα στην περίπτωση που ζητηθούν από τον/την αρμόδιο/α Σύμβουλο Εκπαίδευσης ή Επόπτη Ποιότητας της Εκπαίδευσης.

Στη συνέχεια ακολουθείται η διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 4.

3. Για την υλοποίηση του συστήματος συλλογικού προγραμματισμού, εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων, ισχύουν οι μεταβατικές διατάξεις του ν. 4823/2021 (Α' 136), Μέρος Ζ', Κεφ. Α', άρθρο 231.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 7 Σεπτεμβρίου 2021

Η Υφυπουργός

ΖΩΗ ΜΑΚΡΗ